

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA (2019.)

BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI
 BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANIZATION

Bašić, Nataša: Uspomeni profesora Radoslava Katičića [In Memory of Professor Radoslav Katičić]. *Filologija*, 73, Zagreb, 2019, 161–182. [nekrolog]

Priložena je i transkripcija dokumentarnoga filma *Radoslav Katičić. Živjeti filologiju*. snimljena 2016. godine u produkciji HRT-a.

Бекасова, Елена Николаевна; Якимов, Петр Анатольевич: Всероссийская (с международным участием) научная конференция «Четвертые Моисеевские чтения» [4th All-Russian Conference in Memory of Boris Moiseev = 4. općerуска konferencija (s međunarodnim sudjelovanjem) u sjećanje na Borisa Moisejeva]. *Вопросы ономастики*, 16/3, Екатеринбург, 2019, 247–251.

Brozović Rončević, Dunja: Kako postati onomastičarem? Izrasli iz škole Petra Šimunovića [How to Become an Onomastician? Formed in Petar Šimunović's Onomastic School]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 11–16.

Osvrnuvši se na znanstvena postignuća akademika Šimunovića, autorica je istaknula njegovu mentorsku ulogu i zasluge u razvijanju onomastike kao jezikoslovne discipline u Hrvatskoj. Rad obuhvaća autoričine uspomene na suradnju s njim.

Czyżewski, Feliks: Profesor dr hab. Stefan Warchoł (21.01.1930–25.09.2019) [*In memoriam*. Professor Stefan Warchoł (January 21, 1930 - September 25, 2019) = *In memoriam*. Professor Stefan Warchoł (21. siječnja 1930. – 25. rujna 2019.)]. *Slavia Orientalis*, LXVIII/4, Kraków, 2019, 800–801. [nekrolog]

David, Jaroslav: Profesor Rudolf Šrámek slaví 85. narozeniny [Professor Rudolf Šrámek Turning Eighty-five = O 85. rođendanu profesora Rudolfa Šrámeka]. *Acta onomastica*, LX/1, Praha, 2019, 160–162.

Frančić, Anđela; Kuzmić, Boris; Malnar Jurišić, Marija; Menac-Mihalić, Mira: *In memoriam*. Milan Moguš (Senj, 25. travnja 1927. – Zagreb, 19. studenoga

2017.) [*In memoriam*. Milan Moguš (Senj, April 25, 1927 - Zagreb, November 19, 2017)]. *Croatica: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu*, 43/63, Zagreb, 2019, 145–151. [nekrolog]

Horvat, Joža: Tekuća onomastička bibliografija (2018.) [Current Onomastic Bibliography (2018)]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 233–276. [bibliografija]

Ježić, Mislav: Radoslav Katičić (Zagreb, 3. srpnja 1930. – Beč, 10. kolovoza 2019.) [*In memoriam*. Radoslav Katičić (Zagreb, July 3, 1930 - Vienna, August 10, 2019)]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 223–232. [nekrolog]

N. N.: Руфь Александровна Агеева [Ruf Aleksandrovna Agejeva]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 233–244.

Uz kratak životopis donesena je i bibliografija organizirana po godinama.

Олейник, Марек; Супрун, Василий Иванович: Стефан Вархол (1930–2019) [Stefan Warchoł (1930-2019) = *In memoriam*. Stefan Warchoł (1930. – 2019.)]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 272–275. [nekrolog]

Raguž, Mirko: Akademik Milan Moguš, Senjanin (25. 4. 1927. – 19. 11. 2017.) [Academician Milan Moguš, the Citizen of Senj (April 25, 1927 - November 19, 2017)]. *Senjski zbornik: prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu*, 45, Senj, 2018, 255–264.

Opisana je povezanost akademika Moguša sa senjskim kulturnim institucijama.

Redakcja: Aleksandra Cieślikowa (7 I 1936 – 11 XII 2018) [*In memoriam* Aleksandra Cieślikowa (January 7, 1936 – December 11, 2018) = *In memoriam* Aleksandra Cieślikowa (7. siječnja 1936. – 11. prosinca 2018)]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 5. [nekrolog]

Valentová, Iveta: Milan Majtán (3. 5. 1934 – 30. 6. 2018) [*In memoriam* Milan Majtán (May 3, 1934 – June 30, 2018) = *In memoriam* Milan Majtán (3. svibnja 1934. – 30. lipnja 2018.)]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 6–12. [nekrolog]

Валентова, Ивета; Копач, Олег Игоревич: Милан Майтан (1934–2018) [Milan Majtán (1934-2018) = Milan Majtán (1934. – 2018.)]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 228–230. [nekrolog]

Васильева, Наталия Владимировна: Теодолиус Витковски (1930–2018) [Theodolius Witkowski (1930-2018) = Theodolius Witkowski (1930. – 2018.)]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 231–232. [nekrolog]

Vidović, Domagoj: Akademiku Nenadu Vekariću u spomen [In Memory of Academician Nenad Vekarić]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 15/2, Zadar, 2019, 540–544. [nekrolog]

Vranić, Silvana: Skica za portret dijalektologa Petra Šimunovića [A Sketch for the Portrait of the Dialectologist Petar Šimunović]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 26/2, Rijeka, 2014, 41–52.

Vujović, Novica: In memoriam. Velikome Katičiću u spomen [In memoriam - Remembering the Eminent Professor Katičić]. *Lingua Montenegrina*, XII/2, 24, Cetinje, 2019, 351–352. [nekrolog]

Живановић, Владимир Б.: Библиографија Ивана Поповића (1923–1961) [Bibliography of Ivan Popović (1923–1961) = Bibliografija Ivana Popovića (1923. – 1961.)]. *Наш језик*, XLIX, Београд, 2018, 95–112. [bibliografija]

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI
METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Bešker, Inoslav: Translated and polymorphous names [Prevedena i polimorfna imena]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović–Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 131–148.

Autor opisuje utjecaj kulturne interakcije na imena ilustrirajući ga primjerima s istočnoga jadranskog prostora u različitim povijesnim razdobljima. U analizi polimorfizma osvrće se na prevođenje i prilagodbu imena (posebice u slučajevima migracija), supostojanje latiniziranih imena s lokalnim likovima, politički motivirana preimenovanja i sl. U drugome dijelu rada autor promatra funkciju imena u definiranju biti i vrijednosti imenovanoga, izdvajajući primjere iz svetih knjiga različitih religija. Osvrće se na imena i preimenovanja papā, na nadijevanje profilaktičkih osobnih imena te na imena koja su u određenim kulturama tabu. U trećemu dijelu rada utvrđuje da su na širem istočnojadranskom području postojale četiri faze upotrebe prevedenih ili polimorfničkih osobnih imena i prezimena te ih u nastavku opisuje i obilno oprimjeruje (1. upotreba latinskoga kao univerzalnoga jezika religije i prava na zapadnoeuropskome području, 2. podudaranje dviju značajki humanizma – vrednovanje klasičnih izvora i jezika te jačanje organskih govora, 3. prilagodba jezika, uključujući i imenā, među „našijencima” pri migracijama na područja gdje su se govorili drugi jezici, 4. promjene imenā zbog ideoloških razloga, npr. u vrijeme narodnoga preporoda, među potomcima imigranata).

Čilaš Šimpraga, Ankica: Croatian Onomastic Terminology Related to Saintly Names [Hrvatska onomastička terminologija vezana uz imena svetaca]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 39–51.

Uvod rada oblikovan je kao osvrt na ustanovljene probleme suvremene hrvatske onomastičke terminologije te na relevantne domaće i strane onomastičke terminološke priručnike. Autorica doprinosi usustavljanju hrvatske onomastičke terminologije obrađujući termine vezane uz imena svetaca upotrijebljene u radovima hrvatskih onomastičara i u najvažnijim stranim onomastičkim terminološkim priručnicima. Najprije se obrađuju antroponomastički termini koji se odnose na osob-

na imena; osvrnuvši se na nepoželjnu terminološku sinonimiju u proučenim radovima (*svetačko ime : kršćansko ime : kalendarsko ime*), autorica argumentirano preporučuje upotrebu termina *svetačko ime*, a ističe i nijanse u značenjima termina *biblijsko ime* i *biblijsko-svetačko ime*. Analizom je utvrđeno da su u hrvatskoj onomastičkoj i ostaloj literaturi potvrđeni različiti termini koji se odnose na imena raznovrsnih referenata motivirana imenima svetaca, kao što su *svetačko ime / kršćansko ime / kalendarsko ime, eklezionim, hagonim, hijeronim, patrocinijsko ime i sanktorem*. Autorica opisuje njihovu upotrebu te izdvaja njihove definicije prema konzultiranim vrelima.

Čilaš Šimpraga, Ankica; Frančić, Anđela: Pogled u hrvatsku onomastičku terminologiju [A View into Croatian Onomastic Terminology]. U: *Konvergenca a divergencije v proprilálnej sfére. XX. slovenská onomastická konferencija. Banská Bystrica 26. – 28. júna 2017. Zborník referatov*, Chomová, A.; Krško, J.; Valentová, I. (ur.), Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Jazykovedný ústav Ľudovita Štúra Slovenskej akadémie vied v Bratislave – VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 2019, 29–43.

Razvoj hrvatske onomastike i onomastičke terminologije autorice opisuju u prvim četirima poglavljima rada. Ističu važnost terminoloških radova/priručnika i doprinose pojedinih autora, a pritom se na njih i kritički osvrću. U zasebnome poglavlju analizirana je onomastička terminologija u rječnicima hrvatskoga jezika – od početaka hrvatske leksikografije do suvremene leksikografije. Zaključuju da je onomastička terminologija u suvremenim rječnicima, s obzirom na stvarnu razvijanost onomastike kao discipline, obrađena ispod očekivanja (od izostajanja termina do njihova netočnog definiranja i sl.). U najopširnijemu, petom poglavlju ističu se problemi pri upotrebi onomastičkih termina – upotreba: (1) hibridnih termina (npr. *regionim, teritorionim*), (2) individualnih terminoloških neologizama (npr. *akronim*), (3) različitih tvorbenih inačica istoga termina (npr. *antroponimni/antroponimski/antroponimijski*), (4) termina inojezičnoga podrijetla i njihovih hrvatskih ekvivalenata u istome radu (npr. *ojkonim / ime naselja*) te (5) različitih termina za isti pojam (npr. *mikrotoponim/anojkonim*). U nastavku autorice posvećuju dodatnu pozornost onomastičkoj terminološkoj sinonimiji u znanstvenim radovima – u zasebnim potpoglavljima analiziraju se sinonimni nizovi: a) *vlastito ime / ime / osobno ime*; b) *onomastika/onimija/onomatologija/imenoslovlje*; c) *fitonim/floronim/botanonim*; d) *zoonim/faunonim/animalonim*; e) *ojkonim / ekonim / ime naselja*; f) *eklezionim / sanktorem / hagonim / patrocinijsko ime*; g) *mikrotoponim / anojkonim / zemljišno ime*; h) *krematonim/ergonim/tehnionim/eponim/ekonim*, a navode još neke primjere terminološke šarolikosti i neusustavljenosti.

Domorad, Bernardica; Mikić Čolić, Ana: Što je (u) ime(nu)? – onimizacija i eponimizacija u hrvatskom jeziku [What's (in) a Name? Onymization and Eponymization in Croatian]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 95–108.

Autorice se osvrću na terminologiju (*vlastito ime, opća imenica, idionim, koinonim, onomastik, apelativ, eponim, onimizacija, eponimizacija*) i opseg termina u odabranoj literaturi. Posebnu pozornost posvećuju onimizaciji i eponimizaciji, koje u središnjemu dijelu rada proučavaju iz perspektive tvorbe riječi, odnosno konceptualne lingvistike.

Frančić, Anđela: Hrvatska imena u 20. stoljeću [Croatian Proper Names in the 20th Century]. U: *Povijest hrvatskoga jezika. 6. knjiga. 20. stoljeće: drugi dio*, Bičanić, A. (gl. ur.), Pranjković, I., Samardžija, M. (ur.), Društvo za promicanje hrvatske kulture i znanosti CROATICA, Zagreb, 2019, 199–239.

U prvome dijelu rada prikazuje se hrvatska onimija u 20. stoljeću. U pregledu antroponimije autorica utvrđuje da tijekom prve polovice stoljeća i dalje prevladavaju svetačka osobna imena, dok u drugoj polovici u osobnoimenski fond pojačano prodiru narodna i nesvetačka imena. U opisu prezimenskoga sustava osobita se pozornost posvećuje promjenama uzrokovanim prisutnošću tuđinske vlasti na okupiranim hrvatskim područjima. U toponimijskome dijelu rada autorica fokus usmjerava na preimenovanja naselja motivirana političkim razlozima te na promjene službenih likova ojkonimā temeljene na jezično neopravdanome „ispravljaju dijalektnih pogrešaka”.

U drugome dijelu rada prikazuje se hrvatska onomastika 20. stoljeća. Najprije se donosi pregled važnijih proučavatelja hrvatske onimije, a ističe se i relevantnost domaćih onomastičkih publikacija (*Onomastica Jugoslavica, Folia onomastica Croatica*). U nastavku se opisuje uključenost imenske građe u jezične priručnike (jednojezične rječnike, pravopise i gramatike hrvatskoga standardnog jezika, rječnike hrvatskih mjesnih govora, rječnike kojima su imena jedinom sastavnicom). Donosi se osvrt na pravopisne različitosti i nedosljednosti te na izostanak odgovorā na neka pitanja vezana uz specifičan odnos imenā i standardnojezične norme. Pozornost je posvećena i opisu razvoja hrvatske onomastičke terminologije, pri čemu se ističe nedostatak hrvatskoga terminološkog priručnika.

Glušac, Maja; Mikić Čolić, Ana (ur.): *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova* [Grammar in Onomastics. Proceedings]. Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 130 str.

Zbornik obuhvaća osam radova nastalih u sklopu kolegijā *Fonetika i fonologija, Hrvatska leksikologija i Tvorba riječi u hrvatskome jeziku* na preddiplomskoj studiju Hrvatskoga jezika i književnosti. Radovi su naslovljeni: *Mia, Mije* i/ili *Mia, Mie* – (ne)umetanje glasa *j* u imena i pokrate; Glasovne promjene u imenima; Hodonimija grada Osijeka; Kakvu je ženu stvorio medijski diskurs? – imenovanje žena u medijima; Tvorba etnika u hrvatskom jeziku; Što je (u) ime(nu)? – onimizacija i eponimizacija u hrvatskom jeziku; *Nomen est omen* – tvorba nadimaka u hrvatskom jeziku; Kako se rađa riječ? – tvorba imena tvrtki i robnih marki. Svaki je rad u ovoj bibliografiji pojedinačno prikazan.

Хенгст, Карлхайнц [Hengst, Karlheinz]: Исследования по славянской ономастике в Германии [Studies in Slavic Onomastics in Germany: An Overview = Slavistička onomastička istraživanja u Njemačkoj – pregled]. *Вопросы ономастики*, 16/2, Екатеринбург, 2019, 269–280.

Rad sadržava pregled istraživanja slavenskih antroponima i toponima potvrđenih u Njemačkoj. Autor dugu povijest tih istraživanja dijeli u tri etape: 1) od početka 20. stoljeća do 40-ih godina 20. stoljeća (pritom ističe ulogu A. Brücknera, M. Vasmera i R. Trautmanna), 2) od 50-ih do 80-ih godina 20. stoljeća (pritom ističe osnivanje važnih istraživačkih centara (u Berlinu, Leipzigu i Kielu)) te 3) od 2000. do danas (pritom ističe važnost osnivanja regensburškoga centra). Također se osvrće na publikacije – niz onomastičkih monografija, rječnika i radova u domaćim (njemačkim) i inozemnim časopisima. Posebna pozornost posvećena je u nastavku knjizi *Atlas niedersorbischer Zunamen. Nach Quellen des 14. bis 18. Jahrhunderts*. Waltera Wenzela. Drugi dio rada obuhvaća bibliografiju koja se odnosi na radove o slavenskim imenima u Njemačkoj.

Hodžić, Jasmin: Pitanje akcenta ličnih imena u ortoepskoj normi bosanskog jezika [Accentuation of Bosnian First Names – a Normative View]. *Književni jezik*, 30, Sarajevo, 2019, 109–139.

Tema je rada standardizacija osobnih imena u bosanskome jeziku. S obzirom na to da ne postoje sveobuhvatni priručnici o bosanskim imenima i imenima na bosanskome jeziku, autor se u uvodu pregledno osvrće na dosadašnje radove, ističući pritom važnost Škaljićeva (1966) i Smailovićeva (1977) rječnika, a zatim utvrđuje buduće zadatke u oblikovanju pravogovorne norme. Središnji dio rada obuhvaća pregled pristupā različitih autora pravogovornomu normiranju antroponimije u suvremenome bosanskom jeziku, na koji autor nadovezuje i vlastita promišljanja. Među obrađenim temama jesu: odnos teorije i upotrebe, odnos standardnoga i dijalektnoga u onimiji (s posebnim obzirom na preporuke nekih jezikoslovaca da se pri standardizaciji imena ne primjenjuju s jednakom strogoćom pravila koja vrijeđe za neimenski sloj), pitanje interpretacije homografnih (i homofonih) imena (je li riječ o istome imenu ili o različitim imenima), izgovor u medijima (na televiziji i na radiju), pitanje uzimanja u obzir lika (uključujući i prozodijsku razinu) koji upotrebljava nositelj određenoga imena, posljedice na naglasni sustav u slučaju potpune primjene toga načela i sl. Posebna je pozornost posvećena dubletnosti/varijantnosti. Autor upozorava na otvorena pitanja proizašla iz nesustavnosti i nestabilnosti norme. Odabranim primjera ilustrira neujednačenost među rješenjima u bosanskim priručnicima.

Ivšić Majić, Dubravka: O metodologiji istraživanja hrvatskih predslavenskih toponima [On the Methodology of the Research of Croatian Pre-Slavic Toponyms]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 135–146.

S obzirom na to da se predslavensko podrijetlo katkad pretpostavlja i za toponime koji ne pripadaju toj skupini, autorica utvrđuje i ističe kriterije za određivanje pripadnosti toponima predslavenskomu sloju. Kriterije je podijelila na lingvi-

stičke (potvrđenost u antičkim vrelima, etimologija, posuđivanje u starijemu razdoblju, paralelna tvorba) i nelingvističke (veličina i važnost referenta, arheološki nalazi), a razradila ih je, detaljnije argumentirala te potkrijepila primjerima u zasebnim poglavljima. U radu se ističe i razlika u metodološkim pristupima pri istraživanju predslavenskih toponima posvjedočenih u antičkim vrelima u odnosu na one posvjedočene u mlađim vrelima. Kriteriji za pripisivanje predslavenskomu sloju toponima koji su potvrđeni samo u mlađim vrelima proizlaze iz sustavne obrade hrvatskih toponima posvjedočenih u antičkim vrelima i tako utvrđenih zakonitosti. Posebna se pozornost obraća na načine na koje je očuvan imenski kontinuitet predslavenskih toponima.

Komar, Mihaela; Glušac, Maja: *Mia, Mije i/ili Mia, Mie – (ne)umetanje glasa j u imena i pokrate [Mia, Mije and/or Mia, Mie – (Non)Insertion of the Sound j in Proper Names and Abbreviations].* U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 11–30.

Autorice proučavaju umetanje/neumetanje glasa *j* u deklinaciji imena i pokrata koje završavaju glasovima *-i*, *-io*, *-ia*, *-eo* i *-ea* te u tvorbi posvojnih pridjeva od njih. Uspoređujući pravopisna pravila u četirima hrvatskim pravopisima te u drugoj normativnoj literaturi (gramatikama i jezičnim savjetnicima), ustanovljuju neujednačenosti pravila o umetanju/neumetanju glasa *j* u deklinaciji imena i pokrata. U drugome dijelu rada predstavljeni su rezultati istraživanja korpusa – *Hrvatske jezične riznice, hrWaca* i *Hrvatskoga nacionalnog korpusa*. Učestalost potvrda za G jd. imena i za N jd. posvojnoga pridjeva tablično je prikazana, a zatim i analizirana te komentirana.

Lasić, Josip: O terminološkim kolebanjima u poljskoj i hrvatskoj hodonomastici [On Terminological Differences in Polish and Croatian Studies on Street Proper Names]. U: *Komparativnoslavističke lingvokulturalne teme*, Pintarić, N., Čagalj, I., Vidović Bolt, I. (ur.), Srednja Europa, Zagreb, 2019, 227–236.

U kontekstu opće neujednačenosti onomastičke terminologije autor posebnu pozornost posvećuje terminima za imena ulica. Osvrće se na termin *hodonimija* u hrvatskoj onomastici te donosi primjere terminološke šarolikosti zabilježene u nejezikoslovnim i jezikoslovnim radovima nastalima na hrvatskome jeziku u posljednjih dvadesetak godina. Upozorava i na (stari) problem (ne)razlikovanja imena od naziva. Autor donosi pregled hodonomastičke terminologije u drugim jezicima, s posebnim obzirom na poljski. Rad završava prijedlozima za jedinstvenu hrvatsku hodonomastičku terminologiju.

Sesar, Matea; Glušac, Maja: Glasovne promjene u imenima [Sound Changes in Proper Names]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 31–44.

U prvome poglavlju rada autorice se osvrću na odnos imena i standardnojezične norme. U središnjemu dijelu rada proučavaju glasovne promjene koje se provode u

kosim padežima osobnih imena, prezimena, nadimaka, toponima. Utvrđuje se stupanj poštivanja standardnojezične norme u upotrebi imena na mrežnim portalima dnevnih novina *Jutarnji list*, *Večernji list* i *24 sata*. Usto se prikazuju rezultati anketiranja dviju skupina studenata Filozofskoga fakulteta osječkoga sveučilišta, na temelju kojih je moguće oblikovati sliku o ovladanosti/neovladanosti normom ili ustanoviti preferencije u slučajevima dopuštenih dvostrukih (ili trostrukih) likova. Rezultate analize autorice smatraju argumentima za nove tendencije u normiranju.

Šrámek, Rudolf: *Labyrinthem vlastních jmen a nářečí* [A Labyrinth of Proper Names and Dialects = Labirint imena i dijalekata]. Host, Brno, 2016, 216 str.

U monografiji je sabrano 16 već objavljenih studija, nastalih od 1963. do 2007., dijalektološke i onomastičke tematike. U prvome, dijalektološkom poglavlju iz onomastičke je perspektive relevantna studija *Tvoření obyvatelských jmen v nářečích na Moravě a ve Slezsku*. Autor opisuje tri načina tvorbe etnikā i etnonimā u proučenim govorima, a ističe i jednu od najvažnijih značajki toga tipa imena – ograničeno područje proširenosti.

Drugo, općeonomastičko poglavlje sadržava šest studija. U prvoj studiji, naslovljenoj *Slovanská onomastika a Slovanský onomastický atlas*, autor predstavlja stanje onomastičkoga atlasa. Osvrće se na obradu imenske građe u pojedinim slavenskim jezicima i na teorijsku definiciju sadržaja imena. U studiji *K základním teoretickým a metodologickým principům onomastických slovníků* fokus se stavlja na povijesnu i komparativnu vrijednost natuknica, a sadržaj imena iščitava iz imenske osnove i povezivanja s imenskim formantima. U radu *K teorii literární onomastiky* autor se osvrće na Lampingov i Gutschmidtov rad (u njima su definirane tipične funkcije te se perspektiva širi u tekstološkome smjeru), uspoređuje ih, ističe činjenice koje utječu na izbor imena u literaturi, uspoređuje književnu sferu s onom stvarnom te naglašava da funkcije imena ovise o prirodni osnovnoga teorijskog pristupa. Naslov je iduće studije *Teorie onomastiky a roviny propriálního pojmenování* – u njoj autor na temelju čina imenovanja pokazuje da je formiranje opće onomastičke teorije izrazito apstraktno, kategorijalno i ima značajke sustava. Razlikuje tri razine imenovanja: prenominaciju, nominaciju i postnominaciju. Granicom između onomastike i etimologije autor se bavi u sljedećemu radu. Tvrdi da zadatak etimološke onomastike nije samo objasniti etimologiju pojedinih imena nego i proučiti sustav imenske jezične razine. Posljednja je studija toga poglavlja naslovljena *Etymon, pojmenovací motiv a význam vlastních jmen*. Upotrebljavajući termine *etimon*, *motiv imenovanja* i *proprijalni sadržaj*, autor predstavlja ključne razlike između neimena i imena.

Treće, toponomastičko poglavlje obuhvaća pet studija. U prvoj među njima – *Toponymické modely a toponymický systém* – naglašava se razlika između odnosnih i tvorbenih toponimijskih modela, koji su temelj toponimijskih modela imenovanja. Autor razlikuje četiri modela, koji odgovaraju na pitanja: 1. gdje, odakle, 2. tko, što, 3. kakav, koji, 4. čiji. Njima je izražen dvostruki odnos imena prema stvarnosti: 1. položaj, opis i značajke te 2. posvojnost. Prema autoru, svako ime trebalo bi se interpretirati i odnosnim i tvorbenim modelom. U idućoj studiji analizira-

ju se tvorbeni modeli u češkoj toponimiji. Treća studija bavi se problematikom nadimaka naselja (na građi prikupljenoj u Moravskoj i Šleskoj), četvrta anojkonimima, odnosno imenovanjem nenaseljenih referenata, a u petoj je riječ o transonimizaciji u imenovanju.

Tutić, Ivan: *Uporaba imena i prezimena u hrvatskom književnom jeziku* [The Usage of First Names and Family Names in Standard Croatian Language]. Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2015, 63 str. [diplomski rad u rukopisu]

U prvome se dijelu rada donosi pregled jezikoslovne (gramatičke, pravopisne, savjetodavne i druge) literature u kojoj su obrađena pitanja deklinacije muških i ženskih osobnih imena i prezimena. U drugome dijelu rada pregled se uspoređuje s primjerima pisanima publicističkim stilom, ekscerpiranima iz *Hrvatske jezične riznice*.

ANTROPONIMIJA

ANTHROPNYMY

Байбурин, Альберт Кашфуллович: Последовательность элементов именной формулы в русской традиции [Element Sequence in the Name Formula in Russian Tradition = Redoslijed sastavnica u imenskoj formuli u ruskoj tradiciji]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 74–82.

U radu se opisuju povijesne i ideološke implikacije promjene tradicionalnoga redoslijeda sastavnica u imenskoj formuli u ruskome jeziku (*osobno ime – otčestvo – prezime*) u redoslijed (*prezime – osobno ime – otčestvo*). Promjena je počela 30-ih i 40-ih godina 20. stoljeća u sovjetskoj službenoj komunikaciji, a zatim se proširila i neslužbenom komunikacijom. Predstavljaju se rezultati istraživanja socijalnih medija. Formula *osobno ime – otčestvo – prezime* upotrebljava se s poštovanjem, dok se formula *prezime – osobno ime – otčestvo* smatra specifičnom za administrativni stil. Usto, formula *osobno ime – otčestvo – prezime* primjenjuje se među živima, prijateljima, cijenjenim osobama i ljudima bez kriminalne prošlosti. Druga formula prikladnija je za imenovanje preminulih, stranaca, osoba niskoga statusa ili onih s kriminalnom prošlosti.

Боровик, Юлия Викторовна: Личные имена новорожденных в екатеринбургских старообрядческих общинах начала XX в. [First Names of Newborns in the Old Believer Communities of Ekaterinburg in the Early 20th Century = Osobna imena novorođene djece među starovjercima (staroobrednicima) u Jekaterinburgu početkom 20. stoljeća]. *Вопросы ономастики*, 16/3, Екатеринбург, 2019, 30–47.

Rad se temelji na bazi podataka ekscerpiranih iz matičnih knjiga triju starovjerskih zajednica (Uspenske, Nikoljske i Troicke) za razdoblje od 1907. do 1926. Korpus čini 178 osobnih imena kojima je imenovano 929 djece. Niz najčešćih imena us-

poređuje se s odgovarajućim podacima za druga područja. Na temelju iznesenih podataka zaključuje se da je početkom 20. stoljeća gotovo 50 % djece obaju spolova dobilo sekularno ime. Uz tradicije povezane s religijom i vjeroispovijesti, roditelji su pri imenovanju u obzir uzimali i opće preferencije urbanoga stanovništva. Radu je priložen i popis svih osobnih imena potvrđenih u proučenim vrelima.

Božić Bogović, Dubravka: Osobna imena u matičnim knjigama krštenih katoličkih župa u južnoj Baranji u 18. stoljeću [First Names in Baptismal Registers of the Catholic Parishes in the Southern Baranja in the 18th Century]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 59–72.

Autorica se osvrće na podrijetlo osobnih imena, na varijacije u zapisima te na strukturu osobnih imena, koja se u proučavanome vrelu (pisanu latinskim jezikom) uglavnom sustavno navode u temeljnim likovima. U nastavku se zasebno analiziraju muška i ženska osobna imena, tablično se prikazuje deset imena najpopularnijih među hrvatskim i među njemačkim stanovništvom. Analizira se i popularnost osobnih imena u pojedinim župama, a posebno se ističu imena koja su u određenoj župi popularna, ali nisu među deset najpopularnijih imena na cijelome istraživanom području. Slijedi tablični pregled udjela najčešćih imena po župama za razdoblje 1791. – 1800.

Božić Bogović, Dubravka: Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih južnobaranjske župe Zmajevac za hrvatsko naselje Podolje u drugoj polovici 18. stoljeća [First Names in Baptismal Register of Zmajevac Parish of Croatian Settlement Podolje in the Second Half of the 18th Century]. *Studia Slavica Savariensia*, 1–2, Budapest, 2016, 78–84.

Povijest župe Zmajevac u sjevernome dijelu južne Baranje i povijest vođenja matičnih knjiga opisana je u uvodnome dijelu rada. U analizi koja slijedi autorica se osvrće na podrijetlo, na varijacije u zapisima te na strukturu osobnih imena. Izdvojena su najčešća muška i ženska osobna imena, a rezultati se uspoređuju s općim rezultatima za Baranju. Komentirana su načela nadijevanja imena. Radu su priložene tablice s popisima najčešćih muških i ženskih osobnih imena u Podolju u drugoj polovici 18. stoljeća.

Božić Bogović, Dubravka; Čurić, Mihaela: Osobna imena u matičnim knjigama krštenih katoličke župe Miholjac u 18. stoljeću [First Names in Baptismal Registers of the Catholic Parish Miholjac in the 18th Century]. *Studia Slavica Savariensia*, 1–2, Budapest, 2018, 39–46.

U radu se autorica osvrće na podrijetlo, na varijacije u zapisima te na strukturu osobnih imena. Izdvojivši najčešćih 10 muških i ženskih osobnih imena, osvrće se na imensku entropiju, koja je nešto izrazitija među ženskim imenima. Usto se analiziraju promjene u popularnosti određenih imena. Komentirani su kriteriji nadijevanja imena. Radu su priložene tablice s popisima najčešćih muških i ženskih osobnih imena u Miholjcu u 18. stoljeću.

Brgles, Branimir: Crtice o carevima i kraljevima u hrvatskoj antroponimiji [On Emperors and Kings in Croatian Anthroponymy]. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 6/2, Zagreb, 2019, 18–21.

Tumačeći etimologiju općih imenica *car* i *kralj*, autor ih povezuje s dvjema važnim povijesnim osobama – Gajem Julijem Cezarom i Karlom Velikim. Pozornost se zatim usmjerava na imena motivirana imenicama *car* i *kralj*. Upozorava se da u određenim slučajevima prezime (npr. *Cesarec*) nije motivirano općom imenicom, nego toponimom. Usto se analiziraju imena (najčešće prezimena, ali i toponimi) motivirana nazivima uglednih službi (npr. *ban*, *knez*, *sudac*, *vojvoda*, *župan*, *špan* i sl.).

Brgles, Branimir: Osobna imena građana Gradeca u svjetlu vrela iz 17. stoljeća [First Names of the Citizens of Gradec in the 17th Century Sources]. U: *Zbornik Drage Rokсандića*, Agičić, D., Petrić, H., Šimetin Šegvić, F. (ur.), FF press, Zagreb, 2019, 565–578.

Autor proučava najstariju matičnu knjigu krštenih Župe svetoga Marka u Gradecu, u koju su upisivana krštenja između 1653. i 1670. godine (1750 krštenika). U radu je iz kvantitativne i kvalitativne perspektive analizirana osobnoimenska građa. Donosi se popis deset najčešćih muških i ženskih osobnih imena s brojem nositelja te popis različitih temeljnih osobnih imena. Opisana je promjenjiva popularnost najčešćih muških osobnih imena. Proučavajući strukturu građe, autor zaključuje da postoji korelacija između izbora dvorječnih imena i plemićkoga statusa očeva. Iz analize udjela kršćanskih/narodnih imena autor iščitava kalendarsko načelo (utvrđujući pritom važnost pojedinih svetačkih kultova), kao i nestajanje narodnih imena iz knjiga krštenih. Slijede poglavlja o imenovanju djece rođene izvan bračnih zajednica, o imenovanju blizanaca te osvrt na slučaj imenovanja interspolnoga djeteta.

Brgles, Branimir: Stanovništvo i struktura sisačkoga vlastelinstva na prijelazu iz 15. u 16. stoljeće [Sisak Estate at the Turn of the 16th Century]. U: *Sisačka bitka 1593. – 2018.*, Kekez, H., Grgić, S., Janković, V. (ur.), Sisačka biskupija, Sisak, 2019, 75–96.

Opisuje se stanje sisačkoga vlastelinstva neposredno prije intenziviranja osmanlijskih napada u prvoj polovici 16. stoljeća. Analizirano je 13 serijalnih vrela (neobjavljeni popisi crkvene desetine, porezni popisi i urbari s kraja 15. i iz prvih desetljeća 16. stoljeća) iz fonda *Acta capituli antiqua* NAZ-a. U uvodu autor interpretira jezične značajke (osvrće se na slovopis i samu strukturu zapisa (ligature, kratice i sl.)). Povijesne potvrde toponima uz uputnice na odgovarajući suvremeni lik donose se tablično za različita vrela, a analizi su priloženi i zemljovidi s ubikacijom referenata. U poglavlju naslovljenu *Vlastelinstvo na prijelazu iz 15. u 16. stoljeće* autor najprije opisuje topografiju. Na temelju korelacije toponimijskih povijesnih potvrda s katastarskim zemljovidima i drugim kartografskim vrelima rekonstruira najvažnija obilježja toga kraja u to doba. Analizirajući kvantitativne podatke, opisuje naseljenost te društvenu i gospodarsku strukturu vlastelinstva. Zasebno pot-

poglavlje posvećeno je antroponimiji. U njemu se autor osvrće na potvrđene imenske formule, a zatim detaljnije analizira osobna imena. Prikazavši tablično odnos temeljnih imena, varijantnih imena i potvrđenih grafijskih likova, autor se osvrće na čestocu i popularnost osobnih imena te na njihovo podrijetlo. Slijedi analiza ženskih osobnih imena, pridjevaka (posebna se pozornost posvećuje etnonimskim pridjevcima) te osvrt na neke dijalektne značajke ekscerpirane građe.

Caffarelli, Enzo: I cognomi come indicatori di spazi linguistici, fisici e sociali [Family Names as Indicators of Linguistic, Physical and Social Space = Prezimena kao indikatori jezičnoga, fizičkoga i društvenoga prostora]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 17–30.

U fokusu su autorova istraživanja prezimena i mogućnosti semantičko-motivacijske klasifikacije prezimenske građe. Osvrnuvši se na mogućnost interpretacije distribucije prezimena – odnosno korelacije čestoce određenoga semantičko-motivacijskog tipa na određenome području, autor središnji dio rada posvećuje prezimenima koja upućuju na prostor. Brojnim talijanskim primjerima ilustrira se da prezimena ne upućuju samo na podrijetlo nego i na različite poveznice dviju lokacija (trenutačne i prijašnje, npr. prezime odražava mjesto kraćega boravka na sajmovima, u trgovištimu i sl., prezime se temelji na nadimku koji je nositelj dobio drugdje itd.). Tumači se zašto su prezimena poput *Mantovani*, *Ferraresi* i *Napolitano* najbrojnija u Mantovi, Ferrari i Napulju. Objasnjava se kako prezimena odražavaju uključivost/uključivost, odnosno pripadanje svojemu / pripadanje drugomu. Osvrće se na brojna prezimena naizgled nadimačkoga postanja (prezimana motivirana pridjevom sa značenjem 'lijevi', 'crven', 'crn' u različitim jezicima). U posljednjemu dijelu rada donosi se osvrt na dosadašnje klasifikacije (de Felice i Lurati), a autor nudi i vlastiti novi prijedlog semantičko-motivacijske klasifikacije prezimena.

Čilaš Šimpraga, Ankica: *Branka* i ostala imena s osnovom *brani* u hrvatskoj antroponimiji [*Branka and Other First Names with the Stem Brani in Croatian Anthroponymy*]. U: *Od dvojbe do razdvojbe. Zbornik radova u čast profesorici Branki Tafri*, Košutar, P., Kovačić, M. (ur.), Ibis grafika, Zagreb, 2018, 273–288.

U uvodu rada autorica se osvrće na osobna imena pripadnika povlaštenih društvenih slojeva u vrijeme nastanka prvih povijesnih potvrda te na sastavnice *-mir* i *-slav* koja su u njima osobito česta. Opisuje promjene u čestoci imena s osnovom *brani* kroz povijest (uspoređujući rijetkost u ranome srednjem vijeku s većom čestocom u 19. st. te ističući vjerojatni utjecaj književnosti na češće nadijevanje). Slijedi opći pregled najčešće nadijevanih muških i ženskih osobnih imena u 20. stoljeću u Hrvatskoj, s posebnim obzirom na narodna imena. U nastavku se pozornost usmjerava na službena suvremena muška i ženska osobna imena s osnovom *brani* – najprije se tablično prikazuje broj nositelja/nositeljica za svako pojedino ime s tom osnovom, za muška (*Branimir*, *Branislav*) i ženska (*Branimira*, *Branislava*)

temeljna osobna imena navode se istovrijednice iz drugih slavenskih jezika (čime se potvrđuje da je riječ o nasljeđu zajedničkoga slavenskog antroponimijskog fonda), a zatim se ističu i povijesne potvrde za imena iz tih imenskih gnijezda (uključujući pokraćena i izvedena). Za izvedena imena *Branko* i *Branka* navodi se u kojim su razdobljima suvremenosti i na kojim područjima bila najpopularnija. Idućim poglavljem obuhvaćeni su podatci o osobnim imenima s osnovom *brani* (prve potvrde, kontinuitet i sl.) među južnoslavenskim narodima – u Srbiji, Makedoniji, Bugarskoj, Sloveniji te BiH. Slijedi osvrt na istražena imena u hrvatskome povijesnom antroponimikonu. Iz prezimena motiviranih tim osobnim imenima autorica iščitava njihovu prisutnost i na područjima za koja nemamo osobnimske potvrde.

Filipov, Mia; Glušac, Maja: Kakvu je ženu stvorio medijski diskurs? – imenovanje žena u medijima [What Kind of Woman Was Created by Media Discourse? Naming of Women in the Media]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 65–82.

Uvodni je dio rada osvrt na razvoj imenske formule s posebnim obzirom na prezimena, na status prezimenā u imenskoj formuli, na značajke prezimena te na podatke koji se iz prezimenā mogu iščitati. U središnjemu dijelu rada donose se rezultati istraživanja imenovanja žena u publicističkome funkcionalnom stilu, pri čemu se autorice oslanjaju na teorije vezane uz pragmatički pojam uljudnosti. Istraženo je imenovanje pet hrvatskih političarki te pet hrvatskih glumica i pjevačica (svakoj od tih dviju skupina posvećeno je zasebno potpoglavlje). Načini imenovanja izabranih ženskih osoba podijeljeni su s obzirom na (morfo)sintaktička obilježja u dvije skupine: prvom su obuhvaćeni stilski neutralni načini imenovanja čija je osnovna funkcija identificiranje i koji nemaju nikakve specifične pragmatičke učinke (odnosno aktivirane su samo strategije uljudnosti), dok su drugom skupinom obuhvaćeni oni načini kojima se postiže određeni pragmatički učinak i kojima mogu biti aktivirane strategije neuljudnosti. Zasebni rezultati analiza za svaku skupinu na kraju se i međusobno uspoređuju, čime se utvrđuju razlike u upotrebi određenih formula – ovisno o kontekstu uz koji je imenovana osoba vezana, ista formula može se drugačije pragmatički percipirati.

Francić, Anđela: Geolingvistika i antroponomastička istraživanja: prezimena od naziva za osobu koja kroji i šije odjeću [Geolinguistics and Anthroponomastic Research: Family Names Derived from Words Denoting a Person who Tailors and Sews Clothes]. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 23, Zagreb, 2019, 55–80.

Oslonivši se na *Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske*, nastao na temelju popisa stanovništva 1948. godine, autorica ilustrira brojnost prezimena od naziva za osobu koja kroji i šije odjeću, raznovrsnost leksema od kojih su nastala, njihove tvorbene specifičnosti i arealnu distribuciju. Građa se najprije prikazuje tablično, a potom slijedi grafički prikaz broja nositeljā prezimena nastalih od različitih osnova. Zaključuje se da je više od polovice analiziranih prezimena motivirano pohrvaćenim hungarizmom *sabo* i njegovim inačicama. Autorica se osvrtu-

la i na tvorbu prezimena, pritom lučeci prezimena nastala asufiksalsnom tvorbom od prezimena nastalih sufiksalsnom tvorbom te prezimena koja su sastavnicom hrvatskoga prezimenskog sustava postala doseljenjem svojih nositelja s već oblikovanim prezimenima. Rad sadržava i kartografske prikaze distribucije prezimena, uključujući i komentare.

Frančić, Anđela: Granice među antroponimijskim kategorijama [Boundaries Between Anthroponymic Categories]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 51–65.

Na primjerima iz hrvatskoga jezika (npr. antroponimizacije apelativa, apelativizacije antroponima i transonimizacije) autorica u uvodu pokazuje da između imenskoga i neimenskoga sloja leksika te između različitih imenskih kategorija ne postoji čvrsta granica. Drugo poglavlje sadržava pregled osnovnih značajki pojedinih antroponimijskih kategorija, a na temelju njega utvrđuju se granice među njima. Budući da isti antroponimijski leksem može imati ulogu različitih antroponimijskih kategorija, u središnjemu se dijelu rada pozornost usmjerava samo na osobna imena i prezimena identična izraza, na njihovu pojavnost u službenoj antroponimijskoj formuli te na granice između njih. Posebno su proučeni različiti tipovi čiste transantroponimizacije (*osobno ime* → *prezime*; *prezime* → *osobno ime*), pri čemu je utvrđena njihova relativna starost, te homonimni parovi antroponima nastali kao posljedica čiste transantroponimizacije (različiti tipovi osobnimensko-prezimenske homonimije). U nastavku se upozorava na moguće posljedice opisane homonimije u komunikaciji.

Frančić, Anđela: Osobna imena u *Rječniku bračkih čakavskih govora* Petra Šimunovića [First Names in Petar Šimunović's *Rječnik bračkih čakavskih govora*]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 83–102.

Među imenskim natuknicama u Šimunovićevu *Rječniku bračkih čakavskih govora* prevladavaju toponimi. Antroponimijske natuknice obuhvaćaju prezimena, osobne i obiteljske nadimke te etnike i etnonime. U središnjemu dijelu rada analiziraju se osobna imena i rječnički članci kojima su ona natuknicom. Kratko se osvrće na svaku sastavnicu rječničkoga članka (natuknicu, genitivne oblike, oznake gramatičkoga roda, uputnicu na standardnojezičnu istovrijednicu, definiciju, rečeničnu potvrdu, podatak o naselju ili vrelu u kojemu je osobno ime potvrđeno). Analiza osobnoimenske građe uvrštene u obliku natuknice u rječnik obuhvaća komentar na udio muških i ženskih imena, opis njihovih morfoloških značajki, klasifikaciju prema tvorbenoj strukturi i podrijetlu te interpretaciju dijalektnih značajki. Uočava se da se u rečeničnim potvrdama drugih rječničkih članaka (posebno s. v. *ime*) te u obilnoj antroponimijskoj i toponimijskoj građi pojavljuju ili odražavaju mnoga osobna imena koja nisu obrađena kao zasebne natuknice. Autorica pred-

laže daljnje popisivanje i leksikografsku obradu bračkih osobnih imena. Radu su priloženi izdvojeni članci s osobnoimenskim natuknicama ekscerpirani iz rječnika.

Frančić, Anđela; Milovan, Maja: Imena u najstarijoj umaškoj matičnoj knjizi [Proper Names in the Oldest Baptismal Register of the Town of Umag]. U: *Matična knjiga krštenih Župe Umag (1483. – 1643.)*, Doblanović Šuran, D; Mogorović Crljenko, M. (prir.), Državni arhiv u Pazinu – Porečka i Pulska biskupija – Hrvatsko katoličko sveučilište, Pazin, 2019, 45–77.

Najstarija umaška (ujedno i najstarija hrvatska) matična knjiga krštenih (1483. – 1643.) analizirana je iz onomastičke perspektive. Analizirajući osobna imena u sklopu narativno oblikovanih upisa na latinskome i talijanskome jeziku, autorice ustanovljuju najčešće formule u imenovanju očeva, kumova, majki i kuma krštenikā. Analiza imenā krštenikā pokazuje da su djeca pri krštenju uglavnom dobivala dvostruka osobna imena, a među sastavnicama tih imena prevladavaju temeljna svetačka imena (ističe se čestotnost muškoga imena *Zuane* i ženskoga imena *Cattarina*, a pozornost se posvećuje i imenima tzv. istarskih svetaca, među kojima se izdvaja *Pelegrin*, ime zaštitnika umaške župe). Analizom su obuhvaćeni i kriteriji izbora osobnoga imena (utvrđeno je da je izbor pojedinih osobnih imena uvjetovan kalendarom, da djeca jednu od sastavnica dvostrukoga imena katkad nasljeđuju od predaka ili se pak imenuju po kumovima). U osvrtu na antroponimijske formule odraslih upućuje se na to da mnogi još nemaju prezime te da se u dodatcima uz osobno ime prepoznaju sastavnice talijanskoga i hrvatskoga (pret)prezimenskog sustava. Onomastička analiza matične knjige daje uvid i u ojkoni-me koji su sastavnicama antroponimijske formule imenovanih ili služe kao dodatci iz nju.

Franjo, Katarina: Trnski – novigradsko prezime koje nosi najpoznatiji predstavnik obitelji Trnski [Trnski – a Family Name from Novigrad Podravski Carried by the Most Famous Member of the Trnski Family]. *Podravski zbornik*, 43, Koprivnica, 2017, 137–148.

Autorica se osvrće na podrijetlo prezimena *Trnski* i opisuje njegovu povijest u Novigradu Podravskome, naselju u kojemu je 2001. živjelo najviše nositelja toga prezimena. Navodi obiteljske nadimke koji se odnose na različite obitelji, ističući pritom i njihovu sudbinu. Na osnovi popisa osobnih imena koja su Trnski nadijevali svojoj djeci, autorica pretpostavlja da je na popularnost imena *Ivan* utjecala asocijacija na Ivana viteza Trnskoga. U nastavku se istražuje pojavnost prezimena *Trnski* u matičnim knjigama rkt. Župe svetoga biskupa Martina u Virju od 18. stoljeća. Završni dio rada posvećen je Ivanu vitezu Trnskomu – donosi se njegov životopis, s posebnim obzirom na njegove novigradske korijene i lozu.

Fumić Bistre, Mateja: Onomastički pogled na matične knjige krštenih župe Jablanac (1860. – 1895.) [Onomastic Look at the Baptismal Register of the Parish of Jablanac]. *Senjski zbornik: prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu*, 46, Senj, 2019, 233–248.

U radu se prikazuju rezultati istraživanja dviju matičnih knjiga krštenih Župe Jablanac iz druge polovice 19. stoljeća. U uvodu su doneseni osnovni podatci o vrelu, a središnji dio rada obuhvaća analizu ekscerpirane antroponimijske građe – osobnoimenske i prezimenske. Iza odvojenih popisa ženskih i muških osobnih imena slijedi osvrt na njihovo podrijetlo i kriterije izbora. Donosi se i osvrt na strukturu imenske formule. Analizi su podvrgnuti zapisi stotinjak prezimena roditelja, identifikacija neudanih žena, posredno imenovanje te pridjevci muških osoba. Oslanjajući se na onomastičku literaturu, autorica razvrstava prezimensku građu te pritom utvrđuje migracijske struje stanovništva.

Gašparević, Ljubica; Mikić Čolić, Ana: *Nomen est omen – tvorba nadimaka u hrvatskom jeziku* [*Nomen est omen – the Formation of Nicknames in Croatian*]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 109–116.

U radu se analizira korpus osobnih nadimaka prikupljen među 50 učenika starosti 12 – 15 godina. Nadimci se tvorbom raščlanjuju. Zasebno se opisuju nadimci nastali sufiksalsnom tvorbom, skraćivanjem, kombinacijom sufiksalsne tvorbe i skraćivanja, stapanjem te nadimci nastali semantičkim procesima. Izdvajaju se specifični nadimci (među kojima i neki višerječni) temeljeni na jezičnome ludizmu.

Grizelj, Nera: *Osobna imena u Matičnoj knjizi krštenih Župe Knin potkraj 19. stoljeća* [First Names in Baptismal Register of the Parish of Knin in Late 19th Century]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2019, 69 str. [diplomski rad u rukopisu]

Utvrdivši prostorno-vremenski okvir istraživanja (Župa Knin, 1872. – 1899.), autorica u uvodnome dijelu rada opisuje povijesno-zemljopisne značajke toga područja te politički, demografski i društveni kontekst kraja 19. stoljeća. Središnji dio rada počinje pregledom osnovnih podataka o Matičnoj knjizi krštenih Župe Knin, iza čega slijedi analiza 1447 osobnih imena krštenika – analiza čestotnosti i tvorbene strukture, analiza sastavnica višestrukih osobnih imena, analiza udjela idioglotskih i aloglotskih imena te načela izbora osobnoga imena. U zasebnome se poglavlju osvrće na zapis osobnih imena te na malobrojne dijalektne značajke kninskoga kraja iščitane iz osobnoimenskih likova.

Kalmakoff, Jonathan J.: *Ulichnye Familii among Doukhobors of the Caucasus and Canada* [*Uličnije familiji („ulična prezimena”) među duhoborcima na Kavkazu i u Kanadi*]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 67–114.

Tema su rada *uličnije familiji* („ulična prezimena”) – stari, tradicijski antroponimi koje su u neslužbenim situacijama, u seoskoj sredini, upotrebljavali duhoborci (ruska vjerska zajednica) kako bi razlikovali obitelji koje su nosile isto službeno prezime. Ta praksa imenovanja održala se i kad je velika zajednica duhoboraca 1899. emigrirala s Kavkaza na kanadske pašnjake, no danas je zbog asimilacije i modernizacije gotovo u potpunosti zapuštena. Autor u radu analizira antroponimijski sustav u zajednici duhoboraca i društvene čimbenike koji su uvjetovali

oblikovanje antroponimijskoga sustava, proučava etimologiju imena, opisuje kako su se ti antroponimi upotrebljavali i prenosili, a pozornost posvećuje i čimbenicima zbog kojih postupno padaju u zaborav. Donosi se i inventar postojećih („živih”) uličnih prezimena među duhoborcima na Kavkazu i u Kanadi, prikupljenih terenskim i arhivskim istraživanjem.

Lasić, Josip; Nigoević, Magdalena: Osobna imena u okupiranome Splitu 1942. godine [First Names in the Occupied City of Split in 1942]. U: *Drugi bosansko-hercegovački slavistički kongres*, Kardaš, M., Mešanović-Meša, E. (ur.), Slavistički komitet Sarajevo – Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 2019, 103–112.

Analizirajući osobnoimensku građu iz telefonskoga imenika *Elenco ufficiale* (1942.), autori posebno razmatraju fleksibilnost i dinamičnost osobnoimenskoga sustava u različitim društveno-povijesnim okolnostima. U doba talijanske okupacije 1942. godine splitski osobnoimenski fond karakteriziran je lokalnom tradicijom, svetačkim kultovima, nasljeđivanjem osobnih imena, ali i utjecajem političke ideologije, što se odrazilo u prilagodbama imena talijanskomu jeziku. Primjenjujući socioonomastički i krononomastički pristup, autori korpus od 178 osobnih imena dijele u tri skupine: potpuno talijanizirana osobna imena, djelomično talijanizirana osobna imena te netalijanizirana osobna imena. U svakoj se skupini donosi abecedni popis pripadajućih imena te se analiziraju motivi provedenosti/neprovedenosti talijanizacije.

Липатова, Антонина Петровна: Когнитивные стратегии самономинации современных школьников (гендерный аспект) [Cognitive Strategies of Self-naming Among Schoolchildren (Gender Aspect) = Kognitivne strategije samoimenovanja među školarcima (rodni aspekt)]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 151–167.

U radu se opisuje kako anonimizirani pisani diskurs utječe na školsku svakodnevnicu. Predstavljaju se rezultati istraživanja temeljena na sociološkoj anketi o školskoj svakodnevnicu, pri čemu je posebna pozornost posvećena odjeljku o osobnim podacima. Utvrđene su razlike među kognitivnim strategijama samopredstavljanja, odnosno samoimenovanja mladih na internetu. Ustanovljeno je pet strategija samoimenovanja: 1) realna strategija (navedeno je stvarno osobno ime), 2) *in-cognito* strategija (ime nije navedeno), 3) mrežna strategija (upotrijebljen je osobni nadimak), 4) *offline* strategija te 5) strategija kulturnoga odslika (upotrijebljeno je ime poznatoga lika). U nastavku se promatraju i rodni aspekti dobivenih rezultata – utvrđuje se da djevojke biraju neutralnija imena, dok mladići preferiraju provokativnije imenske likove, što zrcali razlike u sociokulturnim stereotipima muškoga i ženskoga ponašanja koje su tinejdžeri usvojili kroz masovnu kulturu.

Литвина, Анна Феликсовна; Успенский, Федор Борисович: Особенности почитания соименных святых на Руси XVI–XVII вв. [Veneration of Baptismal Saints in Russia in the 16th and 17th Centuries = Štovanje krsnih svetaца u Rusiji u 16. i 17. stoljeću]. *Вопросы ономастики*, 16/3, Екатеринбург, 2019, 9–29.

U radu se opisuje evolucija tradicije štovanja svetca prema kojemu je osoba došla ime – u predmongolskome razdoblju zastupljen je bio sinkretizam (štovanje različitih svetaca istoga imena), dok se u kasnome srednjem vijeku imenovana osoba veže uz određenoga svetca zaštitnika. U 16. i 17. stoljeću postojala je tendencija štovanja izvornoga svetca zaštitnika i ruskoga svetca imenovana prema njemu. Pretpostavljalo se da su ruski svetac i osoba dobili ime od istoga svetca zaštitnika. Prema autorima, u najvećemu broju slučajeva moguće je utvrditi i neke zemljopisne i biografske čimbenike povezivanja osobe s „novim” svetcem. Pozornost se posvećuje i ulozi opisanoga dvojnog štovanja kršćanskih svetaca u suvremenim religijskim običajima.

Majtán, Milan: *Naše priezviská* [Our Family Names = Naša prezimena]. Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied v Bratislave – Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Bratislava, 2018, 196 str.

Ovo drugo izdanje monografije o slovačkim prezimenima strukturirano je u sljedeća poglavlja: *Na úvod; Vznik a používanie priezvisk; Motivácia a jazyková výstavba priezvisk; Príbehy a súvislosti priezvisk; Z turzovských priezvisk; Priezviská a genealógia; Bibliografija; Index / Abecedný slovník*. U uvodnome poglavlju autor opisuje postupni razvoj imenske formule u Slovačkoj, s posebnim osvrtom na nastanak prezimenā od 16. do 18. stoljeća. U nastavku iz prezimenā iščitava izvanjezične podatke, odnosno promatra kako su se društveni i kulturni utjecaji odrazili u prezimenima. Proučava se i čestotnost prezimena, pri čemu se za pojedino prezime ističe koliko ga obitelji nosi. Poglavlje posvećeno motivaciji prezimena upućuje na mnogobrojnost prezimena motiviranih različitim likovima osobnih imena svetačkoga podrijetla, a autor tu građu razvrstava i prema sufiksima. Istaknuta su i prezimena motivirana nazivima zanimanja, nadimcima te ona koja upućuju na podrijetlo prvih nositelja. U poglavlju *Príbehy a súvislosti priezvisk* autor tumači veći broj prezimena navodeći njihove prve nositelje, vrijeme i mjesto pojave tih prezimena, broj obitelji koje ih nose te zanimljivosti vezane uz njih. Poglavlje *Z turzovských priezvisk* sadržava analizu 142 prezimena iz grada Turzovke na SZ Slovačke (donose se podatci o motivaciji, prostiranju te broju obitelji koje ga nose). U posljednjemu se poglavlju na primjeru osam obitelji opisuje metoda izrade obiteljskoga stabla. Knjizi je priloženo i abecedno kazalo u kojemu se navode obrađena prezimena (5440) s uputnicom na stranicu na kojoj su obrađena.

Mišur, Ivo: Najpopularnija imena orijentalnoga podrijetla u Hrvatskoj [The Most Popular First Names of Oriental Origin in Croatia]. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 6/3, Zagreb, 2019, 17–20.

Iza kratkoga uvodnog dijela s osnovnim podacima o povijesti islamske zajednice na području Jugoslavije te nekih recentnih statističkih podataka o broju muslimana u RH 2011. godine, slijedi tablični pregled deset najpopularnijih muških i ženskih osobnih imena orijentalnoga podrijetla, a u popratnome komentaru autor tumači njihova doimenska značenja te navodi poznate osobe koje nose ta imena.

Nežić, Ivana: Iz antroponimije Svetoga Lovreča Labinskoga [On the Anthroponymy of Sveti Lovreč Labinski]. *Čakavska rič: Polugodišnjak za proučavanje čakavske riječi*, XLVII/1–2, Split, 2019, 47–79.

Uvodni dio rada sadržava osvrt na povijest Svetoga Lovreča Labinskoga te kratak dijalektološki opis mjesnoga govora. U središnjemu dijelu rada analizira se antroponimijska građa prikupljena terenskim istraživanjem – imenske formule, načela nadijevanja imena, jezično podrijetlo i tip imena. Autorica se osvrće i na posebnosti u deklinaciji te na tvorbu posvojnih pridjeva od osobnih imena i druge načine izražavanja posvojnosti. Iza abecednoga popisa prezimena (neslužbene i službene inačice) slijedi osvrt na motivaciju, jezično podrijetlo i tvorbu. Sličnom metodologijom analizirani su i prikupljeni osobni nadimci. U uvodnome dijelu poglavlja o obiteljskim nadimcima autorica opisuje njihovo funkcioniranje, procjenjuje njihovu starost te se osvrće na pojavu dvorječnih obiteljskih nadimaka. Uz prikupljene obiteljske nadimke autorica navodi odgovarajuća prezimena. Slijedi abecedni popis i tumačenje motivacije i podrijetla.

Njari, Denis: Mađarska prezimena u istočnoj Slavoniji u kasnom srednjem i ranom novom vijeku [Hungarian Family Names in Eastern Slavonia in Late Medieval and Early Modern Period]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 83–98.

Nabrajajući vrela prikladna i relevantna za antroponomastička istraživanja, autor posebnu pozornost posvećuje prvomu i najranijemu popisu – poreznomu popisu grada i vlastelinstva Osijeka i njegove okolice iz 1469. godine. Istraživanjem su obuhvaćena i hrvatska i mađarska transkripcija toga vrela, a iz njega je ekscerpirano 961 prezime. Tablično se prikazuje kojih je 10 prezimena 1469. bilo najčešće (pritom se izvornomu liku pridružuje i suvremeni lik prezimena te broj nositelja). Na isti su način prikazana i najčešća osobna imena i prezimena (ili imena očeva) u popisu iz 1579. Slijedi semantičko-motivacijska analiza građe. Zaključuje se da su 1579. bila brojnija prezimena motivirana nazivom zanimanja te prezimena nastala transonimizacijom od osobnih imena (pritom se posebno analizira čestoća prezimena *Matijaš* i *Žigmund*).

Pavličević Franić, Dunja: Prilagodba stranih i pomodnih imena hrvatskome jezičnom sustavu [Adaptation of Foreign and Fashionable First Names to the Croatian Linguistic System]. U: *Drugi bosanskohercegovački slavistički kongres*, Kardaš, M., Mešanović-Meša, E. (ur.), Slavistički komitet Sarajevo – Filozofski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 2019, 139–152.

Opširan teorijski uvod sadržava osvrt na razvoj osobnoimenskoga sustava u sklopu onimije općenito, različito podrijetlo osobnih imena, odnos ime – apelativ, značenja imena, kao i pregled stajališta o odnosu standarda prema imenima. Utvrđivši da su u osobnoimenskome fondu najmlađi sloj pomodna imena, autorica posebnu pozornost posvećuje onim imenima koja su zbog svoje neprilagođenosti hrvat-

skomu jezičnom sustavu učenicima problematična (iz gramatičke i pravopisne perspektive). Središnji dio rada podijeljen je na nekoliko poglavlja u kojima autorica donosi rezultate istraživanja koja je provela. Najprije kategorijalno analizira imena – utvrđuje udio različitih skupina imena, utvrđenih prema podrijetlu, a sve primjere prikazuje i tablično. Zatim prikazuje rezultate testa koji su rješavali učenici, a uočena odstupanja od standardnojezične norme prikazuje tablično. U sljedećemu poglavlju analizira povećava li se broj pomodnih stranih imena s vremenom, a usto utvrđuje da su u ruralnim sredinama pomodna imena slabije zastupljena. Korelacija između učeničke uspješnosti na testu i obrazovanosti roditelja, odnosno njihova društvenoga i ekonomskoga statusa, prikazana je u idućemu odjeljku.

Prósper, Blanca María: Language Change at the Crossroads: What Celtic, What Venetic, and What Else in the Personal Names of Emona? [Jezične promjene na raskrižju: keltske, venetske i druge značajke u osobnim imenima iz Emona]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 33–73.

Pregled indoeuropskih dijalekata u Panoniji donesen je u uvodu. Središnji dio rada obuhvaća analizu imena s natpisa iz Emone (današnje Ljubljane). Preispituju se neke dosadašnje interpretacije tih imena, u kojima je pretpostavljeno da pripadaju razmjerno nepoznatomu indoeuropskom dijalektu – igijskomu ili sjevernojadranskomu. Autorica sva obrađena imena definira istočnogalskima ili italskima. Povijesno gledano, ta imena svjedoče o utjecaju kasnih venetskih migracija na urbane sredine u kojima se govorio keltski. Analiza pokazuje da se venetski sloj u Emoni čini površinskim, a najčešće obuhvaća likove koji su potvrđeni i drugdje i koji se katkad odražavaju onako kako bi ih percipirali izvorni govornici keltskoga. Imena galskoga podrijetla potvrđena u Emoni vjerojatno su prenijeli Gali koji su znali čitati i pisati latinski te su poznavali standardiziranu transkripciju galskih imena. Analiza upućuje na pravilne razlike između slovopisnih tradicija Iga i Šmarate, koje potkrepljuju fonetsku i morfološku argumentaciju.

Šabić, Indira: Antroponimi u vokativnim oblicima i vokativnim izrazima bosanskoga književnog jezika [Anthroponyms in Vocative Forms and Vocative Phrases of Bosnian Literary Language]. U: *Zbornik radova s XIII. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa*, Blažetin, S. (ur.), Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj / Magyarországi Horvátok Tudományos Intézete, Pécs, 2017, 458–471.

Autorica uočava da se u književnome jeziku pojavljuju različiti vokativni oblici koji ne moraju biti u skladu s bosanskim standardom. Primjere ekscerpirane iz bosanskohercegovačkih književnih tekstova grupira prema morfološkim značajkama: a) vokativ antroponima m. r. s osnovom na velar (pri čemu se posebna pozornost posvećuje bošnjačkim imenima koja završavaju velarima (npr. *Tarik, Faruk*) s obzirom na to da se i u normativnoj literaturi pojavljuju različiti prijedlozi za oblikovanje njihovih vokativnih oblika), b) vokativ antroponima m. r. s osnovom na konsonant *-r*, c) vokativ antroponima m. r. s osnovom na palatal, d) vokativ antroponima m. r. s osnovom na ostale konsonante, e) vokativ antroponima m. r. s osnovom na suglasnik te nominativnim nastavcima *-o* ili *-a*, f) vokativ antropo-

nima ž. r. Također se analiziraju: izjednačavanje N = V (obilno potvrđeno u antroponimima bez obzira na dočetak), vokativni oblici formula tvorenih od imena i titula tipa *aga, beg, paša* i sl., upotreba vokativnih oblika sa subjektivnom ulogom itd. U nastavku se autorica osvrće na položaj vokativa u diskursu i mogućnosti autonomizacije u zasebnu rečenicu kad se nalazi u početnome položaju, kao i na strukturu vokativnih izraza, pri čemu se promatra korelacija strukture s emocionalnošću i ekspresivnošću.

Šabić, Indira: *Ede, bibe et nosce te ipsum* – kuhinjska kultura u prezimenima Bosne i Hercegovine [*Ede, bibe et nosce te ipsum* – Cuisine Culture in Family Names of Bosnia and Herzegovina]. *Književni jezik*, 30, Sarajevo, 2019, 329–355.

Središnji dio rada strukturiran je u dva poglavlja – jedno od njih načelno je posvećeno prezimenima motiviranim nazivima obroka, jelā i pića, a drugo prezimenima motiviranim nazivima pribora koji se u pripremi i konzumaciji jelā upotrebljava. Nazivi obroka, jelā i pića primarno su podijeljeni u skupine prema jezičnome podrijetlu (slavensko, orijentalno, latinsko), a preciznija klasifikacija u sklopu svake od tih skupina temelji se na semantici (grupirani su nazivi žitarica, konkretnih jela, začina, dodataka, pića itd.). Nazivi, uspostavljeni kao natuknice, poredani su abecedno, a svakomu nazivu pridružena su prezimena njima motivirana te etimološki izvodi. Idućim poglavljem obuhvaćena su prezimena motivirana nazivima kuhinjskoga pribora (npr. različitih posuda) i pomagala, a obrađena su prema istoj metodologiji. Analiza je potkrijepljena i etnološkim komentarima, koji dodatno prezimena definiraju kao sociolingvističku činjenicu, u kojoj su odražene i zemljopisne, kulturne, vjerske i dr. značajke. Slijedi klasifikacija i analiza korpusa prema tvorbenome kriteriju te komentari o strukturi/izrazima prezimena, u kojima se pozornost posvećuje fonetsko-fonološkim specifičnostima bosanskoga jezika (status fonema *h*, odnos *č* : *ć* / *dž* : *đ* i sl.).

Turbić-Hadžagić, Amira; Musić, Elvir: *Bosanskohercegovačka prezimena I. Prezimena po imenima navjestitelja Božije riječi* [Family Names of Bosnia and Herzegovina 1. Family Names Given after the First Names of Prophets]. Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, Zagreb, 2018, 195 str.

Uvodni dio monografije donosi osnovne podatke o vrelima iz kojih je crpljena prezimenska građa. Središnji, najopsežniji dio knjige počinje potvrdama kontinuiteta imenovanja na tlu BiH – među ostalim, donosi se kronološki pregled natpisa i drugih vrela koja sadržavaju antroponimijску građu, osvrt na razdoblje osmanlijske vladavine i načela identifikacije i imenovanja povezana s tim kulturnim čimbenikom. Iza potpoglavlja u kojima se autori osvrću na zakone o osobnome imenu i njihove odrednice slijedi dio s analizom građe. Najprije autori oprimjeruju varijantne zapise i argumentiraju razloge njihova nastanka, potom predlažu klasifikaciju prezimena u šest skupina (prezimena motivirana osobnim imenima, nazivima zanimanja, nadimcima, etnicima i etnonimima, riječima koje upućuju na materijalnu i nematerijalnu kulturu i ostala prezimena). U nastavku su detaljnije obra-

dena prezimena nastala prema osobnim imenima „Božijih navjestitelja” – podijeljena su u sljedeće skupine: »A. Prezimena nastala od ličnih imena«, »B. Prezimena koja u osnovi imaju osnovno ili skraćeno lično ime + društvenu funkciju, položaj, zanimanje ili titulu i sufiks *-ić* ili *-ović*« i »C. Prezimena koja u osnovi imaju lično ime + rodbinsku vezu i sufiks *-ović* ili *-ić*«. Na tu razinu obrade nadovezuje se klasifikacija prema tvorbenome kriteriju. Slijedi nenaslovljen opširan dio knjige s člancima – natuknice su imena (ili inačice imena) „Božijih navjestitelja”, a članci sadržavaju i etimološku obradu, opis života „Božijega navjestitelja” prema Bibliji i Kuranu, vertikalni popis prezimena motiviranih tim osobnim imenom te popisom naselja u kojima je pojedino prezime potvrđeno. Monografiji su priložene fotografije vrela, popis izvora te kazalo s uputnicama na stranicu gdje je određeno prezime obrađeno.

Вардиц, Владислава [Warditz, Vladislava V.]: Русское имянаречение Нового времени: социально-культурные и политико-идеологические механизмы антропонимических сдвигов [Russian Name-Giving of the New Time: Socio-Cultural and Political Ideological Mechanisms of Anthroponymic Shifts = Imenovanje u Rusiji u novome vijeku: sociokulturni i politički ideološki mehanizmi antroponimijskih promjena]. *Вопросы ономастики*, 16/2, Екатеринбург, 2019, 129–144.

Središnji dio rada podijeljen je na dva potpoglavlja – u jednome se analizira antroponimija u pretpetrovskoj Rusiji, a u drugome se opisuje antroponimijski fond u Rusiji poslije 1700. g. Primjenjujući interdisciplinarni pristup, autorica se fokusira na dinamiku promjena u ruskome antroponimijskom sustavu uvjetovanu političkim, ideološkim, kulturnim, religijskim i dr. promjenama. Mehanizmi antroponimijskih promjena i pragmatičnih imenovanja ilustrirani su primjerima imena koja su postala društveno relevantna u određenome povijesnom kontekstu. U preliminarnim zaključcima autorica naglašava neke trendove u antroponimijskome sustavu – europeizacija vs. rusifikacija, modernizacija vs. arhaizacija te sinteze. Dijakronijski pristup upućuje i na to da imena koja su nedavno postala dijelom antroponimijskoga sustava imaju jake društvene odjeke, no oni se neutraliziraju povećanjem njihove frekvencije.

Vidović, Domagoj: Ivano u Splitu, Ivan u Lombardiji – o slavenstvu i romanstvu na krajnjemu hrvatskom jugu [Ivano in Split, Ivan in Lombardy - Slavs and Romans in the Croatian South]. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 6/2, Zagreb, 2019, 32–34.

Autor opisuje kulturne i jezične utjecaje kao posljedice dodira i prožimanja. Posebnu pozornost posvećuje hrvatsko-romanskim prožimanjima na jugu. Opisuju se i mnoge promjene u osobnoimenskome fondu, primjerice u korpusu nekršćanskih romanskih imena i kršćanskih imena koja su u hrvatski fond ulazila izravno iz latinskoga i grčkoga ili uz romansko posredovanje; donose se i primjeri istiskivanja imena, ukrštanja, zamjena jednoga imena drugim (i kršćanskih i narodnih imena), prevođenja imena, talijanizacije imena, odabira imena radi isticanja vjerske pripadnosti i sl. Na samome kraju donesen je i osvrt na velik broj suvremenih osob-

nih imena koja su izrazito uklopljena u sustav, kao i na prisutnost slavenskih imena među drugim narodima, sve kao odraz globalizacijskih utjecaja.

Vidović, Domagoj: Od Verona do Uzunvukovića – pogled u prezimenski fond Hrvata u Crnoj Gori [From Verona to Uzunvuković - an Insight into Family Names of Croats in Montenegro]. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 6/1, Zagreb, 2019, 14–21.

Uvod rada podsjetnik je na to da su Hrvati u primorskome dijelu Crne Gore te u dijelu njegova neposrednog zaleđa autohtono stanovništvo. Upućuju na to i antroponimi, stoga u središnjemu dijelu rada autor fokus stavlja na prezimena, koja su se počela oblikovati još krajem 12. stoljeća, a u 14. i 15. stoljeću obuhvatila su sve slojeve stanovništva. Najprije se donosi kratak povijesni pregled razvoja prezimenskoga fonda Hrvatā u Crnoj Gori, slijedi analiza prezimena prema motivacijskome kriteriju. U skupini prezimena motiviranih osobnim imenima posebno se ističu prezimena nastala „pokraćivanjem antroponimijske formule” te imena motivirana muslimanskim osobnim imenima.

Vidović, Domagoj: Osobna imena u Dubrovniku i njegovu okružju u kasnome srednjovjekovlju [First Names in Dubrovnik and Its Vicinity in the Late Middle Ages]. U: *Dubrovnik u hrvatskoj povijesti. Zbornik radova u čast akademiku Nenadu Vekariću*, Grčević, M., Vekarić, N. (ur.), Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2019, 659–687.

Na temelju dijela građe iz objavljenih povijesnih vrela autor rekonstruirao je fond osobnih imena u Dubrovniku i njegovu užemu i širemu okružju (u Dubrovačkome primorju, na Pelješcu, u Konavlima, Zažablju, Popovu, Boki kotorskoj, Paštrovićima, Spiču, Baru, Ulcinju i Gornjoj Hercegovini) u kasnome srednjovjekovlju. U poglavlju naslovljeno *Osobna imena u toponimiji* autor popisuje toponime tvorene od dalmatskoga pridjeva *san(c)tu(s)*, koji su svjedocima ranih slavensko-romanskih kontakata, toponime motivirane prilagođenim kršćanskim imenima dalmatskoga podrijetla te toponime motivirane narodnim osobnim imenima. U idućemu poglavlju obrađena su kršćanska osobna imena (imena svojstvena kršćanskomu Zapadu, imena s više temeljnih likova i sl.). Zasebno je poglavlje posvećeno narodnim osobnim imenima, među kojima su posebno istaknuta ona motivirana nazivima životinja, biljnim nazivima, etnicima i etnonimima (posebno *Hrvat*). Idućim poglavljima obuhvaćena su prevedena imena te strana osobna imena. Na samome kraju rada autor ističe dijalektne i povijesnojezične značajke okamenjene u proučenim osobnim imenima te osobna imena u književnim djelima.

Vidović, Domagoj: Parce mihi, Domine, quia Dalmata sum [Forgive Me, Lord, For I Am Dalmatian = Oprosti mi, Gospodine, jer sam Dalmatinac]. *Hrvatski jezik: znanstveno-popularni časopis za kulturu hrvatskoga jezika*, 6/4, Zagreb, 2019, 17–21.

Uvod rad sadržava kratak životopis i opus svetoga Jeronima. U nastavku rada onomastički se obrađuje osobno ime *Jeronim*. Opisana je etimologija, tumači se postanje drugih likova (npr. *Jerolim*), donose se istovrijednice u drugim jezicima te se za

različite potvrđene likove navodi u kojemu su stoljeću potvrđeni. Donosi se bilješka o broju nositelja različitih likova imena te se ističu neka prezimena motivirana tim osobnim imenom, potvrđena u hrvatskome prezimskom fondu (npr. *Jerko-
vić, Rumin, Runko, Oremuš*).

Vidović, Domagoj: Pogled u prezimenski fond Hrvata u Crnoj Gori [An Insight into Family Names of Croats in Montenegro]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 179–205.

Uvodom rada obuhvaćen je pregled vrelā za proučavanje imenā te pregled dosadašnjih antroponomastičkih istraživanja područja Crne Gore gdje su Hrvati autohtono stanovništvo (Boka kotorska, Spič, Bar s okolicom i Šestani). Opisane su najvažnije ili specifične dijalektne značajke te utjecaji drugih jezika, a među ostalim upućuje se na razlike u akcentuaciji određenih prezimena koje zrcale etničko podrijetlo. U središnjemu dijelu rada autor se najprije osvrće na razvoj antroponimijske formule, na koji su uvelike utjecale različite povijesne prilike (ponajprije osmanlijska osvajanja, ali i razgraničenje u današnjoj Crnoj Gori nakon povlačenja Osmanlija iz tih krajeva). Najopširnije je poglavlje posvećeno prezimenima. Obrađuje se 310 hrvatskih prezimena, koja se dijele s obzirom na motivaciju i jezično postanje sukladno ustaljenoj metodologiji, a klasifikacija je praćena analizom.

Заика, Наталья Михайловна: Распространение местностных фамилий на юго-западе Франции [Distribution of Locative Family Names in the Southwest of France = Distribucija prezimena koje upućuju na podrijetlo nositelja na jugozapadu Francuske]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 36–52.

U radu se analizira brojnost prezimena koja upućuju na podrijetlo nositelja na jugozapadu Francuske te se njihov udio uspoređuje s udjelom ostalih motivacijskih tipova prezimena. Analizirano je 50 najčešćih prezimena u razdoblju od 1881. do 1915. za svaki od 36 departmana (podatci su preuzeti od INSEE-a (*Institut national de la statistique et des études économiques*)). Broj prezimena koja upućuju na prebivalište ili na topografske značajke prikazan je tablično te je kartografiran, a dobiveni zemljovid pokazuju da je broj takvih prezimena manji na sjeveroistoku nego uz Pireneje ili atlantsku obalu. Heterogena distribucija toga tipa prezimena na jugozapadu Francuske protumačena je iz geografske, ekonomske i jezične perspektive. Izdvojena prezimena detaljno se analiziraju i prema značenju, čime se dolazi do zaključka da čak i u departmanima u kojima su takva prezimena obilno zastupljena, relativna frekvencija semantičkih podtipova može biti različita.

ТОПОНИМІА

ТОПОНІМІ

Barić, Ernest: O hrvatsko-mađarskim dvojezičnim mikrotoponimima u Baranjskoj županiji [On Croatian-Hungarian Toponyms of Baranya County in Hungary]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike*

IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja, Vörös, F., Lehocki-Samarđžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 163–170.

Analizirajući imena naselja nastanjenih Hrvatima u Baranjskoj županiji u Mađarskoj, autor zaključuje da se ojkonomi hrvatskoga i mađarskoga jezičnog podrijetla ne razlikuju umnogome (najčešće su razlike fonološke ili je došlo do semantičke prilagodbe). S druge strane, pri proučavanju mikrotoponimije uočavaju se dokazi mnogih promjena (zamjena hrvatskih imena mađarskima (najčešće doslovnim prijevodima), iskrivljavanje izvornih mikrotoponima i sl.), što je (politički) proces koji je počeo potkraj 19. stoljeća, a intenzivirao se 60-ih godina 20. stoljeća, u vrijeme prisilne kolektivizacije u Mađarskoj. Na taj je način uz izvorne hrvatsko-mađarske mikrotoponime, nastale zbog povijesnojezičnih procesa, nastao i velik broj tzv. dvojezičnih toponima.

Bijak, Urszula: Potamonimy odantroponimiczne w dorzeczu Wisły (Problemy metodologiczne i typologia nazw) [Deantroponymic Potamonyms in the Vistula River Basin (Methodological Problems and Typology of Names) = Potamonimi antroponimskoga postanja u porječju rijeke Visle (Metodološki problemi i tipologija imena)]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 144–156.

U teorijskome uvodu rada autorica ističe da se hidronimi prema postanju mogu podijeliti u dvije veće skupine: one nastale od neimena i one nastale od imena. Među hidronimima nastalima od imena mogu se preciznije razlučiti hidronimi toponimskoga i antroponimskoga postanja. Posebnu pozornost u radu autorica posvećuje imenima tekućica u slijevu rijeke Visle koja su motivirana antroponimima. Prikazani su preliminarni statistički podatci – kronologija, tvorbeni modeli, tvorbene osnove i zemljopisna distribucija. Rezultati analize pokazali su da deantroponimski potamonimi čine otprilike 6,8 % potamonima tekućica u slijevu rijeke Visle. Pojavljuju se u dokumentima u 13. stoljeću, a većina njih zabilježena je tek u 19. i 20. stoljeću. Autorica je utvrdila brojne tvorbene modele u istraživanome korpusu, a plodniji su sufiksi *-ów/-owy* i *-ka*. Većina analiziranih potamonima motivirana je odapelativnim i kršćanskim osobnim imenima.

Božanić, Joško: Građa za toponimiju pučinskih otoka viškog arhipelaga (Svetac, Kamik, Bisovo, Brusnik, Jabuka) [Material for Toponymy of Open-sea Islands of Vis Archipelago]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 149–165.

Premda uglavnom nenastanjeni, otoci viškoga arhipelaga dijelom su svakodnevnice lokalnoga stanovništva, posebice ribara, pa su, kao važni orijentiri, mnogi referenti na njima imenovani. Autor u zasebnim poglavljima popisuje toponime koji se odnose na referente s otoka Sveti Andrija, Kamik, Biševo, Brusnik i Jabuka. Priključeno je 467 toponima, akcentuirani su, ali nisu abecedno poredani niti se do-

nosi opis referenata. U poglavljima se donose i tumačenja etiologije ili etimologije pojedinih toponima, ali općenito građa nije analizirana.

Brgles, Branimir: *Ljudi, prostor i mijene. Susedgradsko i donjostubičko vlastelinstvo 1450. – 1700. Prilog istraživanju ruralnih društava.* [People, Space and Time. Susedgrad and Donja Stubica Manorial Estate 1450-1700. Contribution to the Research of Rural Societies]. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2019, 311 str.

Monografija je strukturirana u sedam poglavlja. Središnji dio monografije počinje trećim poglavljem naslovljenim *Prostor*. Opisi prirodnoga okoliša obuhvaćaju i osvrte na granice vlastelinstava (susedgradskoga i donjostubičkoga), prirodne čimbenike (rijeke i gore) te ostale zemljopisne značajke. Opisujući povijest toga područja, autor pozornost usmjerava na srednjovjekovne župe i predije kao središta naseljavanja. Slijedi opsežna toponomastička obrada. Ojkonimi i ostali toponimi obrađeni su enciklopedijski – uz sam toponim donesen je detaljan opis referenta, podatci o ubikaciji, popis najstarijih povijesnih potvrda te je utvrđeno čime je toponim motiviran. Autor iz toponimijskih potvrda iščitava čakavske i kajkavske značajke, dokazujući njima migracije stanovništva. Na samome kraju poglavlja građa je klasificirana prema semantičko-motivacijskome kriteriju (tabličnomu popisu pridružen je i odgovarajući komentar). Četvrtim poglavljem, naslovljenim *Ljudi u vremenu*, pregledno je prikazana povijest vlastelinstva od sredine 15. do kraja 17. stoljeća. U petome poglavlju autor se posvećuje antroponimiji. Građa je ekscerpirana iz serije vrela nastalih od 70-ih godina 15. stoljeća do kraja 17. stoljeća. Opis je strukturiran zasebno za svako stoljeće, što omogućuje praćenje razvoja antroponimijskoga sustava i promjena u njemu. U analizi osobnoimenskoga fonda utvrđuju se najčešća imena u različitim vrelima, varijacije u zapisima i postojanje hipokorističnih inačica imena uz temeljna, motivacija imena, podrijetlo itd. U svakome potpoglavlju doneseni su i tablični pregledi najčešćih osobnih imena u popisima. Posebnu pozornost autor posvećuje ženskim osobnim imenima. Slijedi analiza razvoja imenske formule, analiza pridjevaka i prezimena, osvrt na tvorbu i jezične značajke antroponimijskih potvrda. Uzorak građe (pridjevaka i prezimena) u nastavku je obrađen „rječnički”: za svako abecedno popisano ime navodi se kad je i gdje zabilježeno te se tumači motivacija i etimologija. Šesto poglavlje sadržava zaključna razmatranja te smjernice za buduća istraživanja, a u sedmome se nalazi prilog – transkripcija popisa crkvene desetine 1474. godine.

Brgles, Branimir: Zadar, Trogir i Šibenik u Križevačkoj županiji na prijelazu iz XV. u XVI. stoljeće? [Oikonyms Zadar, Trogir and Šibenik in the Križevci County at the End of the 15th Century]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 1–38.

Na uvodni osvrt o obradi triju povijesnih toponima u dosad objavljenim radovima – *Zadar, Šibenik i Trogir* – autor nadovezuje opis migracija s područja istočnoga Jadrana u posljednjoj četvrtini 15. stoljeća te opis vlastelinstva Velika u drugoj polovici 15. i početkom 16. stoljeća. Kako bi utvrdio kada je došlo do migracija i prenošenja imena naselja, u istraživanju se autor koristio trima povijesnim do-

kumentima – poveljom kralja Matije Korvina iz 1496. te posebno popisom feudalne daće u vlastelinstvu Velikoj iz 1496. i urbarom vlastelinstava Velike i Međurića iz 1519. godine. Autor detaljno analizira imensku građu ekscerpiranu iz vrela – najprije toponimiju, a zatim antroponimiju (uspoređuju se antroponimijske potvrde iz navedenih triju naselja (za koje se pretpostavlja da su pripadale doseljenicima) s onima iz ostalih naselja (za koje se pretpostavlja da su pripadale starosjediocima); posebna pozornost usmjerava se na čestoću osobnih imena i pridjevaka te na motivaciju pridjevaka). Radu su priloženi: 1) transkripcija antroponimā iz popisa feudalne daće na posjedu Velikoj 1496. godine te 2) transkripcija dijela urbara Velike i Međurića (1519.).

Bulić, Nada; Posedi, Ivana: Grafija toponima upisanih u Knjigu urbara Župe svetog Nikole u Koprivnici u 17. stoljeću [The Orthography of Toponyms in the *Libri Urbarii* of the Parish of St. Nicholas in Koprivnica in the 17th Century]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 73–82.

Fond Župe svetoga Nikole iz Arhivskoga sabirnog centra Koprivnica obuhvaća dokumente iz razdoblja 1589. – 1936. U ovome radu autorice su analizirale grafiju mikrotoponima ekscerpiranih iz dviju knjiga urbara i gornih listova (nastali od 1640. do 1737.) iz toga fonda. Promatra se način bilježenja pojedinih fonema (slogotvorni *r, v, s, š, č, ć, c, ž, ž, ĺ, ŋ*) u toponimima te se donosi osvrt na neujednačenost.

Dudás, Előd: Slavensko stanovništvo zapadne Panonije u zrcalu toponima [Slavic Inhabitants of West-Pannonia Reflected in Toponyms]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 53–61.

Nakon kratkoga uvodnog osvrta na slavensko-mađarske dodire, autor opisuje značajke slavenskoga dijalekta koji se u 9. stoljeću govorio u Panoniji – na temelju istraživanja slavenskih posuđenica u mađarskome jeziku utvrđuje da je taj dijalekt imao i zapadnoslavenske i južnoslavenske značajke. U središnjemu dijelu rada autor opisuje početke onomastičkih istraživanja u Mađarskoj te početke istraživanja toponima slavenskoga podrijetla u zapadnoj Panoniji. Pozornost je zatim usmjerena na toponime slavenskoga podrijetla dokumentirane do kraja 11. stoljeća kako bi se utvrdio južnoslavenski karakter toponima zapadne Panonije, odnosno potvrdila autohtonost južnoslavenskoga stanovništva na tome području. Najprije se analiziraju toponimi u sjevernome dijelu zapadne Panonije, a zatim toponimi u južnome dijelu zapadne Panonije, pri čemu autor ističe područja na kojima su posebno obilno potvrđeni slavenski toponimi. U zasebnome poglavlju tablično su prikazani neki poznatiji toponimi slavenskoga podrijetla (donosi se toponim, opis referenta i etimologija). Brojnost toponima upućuje na to da su najveća slavenska naselja bila smještena između rijeka Zale i Mure, odnosno između Nagykanizse i jezera Balaton. Iščitavajući specifične jezične značajke iz toponimā, autor zaključuje da su Slaveni koji su obitavali na tome području govorili južnoslavenskim dijalektom.

Хисамитдинова, Фирдаус Гильмитдиновна; Муратов, Римма Талгатовна; Ягафарова, Гульназ Нурфаезовна; Валиева, Мадина Раилевна: Цветообозначения в башкирской топонимии [Color Terms in Bashkir Топониму = Vaškirski toponimi motivirani nazivima boja]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 140–159.

S obzirom na to su u baškirskome jeziku toponimi motivirani nazivima boja izrazito brojni (6 % ukupne toponimije), posvećena im je pozornost u ovome radu. Korpus je ekscerpiran iz kartične građe Instituta za povijest, jezik i književnost UFRC RAS-a, 10-svezačnoga rječnika *Academic Dictionary of the Bashkir language*, toponimijskih rječnika i toponomastičkih radova. Najčešći nazivi boja odraženi u toponimiji jesu: *aq* 'bijel', *qara* 'crn', *qithil* 'crven', *hari* 'žut', *ala* 'šaren', *kük* 'modar', *sibar* 'šaren' (što je općenito u skladu sa značajkama turkijske toponimije u cjelini, ali i odraz prirodnih značajki zemljopisnoga područja). Strukturna analiza pokazuje da su najčešći obrasci: naziv boje + zemljopisni naziv, naziv boje + naziv životinje, naziv boje + naziv biljke, naziv boje + naziv minerala ili tipa kamena, naziv boje + naziv konstrukcije. Uz njih su potvrđeni i toponimi motivirani nazivom boje i antroponomom ili etnonimom, te toponimi motivirani samo nazivom boje. U zasebnome se poglavlju analizira semantika i simbolika naziva boja u toponimiji.

Horvat, Aleksandar: Promjena imena naselja u Baranji 1922. godine (Prilog proučavanju baranjskih ojkonima) [Changes in Baranja Place Names in 1922 (Contribution to Studies of Baranja Settlement Names)]. *Scrinia Slavonica: Godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskog instituta za povijest*, 14, Slavonski Brod, 2014, 235–251.

Autor opisuje kako je Baranja Trianonskim mirovnim ugovorom 1920. godine podijeljena između Mađarske i Kraljevine SHS. Na temelju jezičnih značajki (etimologija) prikazuje kako se šarolik etnički sastav stanovništva odrazio u ojkonimima potvrđenim prije 1922. Fokus se u radu stavlja na promjene imena naselja u Banatu, Bačkoj i Baranji, provedene 1922. u skladu s državnom politikom demađarizacije u krajevima bivše južne Ugarske. Istaknuti su i opisani kriteriji primijenjeni u tim preimenovanjima. Mađarska su imena naselja zamijenjena slavenskim imenima, a ona su ostala u upotrebi do danas. Promjena imena naselja u Baranji uglavnom se temeljila na prijedlogu županijskoga školskog nadzornika Milana Đ. Čosića. Autor se u radu posebno osvrće na imena koja je Čosić krivo interpretirao (pučkom etimologijom) ili premalo istražio (primjerice *Batina*, *Čeminac*, *Kozarac*, *Kozjak*). Rad je zaključen klasifikacijom ojkonimā prema tipu preimenovanja (prevođenje, prilagodba, pučka etimologija, povijesni lokaliteti i sl.).

Ivšić Majić, Dubravka: The Medieval Attestations of Croatian Pre-Slavic Island Names [Srednjovjekovne potvrde hrvatskih predslavenskih nesonima]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 121–139.

Vrela najstarijih toponimskih potvrda s hrvatskoga teritorija jesu antički izvori (tekstovi nastali prije dolaska Slavena na istočnu jadransku obalu). Neki predslavenski toponimi održali su svoj jezični kontinuitet u hrvatskome kao posuđenice iz

romanskoga u slavenski. Srednjovjekovne potvrde tih toponima služe kao poveznica između antičkih i suvremenih imena, a usto su izvor mnogih informacija o razvoju romanskoga i slavenskoga jezika u tome razdoblju te o ranim dodirima između Romana i Slavena. U ovome se radu proučavaju hrvatski predslavenski nesonimi – popisane su i interpretirane njihove srednjovjekovne potvrde iz pisanih vrela nastalih od 9. do 13. stoljeća. Autorica popisuje i opisuje srednjovjekovne potvrde zasebno za svaki nesonim, prateći pritom njihov jezični razvoj. Utvrđuje jesu li te potvrde romanske ili slavenske te ustanovljuje koja se potvrda smije smatrati najranijom hrvatskom potvrdom. Na temelju analize dolazi se do nekoliko zaključaka, među ostalim: 1) većina je srednjovjekovnih potvrda romanska, 2) neke slavenske značajke mogu se pronaći u bizantskim potvdama iz 10. stoljeća, 3) najstarije pouzdane hrvatske potvrde istraživanih nesonima pojavljuju se u hrvatskim tekstovima od 13. stoljeća.

Костылев, Юрий Сергеевич: Советская топонимия архипелага Северная Земля как зеркало идеологической борьбы [The Soviet-Period Toponymy of Severnaya Zemlya as a Reflection of Ideological Struggle = Sovjetska toponimija otočja Sjeverna zemlja kao odraz ideoloških borbi]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 160–172.

U radu se obrađuju toponimi otočja Sjeverna zemlja, nastali tijekom sovjetskoga istraživanja Arktika. Analizirajući motivaciju toponima, autor zaključuje da je imenovanje zemljopisnih referenata u sovjetskome razdoblju gotovo beziznimno bilo povezano s ideologijom i političkom situacijom, odnosno da je sovjetski toponimijski sustav oblikovan *a contrario* prethodnoj tradiciji. Većina imena nadjenuta zemljopisnim referentima motivirana je antroponimima te je služila kao propagandni alat. Ističu se primjeri preimenovanja uvjetovanih ideološkim promjenama. Posebna je pozornost posvećena referentima koji su više puta preimenovani i referentima koji su očuvali ime koje im nadjenula ekspedicija 1913. godine.

Kowalczyk-Hejman, Elżbieta: O meandrach identyfikacji średniowiecznych nazw wodnych na północno-wschodnim i wschodnim Mazowszu [About Meanders of Identification of Medieval River Names in the North-eastern and Eastern Mazovia Region = O kriterijima identifikacije srednjovjekovnih imena rijeka u sjeveroistočnoj i istočnoj Mazoviji]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 127–144.

U radu se analizira nekoliko desetaka imena rijeka istočne i sjeveroistočne Mazovije koje su zbog pogrešne atribucije pisanih vrela netočno identificirane i ubicirane. Pogreške su crpljene iz toponomastičkih, hidrografskih i povijesnih publikacija, a autorica analizom utvrđuje da su rezultat bilježenja potvrda iz vrela bez oslanjanja na kontekst, manjkavoga znanja povijesti i zemljopisa istraživanoga područja te latinskoga jezika, kao i neprovjeravanja hipoteza navedenih u starijoj literaturi.

Lončarić, Mijo; Barić, Ernest; Gadányi, Karlo: Hrvatska mikrotoponimija u Mađarskoj – u Pomurju, Podravini i u gradišćanskih kajkavaca [Croatian Microtoponymy in Hungary – in Pomurje, Podravina, and amongst Burgenland Kajkavians]. *Kaj: časopis za književnost, umjetnost i kulturu*, LII/5–6, Zagreb, 2019, 59–77.

Uvod sadržava kratak pregled dosadašnjih onomastičkih istraživanja vezanih uz mađarska područja na kojima obitavaju Hrvati. Usporedene su jezične značajke ojkonimā i mikrotoponimā. Opisan je mađarski državni projekt prikupljanja toponimijske građe, pri čemu je osobita pozornost posvećena metodologiji. U središnjemu dijelu rada autori opisuju vlastitu metodologiju obrade građe. Građa nije onomastički interpretirana.

Lozić Knezović, Katarina: Toponimija Kaštel Sućurca [Toponymy of Kaštel Sućurac]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 59–82.

Uvod rada sadržava osvrt na dosadašnja toponomastička istraživanja kaštelanskoga područja i Kaštel Sućurca. U pregledu povijesnoga razvoja autorica posvećuje pozornost prvomu spomenu toga naselja u povijesnim vrelima te arheološkim nalazištima. Središnji dio rada posvećen je suvremenoj toponimiji. Građa, koju čini 130-ak akcentuiranih jedinica, prikupljena je terenskim istraživanjima te uspoređena s građom navedenom u literaturi. U zasebnome potpoglavlju pobrojena su imena četvrti Kaštel Sućurca, a slijedi analiza cjelokupne građe. U zasebnim potpoglavljima građa je klasificirana i analizirana prema kriteriju motivacije, tvorbe/strukture i jezičnoga podrijetla / jezičnoga raslojavanja. Na analizu građe prema motivacijskome kriteriju nadovezan je abecedni akcentuirani pregled apelativa koji se odnose na geomorfološke pojave i vrste terena, što omogućuje lakše razumijevanje građe i usporedbe s drugim toponomastički obrađenim terenima.

Majetić, Mihaela; Glušac, Maja: Hodonimija grada Osijeka [Hodonymy of the City of Osijek]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 45–64.

Iza teorijskoga uvoda, oblikovana kao osvrt na različite (ponajprije kulturne i političke) motive u imenovanju gradskih referenata, slijedi motivacijske analiza korpusa, koji čini 615 jedinica. Kad god je to moguće, autorice usporedno analiziraju i strukturu tematiziranih imena, osvrću se na udio lokalnih (osječkih, slavonskih) sastavnica, nacionalnih i nadnacionalnih (stranih) sastavnica te komentiraju otklone od norme (najčešće pravopisne i gramatičke). Zasebno je poglavlje na samome kraju rada posvećeno promjenama u imenovanju do kojih je došlo tijekom vremena.

Marasović-Alujević, Marina: Istraživanje etimologija nekih neprozirnih toponima otočja splitskog akvatorija [Research of Etymologies of Certain Opaque Island Toponyms in Split Water Area]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 31–38.

Autorica iz etimološke perspektive interpretira neke toponime potvrđene na otocima splitskoga akvatorija, koji su u literaturi ocijenjeni neprozirnim. Pritom ih razvrstava u nekoliko skupina: za dio toponima utvrđuje da su nastali od danas arhaičnih, neprepoznatljivih riječi neimenskoga sloja, za dio toponima smatra da su neprozirni jer im je izraz rezultat specifičnih glasovnih promjena, a dio je nastao jezičnim posuđivanjem, pri čemu je također moglo doći do izrazitijih fonoloških prilagodbi. Autorica je ponudila nova etimološka tumačenja nekih toponima za koje smatra da su u literaturi netočno obrađeni (*Svince, Požar, Krušica*).

Marasović-Alujević, Marina: Romanstvo i slavenstvo u toponimiji otoka zapadnoga dijela splitskoga akvatorija – prilog etimološkomu istraživanju [Romance and Slavic Elements in the Toponymy of Islands of the Western Part of the Split Water Area – Contribution to Etymological Research]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 147–155.

Autorica pozornost posvećuje nekim toponimima prikupljenima na Šolti, Drveniku, Ploči, Čiovu i drugim otocima zapadnoga dijela splitskoga akvatorija. S obzirom na to da im se u dosadašnjoj literaturi pripisivalo slavensko podrijetlo, autorica te interpretacije preispituje te nudi vlastite obrade. Primjerice, preispituju se dosadašnje interpretacije nesonima *Drvenik* te se to ime povezuje s toponimom *Širan* – autorica smatra da oba toponima odražavaju nekadašnju šumovitost referenata. U kontekstu otoka Drvenika spominje i njegovo povijesno ime *Sera*, koje pak povezuje s otočićima imena *Kluda* (< lat. *cludere* ‘zatvoriti’) i *Zaporinovac* (< *zaporiti* ‘zatvoriti’), koji imaju sličnu doimensku semantiku. U nastavku se donose etimološke interpretacije još nekoliko toponima: imena uvala *Perna, Krknaši, Šiova/Šipkova, Garbine*, imena brežuljaka i strmina *Brke, Oblik* i *Promine*, imena otoka i otočića *Čiovo/Čiova, Orud, Saskinja* te imena bunara *Šepurina* – autorica za sve njih pretpostavlja romansko podrijetlo.

Marasović-Alujević, Marina; Lozić Knezović, Katarina: *Toponimija Drvenika i Ploče* [Toponymy of the Island of Drvenik and Ploča]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2018, 176 str.

Monografija je posvećena toponimiji drveničkoga arhipelaga. Već u samome uvodu autorice ističu da je tijekom toponomastičkoga istraživanja nužno posvetiti pozornost i etimologiji i etiologiji, pa preispituju neke interpretacije uvrštene u dosad objavljenu literaturu (primjerice, nude svoje prijedloge tumačenja toponima *Drvenik, Krušica, Malta, Solinska* itd.). Drugo poglavlje sadržava dijalektološki opis govora proučenoga područja, prema kojemu je riječ o poštakovljenim čakavskim

govorima koje karakterizira i peteronaglasni sustav. Korpus, koji čini više od 1400 različitih toponimskih likova prikupljenih na trima najvećim otocima drveničkoga arhipelaga (Drveniku, Ploči i Orudu) te na nekoliko manjih otoka i pličina, detaljno je obrađen u središnjemu dijelu knjige. Obrada je strukturirana na nekoliko razina. Najprije se donosi opis triju najvećih otoka, s popisom naselja i zaselaka (uključujući i nestala naselja) te popis ostalih toponima s opisom imenovanih referenata i tumačenjem. Slijede motivacijska klasifikacija (na kraju poglavlja priložen je i popis apelativa koji su se odrazili u toponimiji, a uglavnom su lokalno specifični), tvorbeno-strukturna klasifikacija te klasifikacija prema kriteriju jezičnoga podrijetla. Monografiji je priložen i toponomastički zemljovid.

Mariola Glavan, Maria: Toponimija romanskog podrijetla na privlačkom poluo-toku: Etimološka obrada [Toponyms of Roman Origin on Privlaka Peninsula: Etymological Interpretation]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 103–120.

Proučavajući toponimiju naselja Privlaka u Zadarskoj županiji, autorica se posebno fokusira na toponime romanskoga podrijetla. Korpus čine 52 jedinice ekscerpirane iz literature (Mustać) i prikupljene/provjerene autoričnim terenskim istraživanjem, a pri obradi podijeljene su u dvije skupine prema kriteriju podrijetla – jednom su obuhvaćeni toponimi mletačkoga, a drugom toponimi dalmatoromanskoga podrijetla. Interpretacija je strukturirana u abecedno poredane članke. U svakome članku uz akcentuiranu potvrdu (pri čemu su bilježene i inačice) doneseni su opis referenta, uputnica na srodnu toponimijsku građu potvrđenu u drugim naseljima te etimološka interpretacija (bliža i krajnja etimologija).

Mataija, Ivica: *Lička toponimija* [Toponymy of Lika]. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2019, V + 510 str. [doktorski rad u rukopisu]

Uvodni dio doktorskoga rada obuhvaća pregled dosadašnjih onomastičkih (i drugih za tu disciplinu relevantnih) istraživanja ličkoga područja. U zasebnome poglavlju ukratko su izloženi povijest, zemljopisne posebnosti te demografski razvoj, a opisane su i temeljne jezične značajke. U radu se popisuje, opisuje i analizira lička povijesna i suvremena toponimija. Korpus, koji čini 4409 toponima, ekscerpiran je iz povijesnih i suvremenih zemljovida te povijesnih i drugih vrela, odnosno prikupljen ili provjeren terenskim istraživanjima. U trećemu je poglavlju pregledno, prema stoljećima, prikazana lička povijesna toponimija. Analiza je u nastavku strukturirana prema kriteriju tipa referenta. Toponimi su analizirani na motivacijskoj i strukturnoj razini, a dodan je i osvrt na jezična nadslojavanja. Proučava se i kako su jezični i izvanjezični elementi utjecali na oblikovanje imenā i njihov povijesni kontinuitet. Poglavlje *Ojkonimija* sadržava osvrt na povijesno oblikovanje ličkih naselja, osvrt na srednjovjekovnu ojkonimiju bez kontinuiteta, analizu administrativnih promjena imena ličkih naselja te detaljnu analizu suvremene ličke ojkonimije. Građa je obrađena i leksikografski: abecedno poredani članci sadržava-

vaju sljedeće podatke: naglašeni lik, etnike i ktetike, opis (ubikaciju), izvanjezične zemljopisne podatke, inačice imena ili starija imena (uz uputnicu na literaturu), pregled broja stanovnika, povijesne potvrde sa zemljovida i iz druge literature, popis zaselaka itd. Poglavlje *Hidronimija* sadržava osvrt na geomorfološke i hidrološke značajke terena, a analiza je strukturirana prema tipu referenta (zasebno se obrađuju tekućice, jezera i ostali tipovi referenata). U poglavlju o oronimiji opisani su čimbenici nastajanja suvremene toponimije te načela imenovanja; konkretni primjeri razdijeljeni su prema zemljopisnome kriteriju – u zasebnim potpoglavljima obrađena je: a) oronimija ličke strane Velebita, b) oronimija ličkoga sredogorja, c) oronimija Male Kapele te d) oronimija Ličke Plješevice. Analizom je obuhvaćena i lička speleonimija – analiziraju se suvremena imena, a donosi se i osvrt na apelative koji su se u tome toponimijskom sloju odrazili. Na samome kraju, iza zaključka, radu su priloženi: *Korpus ličkih toponima*, *Indeks toponima bez kontinuiteta*, *Zemljovid ojkonima bez kontinuiteta*.

Matasović, Maja; Matasović, Ranko: Etimologija nesonima *Iž* [The Etymology of the Name of the Island *Iž*]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 157–163.

Pretpostavku da je nesonim *Iž* potekao iz grčkoga jezika, no uz dalmatoromansko posredovanje (< grč. *Aígeios / *Aigeiē (nē sos) / *Aígeion (nēsíon) ‘kozji (otok)’), autori potkrepljuju prikazom razvoja i izvodima, pritom se posebno osvrćući na glasove i akcentuaciju. Tim primjerom također podupiru prevladavajuće mišljenje da su grecizmi u hrvatskome redovito posuđeni uz dalmatoromansko i latinsko posredovanje. Istaknute su i značenske usporednice posvjedočene u grčkoj (npr. otok Polyaigos u Kikladima pored Mila i Kimola, čije ime znači ‘s mnogo koza’) i hrvatskoj nesonimiji (npr. otok Kozjak (nenaseljeni otočić u Ilovičkim vratima)).

Meršić, Žuzana; Njari, Denis: Ojkonimi na području korođanskoga vlastelinstva u srednjem vijeku [Oikononyms at the Kórógyi Manor in the Middle Ages]. *Studia Slavica Savariensia*, 1–2, Budapest, 2018, 151–161.

Opisujući povijest korođanskoga vlastelinstva u uvodu rada, autori objašnjavaju da je ime dobilo prema plemićkoj obitelji koja ga je posjedovala. U središnjemu dijelu rada pozornost posvećuju naseljima koja se spominju u poreznome popisu korođanskoga vlastelinstva iz 1469. godine. Većina naselja ubicirana je na području koje omeđuju donji tok Drave, desna obala Dunava i srednje porječje Vuke (područje južno i jugoistočno od Osijeka); usto, utvrđuje se da se devet spomenutih naselja može poistovjetiti sa suvremenim naseljima, a na ubikaciju 19 njih upućuju suvremeni ili povijesni toponimi. Iz tablice u nastavku može se iščitati ojkonimski lik iz poreznoga popisa iz 1469., ojkonimski lik iz deftera iz 1579., broj poreznika za te dvije godine te broj stanovnika 1469. godine. Slijedi motivacijska klasifikacija 35 ekscerpiranih ojkonima te njihova tvorbena analiza.

Mikešy, Gábor: Jezični kontakti u toponimima Podravlja [Contacts in the Drava River Region in Light of Geographical Proper Names]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na perife-*

riji mađarskog područja, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 181–198.

Proučavajući geografske i topografske zemljovide, sveske s prikupljenom građom te podatke prikupljene vlastitim istraživanjem, autor istražuje odraze hrvatsko-mađarskih dodira u toponimiji. Pri analizi hrvatske mikrotoponimije u mađarskoj dijelu Podravlja kartografski prikazuje distribuciju toponima motiviranih riječima *gaj* i *lug*, izdvaja primjere za koje pretpostavlja južnoslavenski utjecaj, posebno iz naselja koja su do 1784. bila opisivana kao hrvatska. Usto su doneseni primjeri toponima hrvatskoga podrijetla iz različitih vrela (katastarskih zemljovida, zbornika geografskih imena županije Zala itd.). Fityeházi ističe kao zanimljiv primjer gdje zajednica čuva hrvatski identitet i jezik, no toponimi su na tome području mađarskoga podrijetla. U nastavku analizira paralelnu upotrebu toponima različitoga jezičnog podrijetla u dvojezičnim i trojezičnim naseljima, posebice s obzirom na vrijeme pojave višejezičnosti. U zasebnim poglavljima obrađuje mađarske toponime u Slavoniji te opstanak toponima mađarskoga podrijetla u Hrvatskoj, odnosno toponima hrvatskoga podrijetla u Mađarskoj (u tome kontekstu zasebno se proučava transkripcija i nadijevanje semantički ekvivalentnih imena).

Nežić, Ivana: O toponimima u oporukama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća [Toponyms in Testaments at the Lovran Notary Office from the Second Half of the 18th Century]. *Zbornik Lovranščine*, 6, Lovran, 2019, 119–157.

Toponimijska građa (ojkonimi, horonimi, nesonimi i mikrotoponimi) iz 150 oporuka, pisanih hrvatskim i talijanskim jezikom, obrađena je u središnjemu dijelu rada. Transkribirana građa u potpoglavljima je razvrstana prema motivacijskome te strukturnome i tvorbenome kriteriju, a klasifikacija je upotpunjena analizom. Radu su priloženi i abecedni popisi transkribiranih toponima te odgovarajući zapisi potvrđeni u vrelu.

Njari, Denis; Kolesarić, Petra: Kult svetoga Ladislava u međurječju Drave i Save [Cult of St. Ladislaus in the Lands Between Drava and Sava]. *Croatica Christiana periodica*, 43/83, Zagreb, 2019, 1–12.

Uvodnim dijelom rada ukratko se opisuje zastupljenost kultova svetaca diljem kršćanske Europe tijekom srednjovjekovlja, a pritom se posebna pozornost posvećuje kultovima vladara svetaca. U tome kontekstu prikazan je život, vladavina i kanonizacija svetoga Ladislava (Ladislava I. Arpadovića), koji se ubraja među najstovanije nebiblijske svetce u Ugarsko-Hrvatskome Kraljevstvu. U središnjemu dijelu rada fokus je usmjeren na potvrde kulta toga svetca na području srednjovjekovnoga međurječja Drave i Save – ponajprije na titulare crkvi, kapelica, oltara te na toponime povezane s njima. Popisano je dvadesetak takvih primjera iz srednjovjekovne Križevačke, Vukovske, Varaždinske, Baranjske, Srijemske, Požeške i Zagrebačke županije (pri čemu se donose povijesne potvrde). Naposljetku autori utvrđuju u kojoj se mjeri zastupljenost kulta svetoga Ladislava na analiziranome području uklapa u postojeća istraživanja prisutnosti toga kulta na razini srednjovjekovne Kraljevine Ugarske.

Rácz, Anita; Tóth, Valéria: Settlement Names Derived from Ethnonyms as Historical Evidence: the Case of Medieval Hungary [Ojkonimi nastali od etnonimā kao povijesni dokazi – slučaj srednjovjekovne Mađarske]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 104–120.

U mađarskome kontekstu dva tipa imenskih podataka prikladna su kao dokazi etničkoga sastava na određenome području u prošlosti: a) toponimi posuđeni iz jezika susjednoga mađarskomu i b) toponimi (uglavnom ojkonimi) izvedeni od etnonimā. Autorice posvećuju pozornost toponimima izvedenima od etnonimā koji su potvrđeni u srednjovjekovnim, uglavnom latinskim jezikom pisanim spisima. Proučavajući strukturu korpusa, autorice utvrđuju neke obrasce kronološke i prostorne distribucije toponimskih potvrda. Istraživanje mađarskih ojkonima motiviranih etnonimima pokazuje da oni ne zrcale samo narodnost građanā, nego i narodnost vlasnika (ili kojega drugog važnog stanovnika) naselja. Ističući poteškoće pri diferenciranju „sekundarnih deantroponimskih” toponima od „pravih deetnonimskih” toponima u srednjovjekovnim vrelima, autorice naglašavaju nužnost povijesne perspektive pri interpretaciji takvoga korpusa.

Шварев, Николай Михайлович: Русские имена собственные с основой Маур- – памятники, восходящие к эпохе древней Ростовской земли [Russian Proper Names with the Stem *Maur-*, Testimonies of the Old Rostov Land = Ruska imena s osnovom *Maur-*, spomenici iz razdoblja stare rostovske zemlje]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 71–103.

Autor se bavi podrijetlom ruskih imena s korijenom *Maur-*. Utvrđuje se (među ostalim, i kartografiranjem) da se toponimi poput *Maurino* često pojavljuju na području gradova Jaroslavlja, Kostrome, Vologde i Vladimira, odnosno na području uz rijeke Šeksnu i Sjevernu Dvinu te uz Bijelo jezero i Kubensko jezero. Pregled toponimā i antroponimā s tim korijenom, zabilježenih u pisanim vrelima nastalima od 15. do 17. stoljeća, donesen je u drugome i trećemu poglavlju te je praćen analizama. Četvrto poglavlje obuhvaća odjeke drevnih predaja u pisanim vrelima i etnografskim radovima (rostovski srez (19. stoljeće), čerepovecki srez (19. stoljeće), belozerski srez (16. stoljeće)). Autor zaključuje da su toponimi s tim korijenom antroponimnoga postanja. U nastavku se objašnjava da je korijen *Maur-* posuđen u ruski jezik, a ima paralele i u baltičkim jezicima. Ipak, prema autoru, korelacija s povijesnim područjem naroda Merjana upućuje na lokalno supstratno podrijetlo te osnove. Navedenu georeferenciju autor promatra u jezičnome (ponajprije imenskome), povijesnome i arheološkome kontekstu, pa imena s tim korijenom opisuje kao ruska, ali temeljena na stranim jezicima.

Васильев, Валерий Леонидович: Еще раз о названиях рек Волга, Западная Двина и Днепр [Revisiting Great Rivers' Names: *Volga, Zapadnaya Dvina, Dnieper* = Ponovno o imenima velikih rijeka: *Volga, Zapadna Dvina, Dnjepr*]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 9–32.

U radu se iz etimološke i etničkopovijesne perspektive obrađuju imena triju najvećih istočnoeuropskih rijeka – Volge, Zapadne Dvine i Dnjepra. U uvodnome dijelu

rada ističe se specifičnost hidronima nadjenutih velikim rijekama. Imena su oblikovana ili posuđena iz drugih jezika u različitim dijelovima riječnoga toka, a zatim proširena uzvodno ili nizvodno pri kolonizaciji područja. Sljedeća poglavlja rada sadržavaju kritički osvrt na brojne etimološke interpretacije hidronima *Volga* i (*Zapadna*) *Dvina* te se predlažu nove etimologije. Autor smatra da je hidronim *Volga* baltički supstrat, prvotno povezan s jezerom *Volgo*, iz kojega izvire ta rijeka, a zatim je prenesen na ostatak rijeke. Hidronim *Zapadna Dvina* autor smatra hidronimom slavenskoga podrijetla (osnova *dvin*, česta u toponimiji, a posebno hidronimiji, upućuje na dvojnost). Prema autoru, Slaveni su ime *Dvina* rabili za izvor gornjega toka Zapadne Dvine, odakle su se raselili u dva smjera do različitih područja – jedno uz rijeke Lovat i Volhov (Olhavu) te Iljmensko jezero, te drugo uz rijeku Volgu. Za razliku od hidronima *Volga* i *Dvina*, hidronim *Dnjepar* nije slavenskoga ni baltičkoga podrijetla, nego je s juga prenesen uzvodno. U posljednjemu dijelu rada izloženi su zaključci o tvorbi i distribuciji imena *Volga*, *Dvina* i *Dnjepar* u kontekstu slavenske kolonizacije istočne Europe.

Vidović, Domagoj: Pogled u pelješku toponimiju [An Insight into the Toponymy of Pelješac]. U: *Domaća rič* 13, Paštar, I. (ur.), Matica hrvatska, Ogranak u Zadru, Zadar, 2019, 71–81.

Iza pregleda dosadašnjih istraživanja jezične, a posebno imenske građe s područja Pelješca, autor ukratko opisuje i najvažnije značajke peljeških mjesnih govora. Najopširnije je poglavlje posvećeno pelješkoj toponimiji. Najprije autor izdvaja toponime kojima se cijeli poluotok kroz povijest imenovao te opisuje povijesne promjene u opsegu značenja izrazno sličnoga toponima *Peljsac*. Slijedi analiza neakcentuirane ukupne toponimijske građe prema motivacijskome kriteriju. Analiza sadržava i osvrt na jezične utjecaje i odraze arhaičnoga leksika, osvrt na povijesne, zemljopisne i kulturne specifičnosti ili kontekst.

Vidović, Domagoj: Pogled u toponimiju Kotorskoga zaljeva [An Insight into the Toponymy of the Bay of Kotor]. *Studia lexicographica: časopis za leksikografiju i enciklopedistiku*, 13/24, Zagreb, 2019, 97–122.

Pri istraživanju bokeljske toponimije (toponimije naselja Dobrote, Kotora, Škaljara, Mula, Prčnja i Stoliva) autor se oslanja na radove Cjelimira Stanića i Antuna Tomića. Korpus za analizu autor preuzima od navedenih istraživača, ali i dopunjuje primjerima dobivenima vlastitim terenskim istraživanjem. Iza kratkoga povijesnog pregleda i osvrta na demografske podatke, slijedi obrada petstotinjak toponima. Najprije se zasebno interpretiraju abecedno poredani lokalni ojkonomi, a zatim se sukladno ustaljenoj metodologiji donosi klasifikacija građe praćena analizom i komentarima. Autor zaključuje da je toponimija Kotorskoga zaljeva specifična po iznadprosječnome udjelu toponima motiviranih antroponimima i titularima crkvi.

Vidović, Domagoj: Pučiški toponimi [Toponymy of Pučišća]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 39–57.

Ističući doprinos akademika Šimunovića hrvatskoj i svjetskoj onomastici, autor se oslanja i na njegova proučavanja bračke toponimije. U ovome radu objedinjuje pučišku toponimiju ekscerpiranu iz Šimunovićevih djela i iz ostale literature te primjere prikupljene vlastitim terenskim istraživanjem. Uvod sadržava prikaz povijesti istraženoga područja, a središnji je dio rada detaljna analiza pučiške toponimije. Najprije su analizirana imena pučiških četvrti. Obrađeni su i povijesni toponimi (ističu se povijesne potvrde uz podatak o godini u kojoj je pojedini toponim nastao, počevši od Povaljske listine). Slijedi klasifikacija toponima prema motivacijskome kriteriju te osvrt na jezično raslojavanje toponima.

Вујовић, Новица: Топоними села Вучи До [Toponyms of the Settlement Vuči Do = Toponimi naselja Vuči Do]. *Lingua Montenegrina*, XII/1, 23, Cetinje, 2019, 355–364.

Rad sadržava azbučni, transkribirani i akcentuirani popis 260 toponima zabilježених tijekom autorovih terenskih istraživanja u zapadnocrnogorskome naselju Vuči Do. Uz većinu se toponima donosi i opis referenta na koji se pojedini toponim odnosi.

OSTALA IMENA
OTHER NAMES

Domazet, Betina; Mikić Čolić, Ana: Tvorba etnika u hrvatskom jeziku [Inhabitant Names Formation in Croatian Language]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 83–94.

U središnjemu dijelu rada opisuju se rezultati istraživanja u kojemu je 50 ispitanika navelo etnike izvedene od 30 zadanih, nasumično odabranih ojkonima. Građa se promatra iz tvorbene perspektive. Primjeri su tablično prikazani, opisana su tvorbena pravila te je donesen osvrt na literaturu u kojoj su takvi etnici već proučeni. Udjeli potvrđenih sufikasa u ukupnoj prikupljenoj građi prikazan je grafikonom. Zasebno je potpoglavlje posvećeno mocijskoj tvorbi, a etnici za žensku osobu donose se u tablici.

Horvat, Joža: Jesu li imena ovaca i ovnova *crne ovce* među zoonimima u djelu *Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primětbami* Frana Kurelca? [Are the Proper Names of Sheep and Rams *Black Sheep* among the Zoonyms in the Fran Kurelac's Paper *Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primětbami?*]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 63–134.

U radu se obrađuju imena ovaca i ovnova ekscerpirana iz Kurelčeva djela *Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primětbami* (1867.). Obrada 285 različitih zoonima, među kojima je 82 % imena ovaca, a 18 % imena ovnova, provodi se na nekoliko razina u različitim poglavljima. Ime-

na se najprije razvrstavaju prema semantičko-motivacijskome kriteriju, pri čemu se analiziraju značenja riječi ili osnova od kojih su zoonimi tvoreni. Na tu razinu obrade nadovezuje se i klasifikacija prema kriteriju jezičnoga podrijetla riječi ili osnova od kojih su nastala; iz motivirajućih riječi neslavenskoga podrijetla iščitavaju se i utjecaji drugih jezika i kultura. Slijedi klasifikacija prema tvorbenome kriteriju. Analiza i interpretacija rezultata istraživanja oslanja se na rezultate dosad provedenih zoonomastičkih istraživanja te se ustanovljuju specifičnosti u imenovanju ovaca i ovnova, odnosno sličnosti i razlike između imenovanja ovaca i imenovanja drugih domaćih životinja (posebno konja i goveda).

Kereković, Snježana: Eponimi u jeziku prirodnih i tehničkih znanosti [Eponymous Terms in the Specialized Language of Science and Technology]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 45/1, Zagreb, 2019, 135–155.

Uvodni dio sadržava i osvrt na to imaju li „eponimi” pozitivno ili negativno značenje i ustanovljivanje korelacije sa znanstvenim poljem u kojemu se upotrebljavaju, opis veze između „imenodavatelja” i „imenoprimatelja” te o prijenosu „eponima” iz jednoga jezika u drugi. U nastavku se promišlja o postojanosti „eponimnih naziva”, što se prikazuje i primjerima. U idućemu poglavlju autorica analizira iz semantičke perspektive eponimne i neeponimne nazive i na konkretnim primjerima utvrđuje je li riječ o istoznačnicama ili bliskoznačnicama. Slijedi poglavlje posvećeno posebnostima engleskih eponimnih naziva (posebice stvaranju glagola konverzijom) i strategijama kojima se govornici hrvatskoga jezika koriste kako bi namjestili izostanak takvoga tipa konverzije. U nastavku su višerječni „eponimni nazivi” analizirani iz sintaktičke perspektive – tablično se uspoređuje ustroj engleskih i hrvatskih dvorječnih „eponima”, a zatim i trorječnih i duljih višerječnih „eponima”. U zasebnome poglavlju eponimi iz prirodnih i tehničkih znanosti klasificirani su i tablično prikazani – uz engleski naziv, donosi se i hrvatska istovrijednica, sinonimni nazivi u hrvatskome jeziku (uz oznaku standardne neprihvatljivosti po potrebi) te osnovni podatci o „imenodavatelju”.

Кучко, Валерия Станиславовна: Народная хрононимия нижнего Поонежья [Folk Chrononyms of the Lower Onega River Region = Narodna imena blagdana na području donjega toka rijeke Onjege]. *Вопросы ономастики*, 16/2, Екатеринбург, 2019, 111–128.

U fokusu su istraživanja imena blagdana („krononimi”) prikupljena u donjemu toku rijeke Onjege, na području grada Arhangeljska. U radu se ističu brojne značajke specifične za blagdanski kalendar istraživanoga područja: imena blagdana bez paralela u crkvenome kalendaru (npr. *Куйкина Дуга*, *Смолкин Порог*, *Боровой*, *Вертиловка*), lokalni krononimi implicitno povezani s općeruskim blagdanima (npr. *Маланья Коза*, *Анисья Утка*, koji zrcale tradiciju kulta svete Melanije i mučenice Anisje Solunske), imena koja odražavaju tradiciju kulta lokalnih svetaca (npr. *Артёмкин день*, *Никодим*, *Филипп митрополит Московский*) itd. Usto se donose primjeri lokalnih izreka i vjerovanja/praznovjerja povezanih s onješkim krononimima te narodne legende koje objašnjavaju njihovu povijest. Iznosena su i neka tumačenja o vjerojatnome izvoru i motivaciji obrađenih imena.

Młynarczyk, Ewa: Tendencje nazwotwórcze w chrematonimii społecznościowej II Rzeczypospolitej (na przykładzie nazw stowarzyszeń) [Trends Related to Creating Proper Names in Social Chrematonymy of the Second Polish Republic (Based on the Proper Names of Associations) = Trendovi u oblikovanju imena u socijalnoj krematonimiji Druge Poljske Republike (s posebnim obzirom na imena organizacija)]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 209–226.

U uvodu rada opisuje se stanje istraženosti imenā organizacija u Poljskoj. U tome kontekstu relevantan je i osvrt na terminologiju (npr. *instytucjonimy*, *ergonimy*, *socjoideonimy*). Među imenima organizacija posebna je pozornost posvećena imenima udruga iz razdoblja Druge Poljske Republike (30-ih godina 20. stoljeća). Korpus (popis 250 organizacija A. Pruszkowskoga) opisan je, u zasebnim poglavljima, iz strukturne i iz semantičke perspektive. Jedan je od aspekata strukturne analize broj sastavnica prikupljenih imena. Usto, autorica proučava koji se drugi tipovi imena (toponimi, socioideonimi, akcionimi, antroponimi) pojavljuju kao sastavnice, a poseban fokus stavlja i na lekseme koji se pojavljuju kao glavna sastavnica (posebno imenice sa značenjem ‘formalizirana skupina ljudi’). Pomnijim istraživanjem semantike imena u idućemu poglavlju autorica utvrđuje da se u korpusu odražavaju osjećaji tipični za zajednice (npr. zajedničko iskustvo, društveni i profesionalni status, cilj/meta, spol/rod, dob (generacijska pripadnost), vjerski identitet, narodnost, ideologija, mjesto djelatnosti organizacije i sl.) ili kombinacija tih osjećaja. Naposljetku se ustanovljuje povezanost socioideonimā sa stvarnosti na koju se odnose te se percipiraju kao nositelji različitih kulturno-povijesnih sadržaja.

Николић, Видан: Културолошки слојеви у имену коња *Кушља* у Ћопићевој литерарној зоонимији – од профилактичке мотивације до колективне експресије [Cultural Layers in Horse Name *Kušlja* in Branko Ćopić’s Literary Zoonymy = Kulturološki slojevi u imenu konja *Kušlja* u Ćopićевој литерарној зоонимији – од профилактичке мотивације до колективне експресије]. У: *Зборник радова 17*, Маринковић, С. (ур.), Учитељски факултет у Ужицу, Ужице, 2015, 25–40.

Autor analizira kulturološke slojeve u literarnoj zoonimiji u opusu Branka Ćopića, gdje se konj Kušlja dovodi u vezu s „imenjacima” u srpskoj i slavenskoj tradiciji. Iz kronološke perspektive autor izdvaja više slojeva: (1) nepovijesna epoha: (a) mitski konj kušljo – ružan konj poganskoga boga Vida, koji je nastao transformacijom od lijepoga bijelog konja u velikoj borbi protiv sila mraka i (b) Kušljo – personificirani konj u narodnoj bajci; (2) povijesna epoha: (a) povijesno-epski sloj: Kušlja – slavni konj junak hajduka Veljka Petrovića i (b) povijesno-literarni sloj: Kušlja – partizanski konj poljara Lijana, literarnoga junaka u djelu Branka Ćopića. U radu se autor osvrće i na motivaciju imena *Kušlja* (riječ je o kušljastu konju, kudravu, s bujnom grivom i dugim repom), a za konkretno ime konja *Kušlje* poljara Lijana autor smatra da je motivirano imenom slavnoga konja hajduka Veljka Petrovića.

Петровић, Веселин В.: Зоонимски систем села Миљевићи (код Пријеполја) [Zoonymic System of Miļjevići (near Prijepolje) = Zoonimski sustav sela Miļjevići (kod Prijepolja)]. *Годишњак за српски језик*, 13, Ниш, 2013, 413–425.

Iza osvrta na osnovne jezične, etnološke, povijesne, kulturne i druge značajke istraženoga područja te na metodologiju zoonomastičkoga istraživanja slijedi obrada prikupljene zoonimijske građe. Građa je u svojoj ukupnosti (bez uzimanja kriterija vrste životinje u obzir) razvrstana u skupine prema motivacijskome kriteriju. U svakoj je skupini transkribirana građa azbučno poredana te su referenti opisani (vrsta životinje i motivirajuća značajka). Popis je praćen i analizom.

Rutkiewicz-Hanczewska, Małgorzata: Nazewnice powroty w kontekście językowych uniwersaliów. Dawne i współczesne nazwy miejscowe o charakterze internacjonalnym [The Return of Names in the Context of Language Universals: Ancient and Contemporary Place Names with an International Character = Povratak imena u kontekstu jezičnih univerzalija: stari i suvremeni toponimi s međunarodnim karakterom]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 31–50.

Autorica proučava imena stambenih naselja i stambenih zgrada motivirana egzozonimima. Taj tip tzv. prenesenih imena autorica promatra i opisuje u širem kulturnom kontekstu, oslanjajući se na jezične univerzalije. U središnjemu dijelu rada u zasebnim je poglavljima opisan povijesni i aktualni sloj korpusa, pri čemu su motivacijski tipovi pregledno prikazani i tablično. U 19. i početkom 20. stoljeća prenosila su se uglavnom imena država, a rjeđe imena gradova i drugih zemljopisnih referenata. U današnje vrijeme istraživana imena uglavnom su temeljena na imenima europskih gradova, atraktivnih zemljopisnih referenata (jezera, rijeka, otoka, planina, vulkana), a rjeđe na imenima država. Na temelju analize zaključuje se da su imena biblijskih krajeva bila atraktivna u prošlosti, dok su danas vrlo rijetka (a odnose se uglavnom na fiksne slike, poput edena). U tome kontekstu prenesena imena imaju komemorativnu funkciju te imitiraju zavjetne prostore.

Sagan-Bielawa, Mirosława: Między reklamą a nazwą własną. Przymiotnik *tani* w nazwach polskich aptek [Between an Advertisement and a Proper Name. The Adjective *Tani* ‘Cheap’ in the Proper Names of Polish Pharmacies = Između reklame i imena. Pridjev *tani* ‘jeftin’ u imenima poljskih ljekarni]. *Onomastica*, LXIII, Kraków, 2019, 227–239.

Utvrdivši da se riječ *tani* ‘jeftin’ u poljskome jeziku često upotrebljava u marketingu, kao sastavnica imena tvrtki i u sklopu marketinških slogana, autorica u radu proučava imena ljekarni u Poljskoj motivirana tim pridjevom. U mnogim je slučajevima taj pridjev sastavnica višerječnih imena ljekarni (npr. *Całotygodniowa Apteka Familijna – Tylko Tanie Leki*). Posvećuje se pozornost i pravnomu reguliranju djelatnosti ljekarni – s jedne strane, utjecaju farmaceutskoga zakona (kojim je zabranjeno oglašavanje ljekarni i njihovih djelatnosti), a s druge strane odgovoru vlasnikā, koji su tvrdili da sastavnice imena nemaju doslovno značenje. Konačno, ova konkretna tema projicira se i na mnogo općenitiji problem – teško razlikova-

nje krematonimā od neimenskoga leksika, odnosno teško razlikovanje imenovanja od oglašavanja.

Šakić, Ana; Mikić Čolić, Ana: Kako se rađa riječ? – tvorba imena tvrtki i robnih marki [How Is a Word Born? The Formation of Company and Brand Names]. U: *Gramatikom kroz onomastiku. Zbornik radova*, Glušac, M., Mikić Čolić, A. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2019, 117–126.

Imena tvrtki i robnih marki (ukupno 40-ak primjera) u ovome se radu analiziraju iz tvorbene perspektive. U uvodnome dijelu rada autorice definiraju različite tvorbene načine, a u središnjemu dijelu svakomu od ustanovljenih tvorbenih načina – izvođenju, slaganju, stapanju, skraćivanju te semantičkoj tvorbi (metonimizaciji) – posvećuju zasebno poglavlje. Primjeri su pregledno prikazani te se uz svaki donosi i tvorbena analiza. Statističkom analizom i grafičkim prikazom utvrđuje se plodnost različitih tvorbenih načina te se iščitavaju utjecaji drugih kultura i jezika (najviše engleskoga) u krematonimiji. Potrebno je naglasiti da je pristup analizi upitan s obzirom na to da je imenska tvorba u potpunosti zanemarena.

Шимкевич, Николай Валерьевич: Эволюция русской политонимии в новейшее время [Evolution of Russian Politonymy in Post-Soviet Era = Evolucija ruske politonimije u postsovjetskome razdoblju]. *Вопросы ономастики*, 16/2, Екатеринбург, 2019, 178–198.

U radu se proučavaju specifičnosti u imenovanju političkih udruga (stranaka, partija, sindikata itd.) u suvremenome ruskom višestranačkom sustavu. Autor upotrebljava termin *politonom* ističući da to mu značenje odgovara više od značenja ‘građani određene države’, koje mu je dodijeljeno u prošlosti. Politonom smatra posebnim tipom ergonima (imena poslovnih udruga, organizacija, institucija, korporacija, tvrtki, udruženja, skupina i sl.). Uočeno je da analizirani politonomi većinom zadržavaju svoju prozirnu motivaciju, što je njihova specifična značajka. Među imenima koja su zadržala motivaciju, utvrđena su četiri obrasca: ideološki (imena odražavaju ideološki program političke udruge), reprezentativni (imena upućuju na društvenu klasu na koju se stranka oslanja), manifestacijski (imena upućuju na cilj programa) i konceptijski (imena odražavaju koncept ideala). Također je tipično da ime odražava dva obrasca ili više njih istovremeno. U ruskome višestranačkom sustavu sve je očitija reklamna funkcija politonomā, što je tipično i za ergonime općenito.

Вепрева, Ирина Трофимовна: Современный эргонимикон: в поиске новых форм выражения [Modern Russian Ergonimy: in Search for New Forms = Suvremena ruska ergonimija: u potrazi za novim oblicima]. *Вопросы ономастики*, 16/4, Екатеринбург, 2019, 168–179.

Autorica je prikupila te u radu analizirala brojna imena restorana, zalogajnica, kafića, piterija i sličnih objekata. Posebnu pozornost posvećuje novim obrascima u nadijevanju „ergonima” referentima restoranskoga tipa – leksikaliziranim razgovornim strukturama (npr. *Gdje si?; Draga, nazvat ću te!; Jedi, Simone! To je mama*

pripremila.) – s obzirom na to da su sve zastupljenije u urbanome kontekstu. Proučava se potencijal razgovornih struktura u imenovanju – u obzir se uzimaju njihov kontekst, situacijska važnost, stilska obojenost, učinak jedinstvenosti i inovativnosti. Autorica zaključuje da svaki „razgovorni ergonim” ima vlastitu posebnost koja je ključ za privlačenje klijenata. Svi „razgovorni ergonimi” klasificirani su prema kriteriju informativnosti/neinformativnosti.

LITERARNA ONOMASTIKA

LITERARY ONOMASTICS

Grgić Maroević, Iva; Roić, Sanja: Antroponimi u prijevodima Rodarijevog Čipolina [Anthroponyms in the Translations of Rodari's Cipollino]. *Детињство / Childhood*, XLV/2, Нови Сад, 2019, 11–16.

U fokusu su istraživanja južnoslavenski prijevodi djela Giannija Rodarija. Autorice utvrđuju da su već kod Rodarija antroponimi semantički izrazito obilježeni, a njihovi prijevodi odražavaju prelaženje jezičnih i kulturnih granica. U radu su analizirana prijevodna rješenja te se, ako je to primjenjivo, uspoređuju različiti ishodi, pri čemu se vrednuju kao signali pojedinih prevoditeljskih poetika, strategija i politika.

Odaloš, Pavol: Literaronymá v Urbanovem *Živom biči* [Literaronyms in Milo Urban's novel *Živý bič* = Literaronyms in Urbanovu romanu *Živý bič*]. *Folia onomastica Croatica*, 28, Zagreb, 2019, 165–178.

U uvodnome dijelu rada ističu se značajke literarne onomastike kao onomastičke discipline te se definiraju osnovni termini (npr. *literaronim*). Središnji dio rada posvećen je analizi literaronimā u romanu *Živý bič* slovačkoga književnika M. Urbana. Opisuje se prostorni onimijski sustav – na vertikalnoj osi nalaze se literarni antroponimi, a na vodoravnoj geonimi i krematonimi koji zrcale zemaljski i društveni kontekst. Utvrđuje se da su domaći likovi prikazani uglavnom pozitivno te su povezani sa seoskim životom, a njihova su imena slovačka, dok su likovi stranci negativni, nisu povezani sa seoskim životom te su im imena mađarska. Te se dvije skupine sukobljavaju, a njihova imena tvore unanimitički model koji se temelji na zbilji povezanoj s ljudima i prirodom, na što autor usmjerava pozornost u posljednjemu poglavlju rada.

Šabić, Indira: Funkcije ličnih imena u književnosti [Functions of First Names in Literature]. *Društvene i humanističke znanosti*, 4/3 (9), Tuzla, 2019, 49–68.

Utvrđivši da je bosanskohercegovačka onomastička terminologija slabo razvijena i neusustavljena, autorica u teorijsko-terminološkome okviru ističe definicije termina *lično ime*, *antroponimijska kategorija* i *imenska formula* koje primjenjuje u radu. Proučava i njihov status, posebice u administrativnome stilu. U sljedećemu dijelu rada autorica analizira funkcije osobnoga imena. Osvrnuvši se na dosa-

dašnje teorijske pristupe toj temi (Lyons, Van Langendock, Šimunović, Anderson itd.), izdvaja svoju podjelu funkcija. Svakoj od funkcija – referencijalnoj/identifikacijskoj, deskriptivnoj, vokativnoj – autorica posvećuje zasebno poglavlje, a pritom promatra kako su ostvarene u književnoumjetničkome stilu bosanskoga jezika (pritom se brojnim primjerima iz bosanskohercegovačke književnosti potkrepljuju sve tvrdnje).

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE
RELATED DISCIPLINES

Альдингер, Ольга: Ономастический компонент «Пословиц русского народа» В. И. Даля [Onymic Component of “The Proverbs of Russian People” by V.I. Dal = Imenske sastavnice u *Poslovice ruskoga naroda* Vladimira Ivanoviča Dalja]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 61–74.

U radu se ističu općenite značajke imena koja su sastavnice poslovice i izreka objedinjenih u Daljovu zbirku *Пословицы русского народа*, jednu od najcjelovitijih zbirki ruskih poslovice i izreka. Poslovice s imenskom sastavnicom autorica posvećuje posebnu pozornost zbog toga što je u pozadini imena i podatak o nacionalnoj kulturi. Autorica se osvrće na strukturu imena, vrijeme nastanka imena, semantiku, stilsku raslojenost (temeljno ili razgovorno, varijantno), čestoću i sl. Imena se proučavaju prema tipovima (antroponimi, toponimi, religionimi, krematonimi, mitonimi i sl.), a sadržaj svakoga odjeljka i dodatno se razrađuje, pri čemu autorica određene primjere zasebno analizira i komentira, a usto, primjerice, donosi precizniju klasifikaciju antroponima, osvrće se na statistiku (udjele pojedinih tipova imena u ukupnoj imenskoj građi i sl.).

Бочина, Татјана: С именем Иван, без имени – болван (о контрасте имен собственных в русской паремике) [With Name He is Ivan, Without Name – Just a Fool (on a Contrast of First Names in Russian Proverbs) = S imenom on je Ivan, bez imena obična je budala (o kontrastu između osobnih imena u ruskim posloviceama)]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 75–82.

U članku se razmatraju mnemoničke, značenjske i evaluacijske funkcije osobnih imena u posloviceama te se analiziraju ekspresivne riječi nastale od antroponima, kao i njihova uloga u stvaranju antiteze. Autorica pokazuje da usmjerenje poslovice na emocijsku i evaluacijsku percepciju stvarnosti objašnjava upotrebu ime-

na kao medija za stvaranje antiteze. U drugome dijelu rada analiziraju se opreke među osobnim imenima u antifrazama (zagonetkama) te se donose njihovi prototipi. Brojni primjeri pokazuju i jezične mehanizme kontrasta među osobnim imenima i lingvokulturne temelje za njihove opreke – asocijacije na folklor i književne tekstove, „vječne slike”, povijesne događaje, kulturne tradicije i sl. Autorica upućuje i na to da su uz osobna imena kao sastavnice takvih antifraza moguća i imena životinja.

Brgles, Branimir: Zapadno Zagrebačko prigorje i prisavlje u srednjovjekovnim vrelima [Western Part of Prigorje and Prisavlje near Zagreb in Mediaeval Sources]. *Ekonomska i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša*, 14, Zagreb, 2018, 265–271.

U povijesnim su vrelima toponimi koji se odnose na referente s područja zapadnoga zagrebačkog prigorja i prisavlja (između potoka Vrapčaka i rijeke Krapine) zabilježeni već u 12. stoljeću, a obilnije u darovnici ugarsko-hrvatskoga kralja Andrije iz 1209. Autor iz proučenih srednjovjekovnih toponimskih potvrda iščitava najvažnije značajke topografije i okoliša toga prostora. Govoreći o utvrdama Medvedgrad, Zelingrad i Susedgrad, autor detaljnije opisuje etiologiju toponima Susedgrad. Pozornost se posvećuje i sakralnim objektima (crkvama i kapelama) na tome području te prijelazima preko rijeka Save i Krapine. Etimološki su objašnjeni toponimi *Vrapče* te *Zaprešić*.

Делова-Силјанова, Јасминка: Личните имиња во чешката и во македонската фразеологија [First Names in the Czech and Macedonian Phraseology = Osobna imena u češkoj i makedonskoj frazeologiji]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 103–108.

U uvodu rada autorica frazeme s osobnim imenima dijeli u tri skupine: 1) frazemi s imenima koja se ne odnose na određenu osobu, nego su postala simbolom osobe koju je nositelj imena posjedovao, 2) frazemi s imenima koja se odnose na određenu osobu, a temelje se na usporedbama i metaforama, 3) frazemi s izmišljenim imenima. U središnjemu dijelu rada donosi češke i makedonske frazeme s osobnoimenskim sastavnicama, ističe njihova značenja te komentira motivaciju njihova nastanka.

Дядечко, Людмила Петровна: Антропоними в пословицах и крылатых фразах (к проблеме разграничения форм национальной лингвокультуры) [Anthroponyms in Proverbs and Winged Words (on Differentiating Forms of National Linguoculture) = Antroponimi u poslovicama i krilaticama (o razlikovanju oblika nacionalne jezične kulture)]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 109–124.

Autorica upućuje na to da se imena u poslovicama i u krilaticama (za posljednji navedeni tip imena rabi termin *eptonimi*) razlikuju prema formalnim, tipološkim

i funkcionalnim značajkama. Proučava kako antroponimi mogu doprinijeti razlikovanju poslovice od krilatica iz klasične literature kao fenomena koji pripadaju dvjema razdvojenim jezičnim kulturama – narodnoj i elitnoj. Analizom dolazi do zaključka da su izrazi koji potječu iz popularne kulture bliži klasičnim krilaticama po svojem podrijetlu i funkcioniranju, dok su poslovicama slični po formalnim i tipološkim značajkama.

Dobrićková, Mária: Ideonimi i poetonimi kao motivacija frazema i njihov status u suvremenom društvenom diskursu [Ideonyms and Poetonyms as Motivators of Idioms and Their Status in the Contemporary Social Discourse]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 337–348.

Autorica proučava slovačke frazeme u čijemu se sastavu nalaze ideonimi (naslovi književnih djela) ili poetonimi (imena likova iz književnih djela). U uvodnome dijelu predlaže podjelu sastavnica frazema prema podrijetlu u sljedeće skupine: 1. ideonimi i poetonimi preuzeti iz grčke i rimske mitologije, 2. ideonimi i poetonimi preuzeti iz biblijskih izvora, 3. ideonimi i poetonimi preuzeti iz svjetske književnosti, 4. ideonimi i poetonimi preuzeti iz slovačke književnosti. Slijedeći tu podjelu, u središnjemu dijelu rada autorica opisuje obilježja prikupljenih frazema – ističe njihova značenja te njihov status u suvremenome društvenom, a posebice medijskome diskursu (tj. posebno se usredotočuje na njihovu stilsku ograničenost). Usporedbe radi, autorica često ističe i status istih frazema i u drugim slavenskim jezicima, npr. u češkome, hrvatskome i bugarskome.

Dujmović, Danko: Prilog poznavanju ludbreškog kraja u 13. stoljeću [A Contribution to the Cognition of the Ludbreg's Area during the 13th Century]. *Podravski zbornik*, 42, Koprivnica, 2016, 27–34.

Proučavajući najstarije poznate izvore koji govore o području ludbreške Podravine – uglavnom opisujući posjede (Slanje, Bugna (Bednja), Zarpetri, Črnc, Ebrys (Obrež), Razna (Rasinja)) te utvrđujući njihove međe – nastale u 13. stoljeću, te oslanjajući se na radove autora koji su već pisali o ludbreškoj povijesti, autor donosi svoj doprinos u rekonstrukciji međe posjeda Zarpetri te u ubikaciji posjeda Bednja i posjeda sepulkralaca koji se u izvorima spominje u blizini Ludbrega.

Ђорђевић, Кристина: Етнички стереотипи у српској и словачкој фразеологији [Ethnic Stereotypes in Serbian and Slovak Phraseology = Etnički stereotipi u srpskoj i slovačkoj frazeologiji]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 133–146.

U radu se analiziraju odabrani primjeri srpskih i slovačkih frazema čije su sastavnice etnonimi i pridjevi izvedeni od njih (*Босанац, Влах, влашки, Грк, Енглец, Жидов, Кинез, кинески, Рус, српски, Турчин, турски, Циган(ин), цигански, Црногорац, црногорски, Шваба, швајцарски, шпански, Англићан, Сиган, си-*

gánsky, Dán, Maďar, Nemec, Rus, španielsky, švajčiarsky, Talian, Tatár, Turek, turecký, Škót, Žid). Autorica frazeme proučava kontrastivno na semantičkoj razini te pokazuje sličnosti i razlike u frazeološkoj slici svijeta. Analizirana građa podijeljena je u dvije skupine: 1) frazemi s istom sastavnicom u obama jezicima te 2) frazemi s etnonimskom sastavnicom koji su činjenica samo jednoga od navedenih jezika. Ekscerpirani korpus klasificira se i u nekoliko skupina prema semantičkim poljima / konceptima. Radom autorica upućuje na načine na koje se percepcija o sebi i drugima (uključujući drugu kulturu) odražava u frazeološkome fondu obaju jezika.

Eismann, Wolfgang: Парные сочетания с библейскими именами [Binomials with Biblical Names = Dvočlane sveze s biblijskim imenima]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 47–58.

Iza kratkoga pregleda istraživanja biblizama u slavenskoj frazeologiji i frazeologiji općenito, autor obrađuje frazeme s biblijskim imenima u različitim europskim jezicima i dijalektima. Na nekoliko primjera ilustrira ekvivalenciju s istim sastavnicama u većini jezika, a hrvatskim se dijalektnim frazemima koristi da bi uputio na mogućnost lokalne ograničenosti frazema s nekim imenskim sastavnicama, ali i vjerojatnih sličnih modela u drugim jezicima. U nastavku se osvrće na dvočlane sveze s biblizmima u europskim jezicima i dijalektima (npr. *oko za oko, zub za zub*). Posebna pozornost posvećena je frazemima s dvama biblijskim imenima kao sastavnicama (npr. *šavat (slat) koga od Iruda do Pilata, od Adama i Eve, iz Savla postati Pavel, Sodoma i Gomora*).

Феокистова, Любовь Александровна: Еще раз о паронимической аттракции к личному имени (на примере имени *Елена* в русских народных говорах) [Revisiting the Paronymic Attraction to a First Name: the First Name *Elena* in Russian Dialects = Ponovno o pučkoetimološkome povezi vanju s osobnim imenima: osobno ime *Elena* u ruskim dijalektima]. *Вопросы ономастики*, 16/1, Екатеринбург, 2019, 53–70.

U radu se proučavaju dijalektno obilježene riječi ruskoga jezika koje su potpuni homonimi osobnoga imena *Elena* ili izvedenica od toga osobnog imena (*Aljona, Aljonka, Elenka, Lena, Lenka*). Na temelju korpusa autorica utvrđuje različite tipove homonimije između imena i apelativa, obraćajući pritom posebnu pozornost na uzajamnu povezanost imena *Elena* i apelativa koji s tim imenom nisu srodni. Uzimajući u obzir smjer morfonološke povezanosti, autorica razlikuje sljedeće tipove korelacija: 1) „apelativizacija”, 2) „kvaziapelativizacija osobnoga imena”, 3) „kvaziproprijalizacija opće imenice”. Analizirani je materijal razvrstan u tematska polja, što omogućuje utemeljenje predložene etimologije (oslonjene na semantičke paralele) i kontekstno utvrđivanje ovisi li pučkoetimološko povezivanje s osobnim imenom o značenju opće imenice. Zaključuje se da se model apelativizacije povezuje sa sferama ljudskoga života i divljine, dok je kvaziproprijalizacija specifična za sferu nežive prirode i materijalnoga svijeta.

Gercsák, Gábor: Strani toponimi u mađarskim atlasima. Odabrani primjeri u posljednjih dvjesto godina [Foreign Toponyms in Hungarian Atlases. Selection of Proper Names from Atlases of the Last Two Hundred Years]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 153–162.

Autor proučava razvoj pravopisnih pristupa stranim toponimima od 19. stoljeća do danas. Analizirajući zemljopisne atlase nastale u različitim vremenskim odsječcima i utvrdivši posebnosti u pristupu toponimima (koje odražavaju povijesne i pravopisne reforme svakoga razdoblja), definira četiri razdoblja (prosvjetiteljsko doba, doba reforme, prijelaz stoljeća i suvremeno doba), a svakomu od njih (kao i najrelevantnijim autorima) posvećuje zasebno poglavlje. Slijedi opis suvremenih pravopisa (pri čemu se posebno ističe sve veća ujednačenost) i nekih problema kojima je u njima posvećivana pozornost (npr. pisanje - ili -). Iza opisa atlasa tablično se prikazuje razvoj zapisa toponima na mađarskome jeziku. Preglednosti doprinosi grupiranje toponima prema tipu referenata, kao i prema zapisu (pismu na kojemu su izvorno pisani).

Glušac, Maja; Domorad, Bernardica; Domazet, Betina: Mađarski onimi u hrvatskim rječnicima [Hungarian Proper Names in Croatian Dictionaries]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 99–110.

U radu se donosi osvrt na mađarska imena u hrvatskim jednojezičnicima. Utvrđeno je da su u rječnik kao natuknice uvrštena osobna imena i prezimena najpoznatijih mađarskih ličnosti, a u onomastičkome bloku donose se osobna imena mađarskoga podrijetla, mnoga prezimena motivirana hungarizmima, kao i toponimi koji se odnose na poznate mađarske referente. U rječnike su uvrštena još neka relevantna imena vezana uz Mađarsku ili mađarski nacionalni identitet (npr. *Mohač, Austro-Ugarska, Austro-Ugarska nagodba, Bajski trokut* itd.). U drugome dijelu rada prikazuju se i analiziraju različite razine leksikografske obrade (fonološka, etimološka, morfološka, a pozornost se posvećuje i drugim odrednicama).

Glušac, Maja; Majdenić, Barbara: Frazemi s imenskom sastavnicom s pragmatičkoga gledišta [Idioms with a Proper Name Component within the Theory of Politeness]. U: *Slavofraz 2018. Frazelogija, učenje i poučavanje*. Zbornik radova s Međunarodne znanstvene konferencije *Slavofraz* održane od 19. do 21. travnja 2018. godine u Rijeci, Macan, Ž. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2019, 51–64.

Istraživanjem autorice nastoje utvrditi jesu li frazemi s imenskom sastavnicom pogodni za iskazivanje pozitivnih i/ili negativnih konotacija. Iz *Frazeološkoga rječnika hrvatskog ili srpskog jezika* i *Hrvatskoga frazeološkoga rječnika* izdvojeno je

10 najčešće upotrebljivanih frazema s imenskom sastavnicom, a njihova pragmatična vrijednost zatim je provjerena u trima mrežnim korpusima i u dvjema skupinama ispitanika. Istraživanjem se provjeravalo i koliko ispitanici navedene frazeme poznaju te koliko ih često upotrebljavaju.

Хаџи-Лега Христоска, Јоана: За еден вид ономастички фразеолошки единици во францускиот јазик [On a Particular Category of French Onymic Phraseological Units = О посебној категорији frazema s imenskom sastavnicom u francuskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 321–336.

У укупној фразеолошкој грађи с именским саставницама у француском језику ауторика посебну пазњу посвећује посебном типу јединица, онима које семантички упућују на значајке специфичне за један од двају сполова. Корпус истраживања чини фразеолошка грађа у ширем смислу – уз frazeme, проучене су интерактивне јединице те именичке сложене чије су саставнице имена. Средишњи дио рада јест обрада корпуса – најприје се концептуално разврставају frazemi који упућују на значајке специфичне за жене, а затим они који упућују на значајке специфичне за мушкарце. Грађа се потом анализира из семантичке (коментира се тип имена који се појављује као frazemска саставница) и функционалне перспективе (оптимизира се генеричка, фактурална/информативна, евалуативна/алузивна те poetsка функција имена). На основу те анализе ауторика открива мотивацију употребе имена те интерпретира симболичко значење имена у колективној свјести говорника француског језика.

Нам, Санда: Морфо(но)лошка обилјежја имена и презимена у хрватском књижевном језику [Morpho(no)logical Characteristics of First Names and Family Names in Standard Croatian Language]. U: *У језик уронјени. Зборник посвећен Ирењи Водопији*, Смajić, D., Krumes, I., Mance, N. (ур.), Факултет за одгојне и образовне знаности, Осиек, 2018, 237–256.

У раду су објединјени више или мање измјенјени језични савјети о именима и презименима као морфолошким категоријама које је ауторика објавила у *Школским новинама 2015./2016.* Govoreći о односу дијалекта и стандарда, ауторика истиче да је дубровачка деклинација имена, према дијалектна, због традиције добила нормативни статус, док друге дијалектне специфичности у деклинацији нису (нпр. slavonsка деклинација имена типа Darko (према е-деклинацији)). У наставку обрађује различите теме: интервокални *j* у деклинацији имена и творби, деклинација страних имена која нису прилагођена хрватском језику, vokativ ženskih имена, vokativ muških имена, vokativ tuđih prezimena, sibilarizacija у деклинацији имена и презимена, pravopisni problemi при писању dvostrukih имена и презимена...

Хлебда, Войцех [Chlebda, Wojciech]: Имя во фразеологизме – имя как фразеологизм [Proper Name in an Idiom – Proper Name as an Idiom = Име у frazemu – име као frazem]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.),

Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 15–24.

Autor predlaže da se temi *Imena i frazeologija* pristupi iz dviju perspektiva – u jednoj imena se promatraju kao sastavnice frazema, a u drugoj kao frazemi. U ovome radu u obzir je uzeta upravo druga spomenuta perspektiva – autor predstavlja najčešće skupine višerječnih imena. Smatra da bi bilo korisnije višerječna imena smatrati frazeološkim jedinicama kako bi se mogla cjelovito jezikoslovno obraditi. Usto upućuje na poteškoće pri prevođenju takvih imena na druge jezike – primjerice, pokazuje da imena bitki koje u poljskome jeziku sadržavaju riječ *bitwa* na ruski nije moguće uvijek prevesti višerječnim imenom s riječju *битва*, nego da je u ruskim istovrijednicama, ovisno o konkretnome referentu, uz riječ *битва*, katkad potrebno upotrijebiti i riječi *бои*, *сражение*, *побоище*. Konačno, preporučuje da bi višerječna imena kao frazeološke jedinice bilo potrebno sustavno bilježiti u dvojezičnim rječnicima.

Hrnjak, Anita: Antroponimi u rodno obilježenoj frazeologiji hrvatskoga i ruskog jezika [Anthroponyms in Gender-marked Phraseology of Croatian and Russian Language]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 349–362.

Predmet su rada hrvatski i ruski frazemi s antroponimskom sastavnicom koji eksplicitno upućuju na spol referenta na kojega se frazem odnosi. Korpus rodno obilježenih antroponimskih frazema hrvatskoga i ruskoga jezika činilo je 40 frazema (10 hrvatskih i 30 ruskih). Članak je strukturiran tako da se najprije obrađuju frazemi koji sadržavaju ženske antroponime, dok se u idućemu poglavlju obrađuju oni čije su sastavnice muški antroponimi. Analiza pokazuje da su u obama jezicima najčešća sastavnica ženska ili muška osobna imena ili od njih izvedeni posvojni pridjevi koji se mogu povezati s Biblijom te starogrčkom ili starorimskom mitologijom (*u Evinu kostimu, красивый как Аполлон* itd.). Usto se kao sastavnica pojavljuju i ženska i muška osobna imena likova iz bajki, likova iz nacionalne epske književnosti, nacionalne dječje književnosti, klasične svjetske književnosti te osobna imena stvarnih osoba ili likova koji su dio popularne kulture (*царевна-Несмејана, тршава као Twiggy (Твигица), дядя Стёпа, ревнивыи как Отелло* itd.).

Jelinčić, Jakov: Matične knjige župe Višnjan 1748. – 1914. [Register Books of the Parish of Vodnjan 1748-1914]. *Histria: godišnjak Istarskog povijesnog društva*, 7, Pula, 2017, 47–98.

Na temelju analize matičnih knjiga autor opisuje lokalnu povijest Župe Višnjan. U uvodu navodi podatke o nastanku matičnih knjiga te popisuje sačuvane matične knjige višnjanske župe. U središnjemu dijelu analizira podatke crpljene iz matičnih knjiga – primjerice, uspoređuje broj krštenih, vjenčanih i umrlih od 1815. do 1873., a posebno se osvrće na podatke crpljene iz matičnih knjiga umrlih (pregledno pri-

kazuje uzroke smrti). Onomastičarima će zanimljiva biti tri priloga – (2) promjene prezimena u talijanski lik tijekom talijanske uprave iz Matične knjige krštenih 1865. – 1904., (3) promjene prezimena u talijanski lik tijekom talijanske uprave iz Matične knjige vjenčanih 1874. – 1914. te (4) prezimena po mjestima unutar Župe (na temelju podataka iz matičnih knjiga).

Кмечовá, Svetlana: Ženské antroponymy ako komponenty slovenských a slovinských frazém [Female Anthroponyms as Components of Slovak and Slovene Idioms = Ženski antroponimi kao sastavnice slovačkih i slovenskih frazema]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 363–376.

U radu se proučavaju slovački i slovenski ekspresivni izrazi čije su sastavnice antroponimi (češće osobno ime, rjeđe prezime) koji se odnose na ženske osobe. Građu uz frazeme čine i paremiološke jedinice (poslovice, izreke i pučke prognoze). Predstavljani su rezultati analiza temeljenih na različitim kriterijima – podrijetlu, motivaciji i sl., pri čemu se frazemi grupiraju te objašnjavaju i komentiraju. Autorica na temelju kontrastivne analize zaključuje da među slovačkim i slovenskim frazemima postoje različiti stupnjevi ekvivalencije – od apsolutnih ekvivalenata do nekvivalenata, a te sličnosti i razlike interpretiraju se u kontekstu sličnosti i razlika u kulturi dvaju naroda.

Котова, Марина Юрьевна: Имена собственные в современных славянских пословицах (в аспекте имагологии) [Proper Names in Modern Slavic Proverbs (in the Aspect of Imagology) = Имена u suvremenim slavenskim poslovice (iz imagološke perspektive)]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 147–153.

Autorica primjenjuje komparativnu analizu kako bi pokazala ulogu imenā u strukturi poslovice iz imagološke perspektive. Istraživanje se temelji na paremiološkom minimumu ruskoga jezika G. L. Permjakova i odrazima u slavenskim jezicima (iz objavljenih rezultata sociolingvističkih paremioloških istraživanja koje je autorica početkom 21. stoljeća provela u Bjelorusiji, Bugarskoj, Poljskoj, Srbiji, Slovačkoj i Češkoj). Zaključuje se da ime u strukturi poslovice obično označava jedan tip međujezične paremiološke lakunarnosti, što je važno za imagološku analizu poslovice.

Kovács, András: Odras utjecaja unutrašnjih migracija na prezimena Mađara u Ukrajini [The Reflection of Inner Migration's Impact in the Onymic Corpus of the Subcarpathian Hungarian Family Names]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 199–210.

Analizirajući reformatske župne matične knjige i gospodarske knjige (iz 20. i s početka 21. stoljeća), autor proučava prezimena Mađarā koji žive u deset naselja na sjeverozapadnome dijelu okruga Beregovo u Ukrajini, uz mađarsko-ukrajinsku granicu. Suzivši fokus na prezimena nastala od zemljopisnih imena, autor posebnu pozornost posvećuje prezimenima koja završavaju dočetcokom -i te proučava njihovo širenje. Imena naselja kojima su prezimena motivirana podijelio je u sedam kategorija prema kriteriju udaljenosti pretpostavljenoga naselja podrijetla i naselja prebivališta. Usporedivši omjere grafički i tablično, autor zaključuje da je veći na prezimena toga tipa nastala od imena naselja koja su manje do 100 km udaljena od trenutačnih prebivališta, odnosno da lokalne zajednice nisu znatnije migrirale.

Kovačević, Barbara; Ramadanović, Ermina: Frazеолошка ортографја – увид у велико и мало почетно слово [Phraseological Orthography – the Problem of Writing Upper and Lower Case First Letters]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 377–396.

U radu se izdvajaju pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova donesena u recentnijim pravopisnim priručnicima (objavljenima od 90-ih godina 20. stoljeća) te njihova primjenjivost na oblikovanje frazemskih natuknica u jednojezičnim općim rječnicima i specijaliziranim jednojezičnim frazeološkim rječnicima hrvatskoga jezika. Autorice su proučile različite korpusе hrvatskoga jezika te utvrdile nesustavnost/nedosljednost u primjeni pravopisnih pravila kad je riječ o pisanju imenskih sastavnica frazema. U središnjemu dijelu rada autorice proučavaju provedivost/primjenjivost pravopisnih pravila zasebno za svaki tip onima koji se pojavljuje kao sastavnica frazema. U zaključku autorice upozoravaju na to da frazeolozi moraju sami utvrditi imenski ili neimenski status određenih sastavnica, a u vezi s time postavljaju i pitanje treba li u frazeološkim rječnicima pri uspostavi natuknica slijediti tradiciju ili uzeti u obzir varijantnost zapisa frazemske sastavnice (onim/apelativ).

Крејчи, Павел П.: Регионални и локални топоними у српској, хрватској, бугарској и чешкој фразеологији [Regional and Local Toponyms in Serbian, Croatian, Bulgarian and Czech Phraseology = Regionalni i lokalni toponimi u srpskoј, hrvatskoј, бугарској i чеškoј фразеологији]. *Јужнословенски филолог*, LXXIV/2, Београд, 2018, 185–198.

Prказују се резултати компаративне анализе српских, хрватских, бугарских и чеških frazema s toponimskom sastavnicom. Uzorak грађе crpljen је из frazeoloških рјечника, но при успоредабама аутор се користи и корпусом наведених језика ради утврђивања ареалне ограничености појединих frazema. Središnji dio rada podijeljen је у два поглавља, при чему једно обухваћа frazeme s toponimskom sastavnicom regionalne важности (npr. *i (pa) mirna Bosna (Bačka, Krajina); provesti se (proći) kao Janko na Kosovu; kasno Janko na Kosovo stiže; закъсал съм като <крали> Марко на Косово <поле>; napravi se (otvori se) Kosovo; управоват се јако врбци з Чех; obilaziti (zalaziti) kao kiša oko Kragujevca, търся кум*

Душан от Ниш; izvoditi krive Drine; ispraviti/ispravljati krivu Drinu; baciti/bacati što u mutnu Maricu; накрај Дунав(а) власите се давят, od Šumavy k Tatrám), a drugo frazeme s toponimskom sastavnicom lokalne važnosti (npr. zreo za Stenjevec (Stenjevec, Vrapče); zreo za Sokolac; zreo za Kovin; patřit do Bohnic/Kateřinek; utěct z Bohnic/Kateřinek; je/vypadá jako by/když utekl z Bohnic; dostat se / přijít do Bohnic/Kateřinek; Койчо от Беренде; Койчо от Койнаре <с кривото магаре>; наха ми Гюрга от Бутроинци; балдъза ми от Кестрич; да не идеш на Боевци; да те не пратя на Плачковци; ще те пратя на Бойчевци и ще минеш край Плачковци; dopadnout/pochodit jako sedláci u Chlumce). Posebna pozornost usmjerava se na strukturne i semantičke ekvivalente unatoč variranju toponimske sastavnice.

Kržišnik, Erika: Lastnoimenskost v slovenski frazeologiji [Proper Names in Slovenian Phraseology = Imena u slovenskoj frazeologiji]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 25–36.

U središnjemu dijelu rada donose se rezultati istraživanja 178 frazema s imenskom sastavnicom, ekscerpiranih iz slovenskih općih i frazeoloških rječnika te iz e-korpusa *Gigafida*. Autorica objašnjava što u građi smatra pravim imenima, a što kvaziimenima te to primjerima potkrepljuje. Zatim statistički obrađuje udjele frazema prema kriteriju podrijetla te zaključuje da je najveći dio frazema biblijskoga podrijetla te u vezi s grčkom i rimskom mitologijom. Komentira i udio tipova imena kao sastavnica frazema te zaključuje da 61 % sadržava antroponime, 35 % toponime itd. Statističku analizu autorica primjenjuje i kako bi utvrdila udio frazema prema sintaktičkoj ulozi pri uključivanju u diskurs. Posebna pozornost posvećena je u nastavku semantičkim obilježjima dijela korpusa (ne uzimaju se u obzir biblijski i mitološki frazemi), a u tome dijelu analize autorica zaključuje da većinom imaju negativno značenje te izdvaja najčešće potvrđene koncepte. U jednome poglavlju rada autorica promatra uključenost takvih frazema u analizirane rječnike i korpuse, a u drugome njihovu proširenost (od onih internacionalnih do onih specifičnih samo za slovenski jezik).

Kurtović Budja, Ivana; Ribarova, Slavomira: *Ki je Mara Peškaruša?* (O nekim antroponimima u hrvatskim dijalektnim frazemima) [*Who is Mara the Fish-erwife? (On Some Anthroponyms in the Croatian Dialectal Phraseology)*]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 397–408.

Rad sadržava analizu hrvatskih dijalektnih frazema s antroponimom kao sastavnicom, ekscerpiranih iz nekoliko recentnih hrvatskih dijalektnih rječnika i priručnika te prikupljenih terenskim istraživanjem u Klisu i Podgori. U uvodu rada autorice se teorijski osvrću na neke probleme u vezi s etičnošću koji se pojavljuju pri objavljivanju i analizi frazema lokalizama, posebice onih s negativnim značenjem. U analizi se frazemi najprije svrstavaju u nekoliko skupina prema kriteriju tipa an-

troponima (prezimana, muška osobna imena, muški nadimci, ženska osobna imena, ženski nadimci). U ukupnome korpusu autorice posebnu pozornost posvećuju frazemima lokalizmima. Najprije određuju i popisuju koncepte u koje se mogu uvrstiti, a zatim pojedinačne frazeme detaljnije tumače, ponajprije im specificirajući značenje te iščitavajući sjećanja na osobe koje su motivirale nastanak tih frazema. U zasebnome poglavlju autorice se osvrću i na dijalektne značajke (posebice one konzervativnije) u frazemima.

Lehocki-Samardžić, Ana; Mlikota, Jadranka: Vlastita imena u gramatikama hrvatskoga jezika objavljenima u Mađarskoj [Proper Names in Grammars of Croatian Language Published in Hungary]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 111–122.

Autorice proučavaju osobna imena u trima gramatikama hrvatskoga jezika objavljenima u Mađarskoj u 2. polovici 19. stoljeća – *Illir nyelvtan* (1863.) Dömea Popovicha, *Gyakorlati Ilir Nyelvtan. Tankönyvül és magánhasználatra* (1874.) Jánosa Mihálovicsa te *Horvát nyelvtan. A budapesti Magyar Királyi Posta- és Táviradatanfolyam hallgatói számára és magán-használatra* (1897.) Aladára Ehrenhöfera i Rókusa Vidovicsa. Svaka se gramatika zasebno opisuje (ističe se njezina struktura, namjena te gdje je ili kako imenska građa u njoj obrađena). Sama analiza obuhvaća osvrst na podrijetlo imena, katkad i na motivaciju (npr. posebno u Mihálovicsevoj gramatici), na navođenje istovrijednica (hrvatsko-mađarskih parova) te, na temelju uvida u literaturu, podudaranje sa stanjem među zajednicama (bunjevačkom, šokačkom, bošnjačkom itd.). Iz toga se iščitava povezanost autorā s hrvatskom zajednicom, čije su običaje nadijevanja imena dobro poznavali.

Макаријоска, Лилјана; Павлеска-Георгиевска, Бисера: Фразеолошките изрази со антропоними во медиумска употреба [Idioms Containing Anthroponyms in the Macedonian Media = Frazemi s antroponimskom sastavnicom u sjevernomakedonskim medijima]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 191–206.

U radu se analiziraju suvremeni frazemi s antroponimskim (ne i etnonimskim) sastavnicama u jeziku makedonskih medija. Korpus je ekscerpiran iz tiskanih i elektroničkih medija, uključujući televiziju, internetske stranice, blogove, forume i sl. U središnjemu dijelu rada građa je podijeljena u nekoliko skupina: 1) frazemi s antroponimima povezanim s Biblijom i kršćanstvom, 2) književni frazemi s antroponimima koji se odnose na likove iz općepoznatih djela, 3) frazemi s antroponimima koji se odnose na mitološke likove i antičke likove, 4) frazemi s antroponimima koji su povezani s likovima iz popularne kulture, 5) frazemi s antroponimima drugih naroda. U analizi autorice utvrđuju da je jeziku medija svojstven najveći stupanj varijabilnosti i podložnosti novim utjecajima, posljedica čega je i pojavljiva-

nje novih, dosad neposvjedočenih frazema, uključujući i onih s imenskom sastavnicom. Osvrću se i oprimjeruju česte promjene frazema (npr. izostavljanja sastavnica, dodavanja sastavnica, zamjena sastavnica drugima itd.).

Мокиенко, Валерий М.: Фразеологизација как способ апеллативизацији имени собственного [Idiomization as Means of Name Appellativization = Frazеологизација као начин апеллативизације имена]. У: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 207–220.

Uvod rada teorijskoga je karaktera – autor donosi pregled radova o frazeologiji s imenskom sastavnicom, osvrće se na stajališta različitih autora o tome ima li ime značenje, s time u vezi objašnjava mogućnost deonimizacije sastavnica kad su dijelom frazema, istražuje zajedničke značajke frazema s imenskom sastavnicom te naglašava da lokalni frazemi s imenskom sastavnicom rjeđe imaju istovrijednice u drugim jezicima u usporedbi s frazemima sa sastavnicom koja pripada kojemu drugom semantičkom polju. U središnjemu dijelu rada autor građu (frazemsku i poslovičnu) razvrstava u tri skupine na temelju stupnja aktualiziranosti (odnosno, na temelju dijakronijske uvjetovanosti): a) jedinice s precedentnim imenima (npr. imenima iz književnosti, mitologije ili Biblije, nacionalno-specifičnim imenima (ili imena stvarnih povijesnih ličnosti), imenima iz drugih naroda), b) jedinice s poopćenim imenom (antroponimom koji se ne odnosi na poznate osobe, pa je i veza između antroponima i imenovanoga referenta mnogo slabija; pritom se ističu apelativne značajke imena u poslovičnim kontekstima) i c) jedinice s kalamburrom. Svaka skupina obuhvaća primjere čija se značenja, ali i način nastanka detaljnije komentiraju.

Мршевић-Радовић, Драгана: Фразеолошке јединице с ономастичком компонентом и национална култура [Phraseological Units with an Onymic Component and National Culture = Frazemi s imenskom sastavnicom i nacionalna kultura]. У: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 37–46.

Posebnu pozornost autorica usmjerava na antropocentrične frazeme s imenskom sastavnicom, i to u kontekstu tipološkoga i kontrastivnoga proučavanja bliskih jezika. U radu se proučavaju srpski i bugarski frazemi i poslovice, koji nemaju povijesnu ili anegdotsku podlogu s tipičnim imenom *Mara*. Građa je ekscerpirana iz općih i frazeoloških rječnika, etnografskoga materijala i zbirki poslovice. Autorica utvrđuje motivacijske osnove i podrijetlo proučenih izraza te način kolektivne kvalifikacije i stereotipizacije.

Mustapić, Emilija: From šećerna tabla to čoCROLada: A study of multilingual discourse on Croatian food labels [Od šećerne table do čoCROLade: istraživanje višejezičnoga diskursa na omotima hrvatskih prehrambenih proizvoda]. *Jezi-koslovlje*, 20/1, Osijek, 2019, 119–146.

U uvodu rada objašnjen je koncept jezičnoga krajobraza, koji obuhvaća jezik znakovnih javnih ustanova, komercijalnih veleplakata i drugih oblika pisanih tekstova (npr. letaka, postera, prehrambenih omota), izloženih u javnim (većinom urbanim) prostorima određenoga područja, a ima dvojnju – informativnu i simboličku – ulogu. Posebna se pozornost posvećuje višejezičnosti u jezičnome krajobrazu. Opisuje se višejezični diskurs na ambalaži hrvatskih prehrambenih proizvoda (čokolada) od 60-ih godina 20. stoljeća do 2010. godine. Kvantitativna analiza pokazala je da je hrvatski jezični krajobraz usvojio engleski jezik (u određenoj mjeri i neke druge jezike) te je od jednojezičnoga postao višejezičan. Kvalitativna analiza suvremenih omota hrvatskih čokolada u drugome dijelu rada usmjerena je na odnos jezičnoga sadržaja i vizualnih značajki omotā te potvrđuje izrazit utjecaj engleskoga jezika na oblikovanje hrvatskoga jezičnoga krajobraza u području omota prehrambenih proizvoda. Zaključcima je potvrđena pretpostavka o engleskome jeziku kao ključnoj sastavnici u oglašavanju proizvoda.

Nežić, Ivana: Iz morfologije južnih labinskih govora [On the Morphology of the Southern Labin Dialects]. *Filologija*, 72, Zagreb, 2019, 89–123.

U radu se autorica iz dijalektološke perspektive osvrće i na morfološke osobnosti imenske građe (posebno osobnoimenske ili formula tvorenih od osobnoga imena i obiteljskoga nadimka).

Никодиновска, Радика: Топонимите во македонските и во италијанските фраземи: сличности и разлики [Toponyms in Macedonian and Italian Idioms: Similarities and Differences = Toponimi u makedonskim i talijanskim frazemima: sličnosti i razlike]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 221–232.

Istraživanjem je obuhvaćeno 100 makedonskih i talijanskih frazema s toponimskom sastavnicom, ekscerpiranih iz frazeoloških rječnika i elektroničkih izvora. Autorica frazeme dijeli u dvije skupine prema kriteriju izomorfizma i izosemizma, odnosno nepostojanja izomorfne homologije. Izomorfnim i izosemnm frazemima smatra one frazeme koji sadržavaju istu sastavnicu i imaju isto značenje. Kvantitativnom i kvalitativnom analizom frazema utvrđuju se sličnosti i razlike između dvaju jezičnih i kulturnih sustava, odnosno ustanovljuje se koriste li se dva naroda pri percipiranju i izražavanju stvarnosti istim ili različitim izvorima.

Никодиновски, Звонко: Етнимите во фраземските и во паремиските единици во македонскиот јазик [Ethnonyms in Phraseological and Paremiological Units in Macedonian Language = Etnonimi u frazemima i posloviceма makedonskoga jezika]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 233–250.

U radu se obrađuje 214 paremioloških jedinica te 67 frazema s etnonimskom sastavnicom u makedonskome jeziku. Etnonimske su sastavnice poredane azbučnim redosljedom, a za svaki se etnonim donose prikupljeni frazemi i paremiološke jedinice te se tumače njihova značenja. Analizom autor ustanovljuje kakva je slika određenih naroda kao referenata u makedonskoj etnosemiotici. Donosi se statistička analiza udjela etnonima u ukupnoj građi te se zaključuje da su najčešći etnonimi *Rom* (pojavljuje se 128 puta) i *Turčin* (pojavljuje se 72 puta), a figurativne jedinice s etnonimima kao sastavnicom najčešće odražavaju negativnu sliku.

Opašić, Maja: Mogućnosti deonimizacije i apelativizacije biblijskih onima u hrvatskome jeziku [Possibilities of Deonymization and Appelativization of Biblical Onyms in Croatian Language]. U: *Zbornik radova Riječki filološki dani 9*, Stolac, D. (ur.), Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2014, 501–510.

Na odabranim primjerima autorica utvrđuje koja su biblijska imena postala ili mogu postati i apelativima, čime su motivirani ti procesi preobrazbe te koliko frazeološko okruženje u kojemu se pojedino biblijsko ime pojavljuje utječe na njegovu apelativizaciju. Usto pokazuje da određeni dio biblijskih imena nosi snažno simboličko značenje na temelju kojega to ime počinje simbolizirati određene ljudske osobine ili načine ponašanja, čime se ta imena oslobađaju izravne vezanosti uz osobu imenovanu njima te se dobiva općenitije pojmovno značenje.

Pajur, Franjo: Rakovečka crkva, župa i žitelji u prošlosti [The Rakovec Church, Parish and Inhabitants in the Past Times]. *Kaj: časopis za književnost, umjetnost i kulturu*, LII/3–4, Zagreb, 2019, 91–131.

U radu se opisuje povijest rakovečkoga posjeda i rakovečke župe, donosi se osvrt na povijesna vrela (kanonske vizitacije, vlastelinske urbare i popise župe), a posebna se pozornost posvećuje antroponimijskoj (rjeđe toponimijskoj) građi koja se iz tih vrela može iščitati. Veći, drugi dio rada naslovljen je *Naselja i stanovnici*. Za svako naselje župe koje je u prošlosti pripadalo župi ili rakovečkoj gospoštiji (Baničevac, Brezane, Dijaneš, Dropčevac, Dulepska, Dvorišće, Gaj, Goli Vrh, Hruškovec, Hudovo, Kalinovica, Krkač, Kusanovec, Lipnica, Mlaka, Negovec, Peskovec, Pirakovec, Počučani, Rakovec, Salnik, Samoborec, Sveti Nikola (Donja) Zelina, Valetić, Vrhovec) autor donosi povijesne ojkonimske potvrde, pregled broja stanovnika te povijesni pregled/popis antroponimijskih (uglavnom osobnoimensko-prezimijskih) formula gospodara (glavara) porodica, što je vrijedno kao građa.

Pavleš, Ranko: Vlastelinstvo Grabovnik (Gorbonok): prilog za poznavanje povijesti Kloštra Podravskog [Manor Grabovnik (Gorbonok): Contribution to Research of Kloštar Podravski History]. *Podravski zbornik*, 40, Koprivnica, 2014, 29–42.

Rad je posvećen srednjovjekovnomu vlastelinstvu Grabovnik (Gorbonok), koje se nalazilo na području današnjega Kloštra Podravskoga. Uzevši u obzir interpretacije drugih autora te provedši vlastitu analizu, autor zaključuje da je hrvatski lik imena posjeda *Grabovnik*. Povijest vlastelinstva na temelju podataka iz vrela ukratko je opisana u idućemu poglavlju. Ističe se pritom da se toponim *Gor-*

bonok spominje od 1237. godine, a istoimeno imanje od kraja 13. stoljeća. Kaštel Grabovnik, koji se u vrelima spominje od 1461. godine do uništenja 1552. godine, obrađen je u zasebnome poglavlju. Autor ga ubicira na lokalitetu Gradina nedaleko od Kloštra Podravskoga. Naseljima s toga vlastelinstva, a posebno onima koja su u okolici Kloštra, autor se bavi u nastavku. Najvažnijim naseljem na vlastelinstvu autor smata trgovište Grabovnik. Uništeno je 1538. godine, kao i franjevački samostan osnovan krajem 13. stoljeća. Slijedi analiza desetak naselja (Pridvorje/Predvorje, Sveti Adrijan, Podravje, Berčin, Krajnica, Nart, Nagtho, Siget, Mali Siget, Podgorje, Suha Reka, Vrhovljan, Potok, Ternovica, Boletina) iz okolice Kloštra za koja se donekle može utvrditi mjesto gdje su se nalazila. Donesen je i popis vlastelinskih naselja kojima je ubikacija nepoznata.

Петровська, Леся; Дуганджич, Ана: Семантичні конотації фразеологізмів з власними жіночими іменами в українській і хорватській мовах [Semantic Connotations of Idioms with Female First Names in Croatian and Ukrainian Languages = Semantičke konotacije frazema čije su sastavnice ženska osobna imena u hrvatskome i ukrajinskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 125–132.

Uvod rada sadržava teorijski osvrt na dosadašnje pristupe poimanju značenja imena i značenja imena u frazemima. Središnji dio rada temelji se na komparativnoj analizi – autorice promatraju kako antroponimska sastavnica poprima važne semantičke konotacije i postaje markerom specifičnih nacionalnih stereotipa; posebnu pozornost posvećuju jasno izraženim ocjenjivačkim/procjenjivačkim komponentama u značenjima izdvojenih frazema te promatraju kako je verbaliziran nacionalno specifičan (stereotipiziran) koncept žene. Najprije se izdvaja građa iz ukrajinskoga jezika s negativnom konotacijom, koja je brojnija, zatim ona s pozitivnom, a zasebno se upućuje na primjere koji imaju različita značenja premda imaju iste sastavnice. U nastavku se na jednak način prezentira i građa iz hrvatskoga jezika, a zatim se stanje uspoređuje i komentira. Iz obaju se jezika izdvajaju i primjeri rimovanih izreka koje sadržavaju žensko osobno ime.

Pintarić, Neda; Hrdlička, Miroslav: Deprecijacija u pragmafrazemima s toponimnom sastavnicom u hrvatskom i poljskom jeziku [Depreciation in Pragmatic Idioms with a Toponymical Component in Croatian and Polish Language]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 409–420.

Autori pozornost posvećuju sociolingvističkomu i pragmatičkomu značenju frazema s toponimskom sastavnicom u odabranim negativno obilježenim hrvatskim i poljskim frazemima. Izdvaja se sedam različitih modela korištenja toponima u frazemima negativnoga i uvredljivoga značenja. U prvome poglavlju analiziraju se frazemi s toponimima koji se odnose na gradske predjele na kojima se nalaze grob-

lja, psihijatrijske ustanove, sajmišta, zatvori te frazemi s imenima ulica i trgova. U drugome poglavlju analiziraju se frazemi s toponimima koji se odnose na referente iz gradske okolice i na obližnja naselja, a u trećemu oni čije su sastavnice toponimi koji se odnose na naselja iz cijele Hrvatske. Četvrtim poglavljem obuhvaćeni su frazemi s toponimima koji se odnose na susjedne države ili njihova naselja, a petim oni koji se odnose na druge države i njihova naselja ili pokrajine. U nastavku su obrađeni i frazemi čije su sastavnice izmišljeni toponimi i apelativi slični toponimima, odnosno imena planeta i drugim svemirskih tijela. Svaki je model oprijmjen, a uz svaki se navedeni frazem detaljno tumači značenje.

Pulević, Vukić: Invazivni fitonimi u crnogorskoj narodnoj nomenklaturi biljaka [Invasive Plant Names in Montenegrin Folk Nomenclature of Plants]. U: *U početku bijaše ime: radovi s međunarodnog znanstvenog skupa Tragovima onomastičkih istraživanja Petra Šimunovića, održanog pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dračevici, 20. srpnja 2018.*, Marasović-Alujević, M., Marić, A. (ur.), Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2019, 121–130.

U suvremenome crnogorskom leksiku koji obuhvaća biljne nazive autor uočava supostojanje starijih, autohtonih (ne nužno i idioglotskih) crnogorskih naziva, i *invazivnih fitonima*, alohtonih naziva za tradicijske biljke, uvezenih sa susjednih štokavskih područja. Autor donosi popis nekih autohtonih naziva biljaka koji su u suvremenome jeziku uglavnom potisnuti *invazivnim nazivima*. Svaki članak uz autohtoni naziv kao natuknicu sadržava *invazivne nazive*, osvrt na stanje u organskim idiomima (prema literaturi i navodima ispitanikā, posebice uzimajući u obzir gdje se koja biljka tradicijski uzgajala), a u argumentaciji očuvanja starijih autohtonih naziva oslanja se na toponime motivirane pojedinim domaćim nazivima. Autor se osvrće i na nazive biljaka koji su prilagodbom unitarnim standardima izgubili crnogorsku pravopisnu i pravogovornu izvornost, te ih također smatra *invazivnim nazivima*.

Рибарова, Славомира: Фреквентни машки имиња застапени во фраземите (од македонскиот, чешкиот и хрватскиот јазик) [Frequent Male First Names Found in Idioms (in Macedonian, Czech and Croatian Language) = Česta muška osobna imena u frazemima makedonskoga, češkoga i hrvatskoga jezika]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 251–262.

U teorijskome dijelu u uvodu primjenjuje se Peskalovina podjela frazema prema kriteriju podrijetla antroponima (1. frazemi s osobnim imenom koje se odnosi na neku konkretnu osobu (iz Biblije, književnosti, povijesti itd.), 2. frazemi s fiktivnim osobnim imenom nastalim od opće imenice ili glagolske osnove, 3. frazemi s osobnim imenom koje se ne odnosi na neku konkretnu osobu, nego simbolično upućuje na neku prepoznatljivu značajku), a upravo posljednjoj navedenoj skupini posvećuje se pozornost u ovome radu. U radu se analiziraju frazemi čije su sastavni-

ce česta muška osobna imena, ekscerpirani iz frazeoloških rječnika makedonskoga, češkoga i hrvatskoga jezika. U središnjemu dijelu rada analiziraju se frazemi s osobnoimenskim sastavnicama *Petar* (u građi makedonskoga jezika), *Jan* (u građi češkoga jezika) i *Martin* (u građi hrvatskoga jezika), navode se njihova značenja i motivacija nastanka.

Sabolić, Ljudevit Ludvig: *Deda, ti to zmišljaš? (Zapisi z življenja v Kotoribi)* [Grandpa, Are You Making This Up? (Records of Kotoriba Everyday Life)]. Vlastita naklada, Kotoriba, 2015, 226 str.

Knjiga je koncipirana kao zbirka sjećanja, kao svojevrsan vodič kroz Kotoribu i život njezinih stanovnika. Obilno je (posebno u poglavljima *Kotoriba*, *Priroda te Selo poslije II. svjetskog rata*) potvrđena imenska građa (ponajprije (mikro)toponimijska – imena kupališta, nekadašnjih bara/mrtvica, te suvremena i nekadašnja imena ulica i dijelova naselja).

Симоска, Силвана: Библиски фразеологизми со онимиска компонента во германскиот и во македонскиот јазик [Biblical Idioms with an Onymic Component in German and Macedonian = Biblijski frazemi s imenskom sastavnicom u njemačkome i makedonskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 263–276.

Iz obilnoga korpusa biblijskih frazema makedonskoga i njemačkoga jezika (skupljenoga iz rječnika tih dvaju jezika) autorica je izdvojila frazeme s osobnim imenima koja se pojavljuju u Starome zavjetu i Novome zavjetu te je provela kontrastivnu analizu. U jednome poglavlju obrađeni su frazemi s osobnim imenima iz Staroga zavjeta, a u idućemu oni čije su sastavnice osobna imena iz Novoga zavjeta. Autorica se posebno osvrće na činjenicu da su biblijski frazemi s imenskom sastavnicom u makedonskome rjeđi nego u njemačkome, zbog čega se istovrijednice kadkad moraju potražiti među nebiblijskim frazemima ili ih se uopće ne može prevesti frazemom. Veću čestoću muških osobnih imena nego ženskih u biblijskim frazemima promatra kroz sociolingvističku perspektivu.

Slíz, Mariann; P. Tóth, Teodóra; Farkas, Tamás: Što čini prezime mađarskim? Promatranje etničko-lingvističke laičke kategorizacije u okvirima antropološke lingvistike [What Is in a Hungarian Family Name? A Survey on Ethnic-Linguistic Lay Categorization of Family Names from Majority and Minority Points of View in a Cultural Linguistic Approach]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 37–58.

Autori istražuju prema kojim se kriterijima tipičnosti određeno prezime smatra mađarskim ili stranim. U internetsko anketiranje, provedeno 2018. godine, autori su uključili 850 Mađara u matičnoj državi i Mađara koji žive u Slovačkoj i Rumunjskoj kako bi provjerili postoje li razlike u njihovoj percepciji i kategorizaci-

ji prezimena uvjetovane razlikama u etničko-jezično-kulturnim dodirima. U prvome dijelu rada donesen je osvrt na mogućnosti definiranja mađarskih prezimena. U nastavku se prikazuju rezultati istraživanja o uzorku od 50 prezimena, a pristup uvijek podrazumijeva analizu i usporedbu prema kriteriju države ispitanika. Tabličnomu pregledu deset prezimena koja se smatraju „najmađarskijima” i „najmanje mađarskima” dodan je i popis deset prezimena koja su prouzročila najveću nesigurnost. U zasebnim poglavljima obrađene su i sljedeće teme: 1) prepoznatljivost kao kriterij tipičnosti, 2) pravopis kao kriterij tipičnosti, 3) morfološka struktura kao kriterij tipičnosti, 4) istoznačna prezimena hibridne strukture, 5) kategorizacija prezimena rumunjskoga i slavenskoga prizvuka, 6) utjecaj poznatih nositelja na kategorizaciju prezimena.

Smole, Vera: Osebna lastna imena v slovenskih narečnih frazemih [First Names in Slovene Dialectal Idioms = Osobna imena u slovenskim dijalektnim frazemima]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 421–442.

U radu su analizirani dijalektni frazemi s imenskom sastavnicom prikupljeni iz različitih vrela i terenskim istraživanjem na različitim dijelovima slovenskoga govornog područja. Obuhvaćeni su frazemi s različitim tipovima imena (ime, prezime, nadimak, *hišno ime*, literarno ime ili mitološko ime), odnosno s pridjevima izvedenima od tih imena. U središnjemu dijelu rada autorica najprije klasificira imena / imenske formule koje su sastavnice prikupljenoga frazeološkoga korpusa. Slijedi analiza frazema. Autorica se osvrće na strukturu te na životni vijek frazema, a zatim ih i klasificira prema motivaciji. Najveći dio rada obuhvaća abecedni popis frazema (prema prvoj sastavnici), u kojemu se uz kanonski lik frazema donosi i njegovo značenje, tumačenje te podatak o punktu u kojemu je zabilježen.

Szerszunowicz, Joanna: On the recent culture-bound Polish phrasemes with the name “Janusz” and their Russian equivalents [O recentnim poljskim frazemima koji sadržavaju ime *Janusz*, njihovoj povezanosti s poljskom kulturom te njihovim ekvivalentima u ruskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 457–470.

U članku se opisuje kako je osobno ime *Janusz*, koje izvorno nije imalo nikakve specifične konotacije, zahvaljujući nadijevanju istoga imena liku iz *meoiva* popularnih na internetu, u poljskome jeziku poprimilo konotativna značenja – u tome obrascu simbolizira muškarca srednje životne dobi koji personificira karakteristike i ponašanje koje Poljaci smatraju smiješnim ili sramotnim. U središnjemu dijelu rada analiziraju se noviji, moderni poljski frazemi sa sastavnicom *Janusz/janusz*, posebice iz lingvokulturološke perspektive. Posebna pozornost posvećuje se potrazi za ekvivalentima u drugim jezicima. Autorica smatra da semantika frazema zahtijeva odgovarajući opis i oblikovanje natuknice, stoga u frazeografskome

smislu predlaže oblikovanje članka koji bi sadržavao i jezične i izvanjezične (ponajprije kulturne) podatke. Primjer takvoga članka priložen je radu.

Тарса, Ядвига: Билл умный. Будь как Билл. История одного интернетовского крылатого выражения [Bill is smart. Be like Bill. The History of one Internet Winged Word = Bill je pametan. Budi kao Bill. Povijest jedne internet-ske krilatice]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 291–300.

Rad se temelji na opisu povijesti internetske krilatice čiji je autor Moldavac Eugeniu Croitoru. *Meme* je stvoren početkom 2016. godine, a zahvaljujući tomu što je vrlo brzo postao popularan na internetu, korisnici interneta iz različitih država prilagođavali su prema potrebi i prigodi izvorni Croitoruov tekst, uključujući i ime protagonista. U članku se proučavaju te prilagođene inačice *memea* na poljskome i ruskome internetu. Na temelju analize autorica zaključuje da se u ruskim inačicama pojavljuje samo muško ime *Petja* i žensko *Maša*, dok u poljskim inačicama nema ograničenja u odabiru imena.

Тофоска, Станислава-Сташа; Павлеска-Георгиевска, Бисера; Шемко-Георгиевска, Јордана: Личните имиња во македонските и во албанските фразеолошки изрази [Phraseological Units with First Names in Macedonian and Albanian = Frazemi s osobnoimenskim sastavnicama u makedonskome i albanskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 301–310.

Premda makedonski i albanski nisu srodni jezici, autorice njihovu frazeologiju komparativno analiziraju. Analizom su obuhvaćeni frazemi s osobnoimenskom sastavnicom. Frazemsku građu autorice klasificiraju u četiri skupine: 1) frazemi s imenima vezanima uz religiju (kršćanstvo i islam), 2) frazemi s mitološkim imenima te s imenima iz grčke i rimske antike, 3) frazemi s imenima koja se pojavljuju u tekstovima svjetske književnosti, 4) frazemi s imenima osoba iz narodne kulture. Slijedeći tu podjelu, autorice tablično popisuju makedonske i albanske frazeme kao ekvivalente, a pritom posebno upozoravaju na frazeme koji nemaju odgovarajući ekvivalent. Najviše se pozornosti pridaje četvrtoj skupini s obzirom na to da su imena u frazemima te skupine povijesno, kulturno i tradicijski specifična, pa su i razlike između dvaju jezika upravo na toj razini najveće. U zasebnim tablicama (zasebno za makedonski i zasebno za albanski) donose se frazemi i značenja koji se odnose se karakteristike ljudi, a zatim i za situacije.

Трајкова, Мира; Велевска, Маргарита: За некои фразеологизми со ономастичка компонента во францускиот, во македонскиот и во српскиот јазик [About Some Phraseological Units with an Onymic Component in French, in Macedonian and in Serbian Language = O nekim frazemima s

imenskom sastavnicom u francuskome, makedonskome i srpskome jeziku]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 311–320.

Autorice proučavaju francuske frazeme s imenskom sastavnicom (antroponimi, pseudoantroponimi, etnonimi, toponimi, pseudotoponimi, krematonimi, ktetici) i njihove ekvivalente ili prijevodna rješenja u makedonskome i srpskome jeziku. Kontrastivnom analizom 210 prikupljenih frazema autorice pokazuju podudarnosti, sličnosti i razlike između odabranih frazema navedenih jezika. Frazeme prikazuju tablično u nekoliko skupina – najprije se navode potpuno podudarni frazemi (na morfosintaktičkoj i semantičkoj razini), a zatim djelomično podudarni frazemi.

Vasiljeva, Ljudmila: Razvoj ortografskih normi u slavenskoj onomastici (kraj XX – početak XXI st.) [Development of Orthographic Norms in Slavic Onomastics]. *Lingua Montenegrina*, XII/2, 24, Cetinje, 2019, 3–30.

U radu se donosi pregled pristupa standardizaciji imena među različitim slavenskim narodima. Utvrđeno je da se u pravopisima reguliraju dva osnovna problema (1. pisanje imena velikim početnim slovima i 2. pisanje posuđenih imena), dok se u gramatikama opisuje deklinacija imena, mogućnost izvođenja te fonološka i morfološka prilagodba posuđenih imena. Autorica preporučuje da se imena pišu u skladu s likom u kojemu se upotrebljavaju u izvornome jeziku, a ne prema liku iz jezika posrednika (najčešće jeziku naroda pod čijom je vlašću određen narod bio). Analiziraju se brojni primjeri uzimanja „vladajućih” jezika i pravopisa kao uzorka pri standardizaciji (npr. rabe se ruska imena ukrajinskih ili bjeloruskih referenata). Opširno se analizira standardizacija imena u hrvatskome jeziku (donesen je osvrt na štokavizaciju čakavskih i kajkavskih značajki radi unificiranja norme u prošlosti, na status nepostojanoga *e*, na kriterije pravopisne razine standardizacije, na upotrebu egzonima i posuđenih imena te njihovih izvedenica). Posebna se pozornost posvećuje standardizaciji imena ukrajinskih referenata (donosi se pregled pristupa u različitim jezičnim priručnicima te se preporučuje prilagodba izvornih ukrajinskih imenskih likova; analoški, isto se preporučuje i za bjeloruski). Analizom je utvrđeno da se u gotovo svim slavenskim jezicima upotrebljavaju ruski likovi imena ukrajinskoga grada Černobila (a i drugih ukrajinskih gradova) unatoč promjenama u političkoj situaciji (ukrajinskoj neovisnosti).

Vasung, Ana: Status antroponima u frazemima [Status of Anthroponyms in Idioms]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 471–478.

Središnji dio rada sadržava kontrastivnu analizu uzorka frazema s antroponimskom sastavnicom u bugarskome, hrvatskome i makedonskome jeziku. Prikupljeni korpus podijeljen je u tri skupine: a) frazemi s precedentnim imenima, b) frazemi s poopcenim imenom i c) frazemi s kalamburom. Za svaku se skupinu donose primjeri iz navedenih jezika te se detaljnije komentiraju njihova značenja, motivacija nastanka i mehanizam frazeologizacije.

Велјановска, Катерина; Мирчевска-Бошева, Биљана: Имињата на празниците во македонските и руските фраземи [Names of the Holidays in Macedonian and Russian Phraseology = Imena blagdana u makedonskoj i ruskoj frazeologiji]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 83–92.

U radu se proučavaju makedonski i ruski frazemi čije su sastavnice imena blagdana. Autorice polaze od makedonskoga korpusa te utvrđuju da su najčešći frazemi s imenima *Бадник*, *Божик* i *Велигден*, dok su rjeđi oni s imenima *Прочка*, *Васлица* i *Петровден*. Opisana su značenja prikupljenih frazema te je donesen osvrt na njihovu motivaciju. Autorice ističu i najprikladnije prijevode tih frazema na ruski jezik (sustavno ih prikazujući i u tablicama) te ustanovljuju sličnosti i razlike u izražavanju istoga značenja između navedenih dvaju jezika.

Велјановска, Катерина; Мирчевска-Бошева, Биљана (ур.): *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија* [Slavofraz 2017 Conference. Proper Names and Phraseology = Slavofraz 2017. Imena i frazeologija]. Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 501 стр.

Zbornik radova s međunarodne znanstvene konferencije *Slavofraz 2017.*, posvećene temi *Imena i frazeologija*, a održane od 21. do 23. travnja 2017. u Skoplju, obuhvaća 40 radova – najprije su doneseni radovi plenarnih izlagača, zatim radovi pisani ćirilicom, pa radovi pisani latinicom. Radovi su pojedinačno prikazani u ovoj bibliografiji.

Vidović Bolt, Ivana; Batinić, Mateo: Frazemi s etnonimskom komponentom – odraz stereotipa o etničkim skupinama [Idioms with an Ethnonymic Compound – a Reflection of Stereotypes about Ethnic Groups]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 479–488.

Autori proučavaju hrvatske i poljske frazeme s etnonimskom sastavnicom koji reflektiraju uvriježene stereotipe o etničkim skupinama. Ustanovljuje se da je dio frazema motiviran stvarnim iskustvom i doživljajem određene etničke skupine, dio povijesno-političkim kontekstom, a dio odražava pretjerano negativno mišljenje. Primjeri upućuju i na to da se takvi frazemi često odnose na etničke skupine u blizini subjekta koji ih oblikuje. Izdvajaju se i frazemi koji imaju isto značenje u oba jezicima, ali nisu motivirani istim etnonimom, kao i frazemi koji su zastupljeni samo u jednome jeziku. Autori posebno naglašavaju izrazitu dominaciju heterostereotipnih frazema u odnosu na autostereotipne (koji se odnose na pripadnike vlastite društvene skupine) u oba jezicima.

Vlašić, Anđelko: Мађарски антропоними и топоними у османским порезним пописима Славоније и Сријема у 16. столјећу [Hungarian Anthroponyms and To-

ponyms in Ottoman Tax Surveys of Slavonia and Syrmia in the 16th Century]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 171–180.

Osmanski porezni popisi nastali na području Slavonije i Srijema u drugoj polovici 16. stoljeća promatraju se kao vrela imenske građe. Opisujući značajke navedenih popisa, autor ističe prednosti i mane oslanjanja na te izvore za identifikaciju i interpretaciju mađarskih imena, a tvrdnje potkrepljuje konkretnim primjerima toponima iz popisa Požeškoga sandžaka iz 1561. i 1579. godine. Zaključuje da je nužno uspoređivati osmanska i neosmanska vrela za dobivanje vjerodostojnih imenskih podataka.

Vörös, Ferenc: O lingvističkoj geografiji etimologije prezimena u perifernim područjima. Analiza razina izvora u županijama koje graniče sa zapadnim i južnim granicama Mađarskoga Kraljevstva u 18. st. [The Linguistic Geography of Family Name Etimologies on the Periphery. A Study on Etymological Layers in the Counties Adjacent to the Western and Southern Borders of the Hungarian Kingdom]. U: *Zbornik radova Od geografske lingvistike do geografske onomastike IX. Ime i društvo na periferiji mađarskog područja*, Vörös, F., Lehocki-Samardžić, A. (ur.), Savaria University Press – Institut za jezik Glotta, Szombathely – Osijek, 2018, 17–36.

U uvodu rada autor ističe izazove u utvrđivanju podrijetla prezimena (primjerice, u interpretaciji prezimena koja se slovopisom razlikuju iako su istoga tipa). U nastavku predlaže klasifikaciju prezimena temeljenu na tvorbi (formantima) u nekoliko skupina: prezimena mađarskoga, njemačkoga, slavenskoga, mađarsko-slavenskoga, mađarsko-njemačkoga i slavensko-njemačkoga podrijetla. Potom se na nekoliko zemljovida prikazuje raslojenost prezimena na istraživanome području (uz zemljovid na kojemu se prikazuje distribucija mađarske, njemačke i slavenske inačice prezimena *Liszt*, autor donosi i općenitije zemljovide – zasebno za distribuciju mađarskih, slavenskih i njemačkih prezimena).

Vukša Nahod, Perina; Kramarić, Martina: *Od Eve do Brižitke* – o ženskim antroponimima u hrvatskoj i češkoj frazeologiji [From Eva to Brižitka – on Female Anthroponyms in Croatian and Czech Phraseology]. U: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 489–500.

U radu se analiziraju hrvatski i češki frazemi sa sastavnicom kojom se imenuju ženske osobe. Kontrastivnom analizom utvrđuje se koji su frazemi podudarni u obama jezicima, a koji su specifični za pojedini jezik. U nastavku autorice zaključuju da su najbrojniji biblijski i antički frazemi. Među češkim su frazemima u korpusu obilno zastupljeni književni frazemi i frazemi iz nacionalne povijesti. Hrvatski su frazemi zbog svoje heterogenosti analizirani skupno u zasebnome poglavlju.

Na samome kraju utvrđuje se koje koncepte prikupljeni frazemi najčešće pokrivaju, a poseban osvrt donosi se na najčešći koncept – ljepotu.

Вуловић, Наташа: Антропоними у фразеолошким јединицама с религијском компонентом у српском језику [Anthroponyms in Phraseological Units with a Religious Component in the Serbian Language]. У: *Славофраз 2017. Имињата и фразеологијата. Имена и фразеологија*, Велјановска, К.; Мирчевска-Бошева, Б. (ур.), Филолошки факултет Блаже Конески. Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, 2018, 93–102.

У корпусу српских фразема с религијским саставницама ауторика посебну позорност посвећује фраземима с антропонимским саставницама или изведеницама насталима од њих (при чему религијска саставница не мора нуžno бити антропоним). У првој дијелу рада ауторика предлаже подјелу корпуса према типу антропонима и изведеница у пет skupина: 1) библијска имена и имена из кршћанских предаја, 2) народна имена, 3) патроними, 4) имена из других религија, 5) имена из повјести и традиције. Сукладно тој подјели, у средишњем дијелу рада ауторика наводи примјере фразема и њихова значења те их коментира, посебиче оне специфичне или неинтернационалне. У посљедњем дијелу рада ауторика се осврће на улогу антропонимских саставница у фраземској значењу, на доминацију мушких имена као саставница те на одраз културе у фразеологији.

Зорић, Дуња: *Nomen est omen*. Onimi као саставнице хрватских и енглеских фразема [*Nomen est omen. A Contrastive Analysis of Croatian and English Idioms with an Onymic Component*]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 31/2, Rijeka, 2019, 121–141.

У раду се контрастивно анализирају хрватски и енглески фраземи с именском (топонимском, етнимском или антропонимском) саставницом. Утврђују се сличности и разлике међу тим типом фразема у наведеним двама просторно и генеалошки удаљеним језицима, као и посебности увјетоване културним, просторним, повјесним, политичким и другим чимбеницима. У анализи су истражени фраземи подијелени у три skupине. Првом skupinom обухваћени су хрватски и енглески еквивалентни фраземи (фраземи објаву језика садржавају исто име, структурно и лексички су подударни те имају исту мотивацијску подлогу), у другу skupину увршћени су фраземи чије су именске саставнице подударне, но имају djelomično различиту структуру, док се у трећој, примјерима најобилнијој skupини налазе фраземи који имају исто значење, но разликују се према именској саставници, структури и мотивацијској подлози. Усто се доноси осврт на корелацију подударности с подријетлом фразема те се анализа прикупљене фразеолошке грађе сајима у концептуалну метафору NOMEN EST OMEN.

Joža Horvat

